

T.C

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM DALI

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

EKOLOJİ TEMELLİ ÇEVRE EĞİTİMİNİN OKULÖNCESİ DÖNEMDE

ÇEVRE BİLİNCİ GELİŞİMİNE KATKISI

HAZIRLAYAN : Özgül ÇAKIR
152182014

DANIŞMANI :Öğr. Gör. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

DENİZLİ

2016

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması Ve Ekonomisi
Bilim Dalı öğrencisi Özgül ÇAKIR tarafından hazırlanan "Ekoloji Temelli Çevre
Eğitiminin Okulöncesi Dönemde Çevre Bilinci Gelişimine Katkısı" başlıklı Tezsiz Yüksek
Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans
Projesi olarak kabul edilmiştir.

Öğr. Gör. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih
ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Şükran TOK

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırma doğa deneyimine dayalı olarak yürütülen çevre eğitimi programının okulöncesi dönemde çocukların çevre bilinci gelişimine katkılarını konu almaktadır. Bu doğrultuda bireylerin çevreyi, doğayla girecekleri doğrudan etkileşimlerle derinliğine kavramalarını ve çevresel değerleri içselleştirmelerini sağlamalarını temel alan "ekoloji temelli çevre eğitimi yaklaşımı" öne çıkmaktadır. Araştırma, ekoloji temelli çevre eğitiminin okulöncesi dönemde çevre bilinci gelişimine katkısını incelemek için tek grup ön-test ve son-test deneysel araştırma modeline dayalı olarak yürütülmesiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde bağımsız anaokuluna devam eden 69 öğrenci ile sürdürülmüştür. Araştırmada veriler Ogelman, Gülay tarafından uyarlanan " (CATES-PV) Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda, uygulamaya katılan öğrencilerin çevresel yönelik sorumlu davranış eğilimlerinin arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Okulöncesi dönem çocukları, çevre eğitimi, okul dışı eğitim, ekoloji

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I.

GİRİŞ

1.1. PROBLEM.....	1
1.2. ALT PROBLEMLER.....	1
1.3.DENENCELER.....	1
1.4.AMAÇ.....	1
1.5.ÖNEM.....	2
1.6.VARSAYIMLAR.....	2
1.7.SINIRLILIKLAR.....	2
1.8.TANIMLAR.....	2

BÖLÜM II.

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.KURAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1.1. Çevre	3
2.1.2. Çevre Sorunları.....	3
2.1.3. Çevre Eğitimi.....	4
2.1.4. Ekoloji Temelli Çevre Eğitimi.....	7
2.2.OKULÖNCESİ DÖNEMDE ÇEVRE EĞİTİMİ.....	7
2.3.ÇEVRE EĞİTİMİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ.....	10
2.4.TÜRKİYE'DE ÇEVRE EĞİTİMİ UYGULAMALARI.....	11
2.5.KONUyla İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	13

BÖLÜM III.

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	16
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	16
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	17
3.3.1. (CATES-PV) "Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeği"	
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	18
3.3.1. Ön Ölçüm.....	18
3.3.2. Uygulama.....	18
3.3.3. Son Ölçüm.....	20
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	20

BÖLÜM IV.

BULGULAR

4.1. Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri cinsiyete göre farklılık gösterir mi?.....	20
4.2. Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ailelerin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterir mi ?.....	21
4.3. Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ailelerin meslek gruplarına göre farklılık gösterir mi?.....	24
4.4. Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri, çocuğun okul öncesi eğitim alıp almadıklarına göre farklılık gösterir mi?.....	27
4.4. Araştırmanın Denencesine İlişkin Bulgular "Ekoloji Temelli Çevre Eğitimi Programına Katılan Çocukların Çevre Bilinci Olumlu Yönde değişir "	28

BÖLÜM V.

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeğine İlişkin Sonuçlar.....	29
5.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	30
5.3. Gelecekte Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	31
KAYNAKÇA.....	32
EKLER.....	34
- Minik Tema Eğitim Programı.....	34
-(CATES-PV) "Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeği"	105
ÖZGEÇMİŞ.....	136

BÖLÜM I.

GİRİŞ

1.1. PROBLEM

Günümüzde tüm toplumların çevre bilincine sahip, bu konuda duyarlı ve olumlu tutuma sahip bireyler yetiştirmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Bunun için de eğitim kurumlarına düşen görev çevre bilinci yüksek, duyarlı ve olumlu tutuma sahip bireylerin yetişebilmesi için, kalıcı ve anlamlı öğrenmeler oluşmasını sağlamaktır.

Herhangi bir konudaki bilgilerin kalıcılığından söz edebilmek, kalıcılığın sağlanacağı bireyde söz konusu olan bilginin anlamlı olmasından geçmektedir. Demirel (2004)' e göre öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal yeteneklerinin gelişmesi öğrenme- öğretme sürecinde anlamlı ve somut hedeflerin olmasına, öğretim faaliyetlerinde daha etkin olarak yer almalarına ve kişisel deneyimlerini birleştirmelerine ortam hazırlandığında mümkündür.

Kapalı sınıf mekanlarından farklı olarak, öğrencilerin ekolojik süreçleri yerinde gözleyebilecekleri, deneyim alanı haline gelen bir ortam çocuklara doğa sevgisi kazandırmak ve sürdürülebilirliğe yönelik doğru tutum ve davranışlarını beslemek için iyi bir fırsattır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerden hareketle bu çalışmada, Ekoloji temelli çevre eğitiminin okulöncesi dönemde çevre bilinci gelişimine katkısını incelemeye gereksinim duyulmuştur.

1.2. ALT PROBLEMLER

- Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
- Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ailelerin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterir mi?
- Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ailelerin meslek gruplarına göre farklılık gösterir mi?
- Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri, çocuğun daha önce okulöncesi eğitim alıp almadığına göre farklılık gösterir mi?

1.3.DENENCELER

Aşağıdaki varsayımların doğruluğu araştırılmıştır:

1.Ekoloji temelli çevre eğitimi programına katılan çocukların çevre bilinci olumlu yönde değişir.

1.4.AMAÇ

Bu çalışma 60-72 aylık çocukların ekoloji temelli bir çevre eğitimi aldıklarında, çevre bilincinin ne ölçüde geliştiğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

1.5.ÖNEM

Sürdürülebilir yaşam için her toplumun en önemli görevlerinden biri, çocukları çevrenin korunması ile ilgili tutumlar, değerler, bilgi ve gerekli olan becerilerle donatmaktır. Çevre eğitimi bunun için hayati bir önem taşımaktadır. Çevre eğitimi sadece öğrenilmesi gereken bir konu değil, bir düşünme tarzı ve bir davranış şeklidir. Önerilen çalışma ile erken dönemde verilen çevre eğitiminin çocukların çevre bilinci geliştirmelerinde ki öneminin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olunmaya çalışılmıştır.

1.6.VARSAYIMLAR

-Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğin çocukların çevre bilincini gerçeğe uygun şekilde ölçtüğü varsayılmaktadır.

-Örnekleme grubuna alınan çocukların, veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğe aktif olarak katıldıkları varsayılmaktadır.

1.7.SINIRLILIKLAR

1. Araştırmanın verileri , 2016-2017 eğitim öğretim yılı Denizli ili Merkezfendi ilçesinde bulunan bir bağımsız anaokuluna giden 60-72 aylık 69 öğrenci ile sınırlıdır.

1.8.TANIMLAR

Çevre Eğitimi

İnsanoğlunun doğa ile girdiği etkileşim sonucu, çevrede oluşan bozulmanın, yine insan tarafından giderilebileceği gerçeğinin anlaşılmasıyla; çevre eğitimi, bu amaç doğrultusunda insanda gerekli biliş, duyuş ve davranış değişikliği yaratmanın başlıca yolu olarak görülmüştür (Özdemir,2010).

Çevre eğitimi, bir bütün halinde çevreye ve onunla ilgili problemlere karşı duyarlı ve ilgili, bireysel olarak ve toplu halde günümüz problemlerinin çözümüne ve gelecektekilerin önlenmesine yönelik çalışmaları yapabilecek bilgi, davranış, motivasyon ve becerilere sahip bir dünya toplumu geliştirme sürecidir (Ayvaz, 1998 akt. Uluçınar S. Ş vd.,2008).

Okulöncesi Dönem

Yaşamın 0-6 yaşlarını kapsayan; bilişsel, sosyal-duygusal, motor ve dil gelişimi olmak üzere tüm gelişim alanları için kritik dönemler içeren yıllardır.

Okulöncesi dönem çocuklarının en belirgin özelliklerinden biri meraklı olmasıdır. Plato'ya göre de, doğa ile ilgili deneyimler çocuğun merak duygusunu besler.

Çevre Bilinci

Çevre bilinci kavramının çok çeşitli kullanım alanları vardır. Çevre bilincinden amaçlanan çevre bilgisi, çevreye olan tutum ve yararlı davranışlardır. (Ogelman,2014).

Çevre bilinci; çevre ile ilgili kararları,ilkeleri,yorumları içeren düşüncelerden, bu düşüncelerin yaşama aktarılması olan davranışlardan ve bütün bunlarla ilgili olarak çeşitli duygulardan oluşmaktadır. Bu kadar kapsamlı bir kavramın gelişimi basit bir

süreçte oluşmamaktadır. İnsanın çevre ile etkileşime girişiyle başlayan bu süreç yaşam boyu devam etmektedir. Çevre bilinci kişilik gelişimine paralel olarak çeşitli etkenlerin birleşimiyle gelişmektedir. Bu üç boyut her zaman aynı oranda gelişmemektedir.(Türküm, 1998).

BÖLÜM II.

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.KURAMSAL AÇIKLAMALAR

Bu bölümde araştırmada ele alınan ekoloji temelli çevre eğitimi ile ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Çevre

Konunun disiplinler arası ilgi odağı olması farklı tanımları da beraberinde getirmektedir. Coğrafi açıdan çevre, insanın çevresi içindeki her türlü faaliyetin incelenmesi, insanla çevre arasındaki karşılıklı etkileşimin kurallarının ortaya konmasıdır (Erol, 1982, 33).

Ekonomik açıdan çevre, doğa ve insan tarafından şekillendirilen elemanların tümüdür (Arat, 1982, 57). Toplumbilimcilere göre çevre, bir bireyin, bir toplumsal kümenin ya da bir toplumun biyolojik, toplumsal, kültürel yaşamını etkileyebilecek dış etmenlerin tümüdür (Ozankaya, 1975).

Ekolojistlere göre çevre, evrende bireyle ilişkili canlı ya da cansız her şeyi ifade eden bir kavramdır (Berkes, Kışlalıoğlu, 1985, 18).

Görmez (2007)'e göre ise çevre insan müdahalesi olmadığı için değişikliğe uğramamış doğal çevre ve insanlığın başlangıcından itibaren günümüze kadar yaşanmış olan toplumsal ve ekonomik evrim sürecinde, insan tarafından doğal çevreden yararlanılarak yaratılan yapay çevre olmak üzere iki açıdan tanımlanmaktadır. Temel özelliği bütünüyle insan tarafından yaratılmış olması olan yapay çevre insanın yarattığı tüm değer ve varlıklar olarak tanımlanmaktadır.

Doğal çevre, çevre olgusunun altyapısını oluştururken, üst yapıyı oluşturan yapay çevre, doğal çevreden yararlanma ölçüsünde gelişme göstermiştir ve bu durum zamanla doğal çevre aleyhine bozulan bir insan-doğa ilişkisi sürecini yaratarak çevre sorunlarının ortaya çıkmasının temel nedeni olmuştur (Altuğ, 1990, 10). Bu durumda çevre denilince doğal ve yapay çevre kavramlarının bir bütün olarak algılanması gerektiği söylenebilir.

2.1.2. Çevre Sorunları

Yeryüzündeki bütün varlıklar şüphesiz birbirleriyle etkileşim içindedir ve aralarında bir çevre dengesi bulunduğu kabul edilmektedir. Varlıklar tarafından yapılan müdahaleler sonucu zamanla ekolojik dengede değişimler meydana gelmekte, bu değişimler çoğu zaman

düzeltilmeyecek şekilde çevreyi etkilemektedir. Genel anlamda bu duruma çevre sorunları denilmektedir. Bir başka deyişle çevre sorunları, insanlar tarafından oluşturulan yapay çevrenin, doğal varlıklardan oluşan doğal çevre üzerine olumsuz etkileridir (Kavruk, 2002).

İnsanların diğer canlılarla doğal çevre arasındaki ilişkileri, insanlığın ilk yıllarından sanayi devrimine kadar değişime uğrasa da kısmi bir uyum içinde devam etmiştir. Ancak sanayi devrimi insanın doğaya müdahale ederek doğal dengeyi bozma imkanlarını ve şartlarını hazırlamış ve bu süreçte ekolojik denge insan tarafından tahrip edilmeye, bozulmaya hatta canlılar için tehlikeli olmaya başlamıştır. İnsanlığın tabiata hakim olma ve onu sınırsızca kullanma çabası giderek artan bir hırsla dönüşmüş ve bütün dünyada pek çok sorun ortaya çıkararak, ekolojik sistemin bozulmasına neden olmuştur.

Yapılan araştırmalara göre ekolojik sistemin bozulması çevre sorunlarının en temel sebebi olarak kabul edilmektedir. Dünya nüfusunun hızla artması, insanların her geçen gün artan ihtiyaçları ve kaynakların bilinçsizce tüketimi çevre ve toplum sağlığı açısından küresel bir tehdit olmaya başlamıştır.

İnsanların çevreye yönelik bencil tutumlarının neden olduğu ve alt yapısında, eğitimsizliğin yer aldığı bu durum bugün önümüzde önemli bir sorun olarak bulunmaktadır. Bu sorunun çözümünün eğitimde olduğu söylenebilir. Çünkü çevre problemleri sadece teknoloji veya yasalarla çözülebilecek bir problem değildir. Bu problem, davranışların değişmesi ile çözülebilir. Davranışların değişmesi ise tutum, bilgi ve değer yargılarının değişmesini zorunlu kılmaktadır. Çevreye karşı olumlu tutum ve değer yargılarının oluşması ise çevre eğitimi ile mümkün olabilmektedir (Erten, 2004).

2.1.3. Çevre Eğitimi

Çevre eğitimi, doğumdan ölüme kadar insanı içinde yaşadığı çevre ve bu çevrenin geleceği ve nasıl korunacağı konusunda bilinçlendirmek amacıyla yapılan eğitim olarak tanımlanmaktadır (Dikmen, 1993: 22). Çevre eğitimi, bir yandan ekolojik bilgileri aktarırken diğer yandan da bireylerde çevreye yönelik tutumların gelişmesini ve bu tutumların davranışa dönüşmesini sağlayabilmektedir.

Çevre eğitiminin tarihi gelişimi incelendiğinde belli başlı toplantılar öne çıkmaktadır. Uluslararası düzeyde çevrenin korunması konusunda, kapsamlı olarak hareket eden ilk kuruluş Birleşmiş Milletler (BM)'dir. BM, "İnsanın Çevresi" başlıklı ilk toplantıyı 1972 yılında Stockholm'de yapmıştır. Bu toplantı sonunda yayımlanan nihai bildirgede, uluslararası düzeyde tüm ülke ve kuruluşların ortak hareket etmesi ve işbirliği yapması konusunda çağrıda bulunulmuştur. 1977'de Tiflis'te yapılan hükümetler arası toplantıda ise, çevre sorunlarının önlenmesinde en etkili yol olan "çevre eğitimi" konusunda stratejiler geliştirilmiştir. Çevre eğitimine yönelik en etkin girişim ve somut kararlar, 3-14 Haziran 1992 tarihinde Rio'da yapılan toplantıda alınmıştır. Rio zirvesinin ardından, 1994 yılında T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı'nca yayımlanan, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile başlayan çevre eğitimine yönelik benzer çabaların, ülkemizde de giderek ivme kazandığı görülmektedir (Güler, 2007).

Çevre eğitimi; bilgilendirme, bilinçlendirme, uyarma, dengeleme, geliştirme, koruma vb. süreçleri içermekte ve insanlarda bu yönde davranışlar oluşturmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, insanın biyofiziksel ve sosyal çevresiyle ilgili değerlerin, tutumların ve kavramların tanınması ve ayırt edilmesini de hedeflemektedir. UNESCO ile Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı'nın düzenlediği Türkiye Çevre Eğitimi ve Öğretimi Ulusal Çevre Strateji ve Uygulama Planları Semineri'nde Çevre İçin Eğitim; bireylerde çevre bilincinin geliştirilmesi, çevreye duyarlı, olumlu, kalıcı davranış değişikliklerinin kazandırılması ve doğal, tarihi, kültürel, sosyoestetik değerlerin korunması, aktif katılım sağlanması, sorunların çözümünde görev alma olarak tanımlanmaktadır. 1977 yılında Tiflis'te yapılan Çevre Eğitimi Konferansı'nda ise, başarılı bir çevre eğitiminin, "insanı, yaşadığı ortamın farkında olan, daha çok sorumluluk duyan, daha bilgili, daha deneyimli, daha becerikli ve daha katılımcı bir duruma taşınması gerektiği" vurgulanmıştır (Güler, 2007; Ozaner, 2004).

1977 Tiflis Bildirgesi'ne Göre Çevre Eğitiminin Hedef, Amaç ve Esasları.

Çevre eğitiminin hedefleri:

- "Kentsel ve kırsal kesimdeki ekonomik, sosyal, politik ve ekolojik olaylar arasındaki bağlanmanın bilincini ve duyarlılığını geliştirmek;
- Çevreyi korumak ve iyileştirmek için bireylerin gerekli bilgiyi, değer yargılarını, tutum, sorumluluk ve becerileri kazanmaları yolunda imkân sağlamak;
- Bireylerde ve bütün olarak toplumda, çevreye dönük yeni davranış biçimi yaratmak

Çevre eğitiminin amaçları:

- Bilinç:* Bireylerin ve toplumların, tüm çevre ve sorunları hakkında bilinç ve duyarlılık kazanmasını sağlamak;
- Bilgi:* Bireylerin ve toplumların çevre ve sorunları hakkında temel bilgi ve deneyim sahibi olmalarını sağlamak;
- Tutum:* Bireylerin ve toplumların çevre için belli değer yargılarını ve duyarlılığını, çevreyi koruma ve iyileştirme yönünde etkin katılım isteğini kazanmalarını sağlamak;
- Beceri:* Bireylerin ve toplumların çevresel sorunları tanımlamaları ve çözümlenmeleri için beceri kazanmalarını sağlamak;
- Katılım:* Bireylere ve toplumlara, çevre sorunlarına çözüm getirme çalışmalarına her seviyeden aktif olarak katılma imkânı sağlamak

Çevre eğitiminin esasları:

- Çevreyi doğal ve yapay; teknolojik ve sosyal (ekonomik, politik, kültürel, tarihi, ahlaki ve estetik) öğelerden oluşmuş bir bütün olarak ele almalıdır;
- Okulöncesi eğitimden başlayıp tüm örgün ve yaygın eğitim aşamalarında, ömür boyu süren bir eğitim olmalıdır;
- Her disiplinden ilgili kısımları, dengeli ve bütünleştirici bir şekilde bir araya getiren disiplinler arası bir yaklaşımla yürütmelidir;
- Öğrencilerin değişik coğrafi bölgelerdeki çevre şartları hakkında öngörü sahibi olmaları için temel mevcut ve potansiyel çevre şartlarının üzerinde dururken tarihsel ve kültürel boyutu da göz önünde tutmalıdır;

- Çevre sorunlarına karşı önlem almak ve çözüm getirmek için yerel, ulusal ve uluslararası işbirliğinin değerini ve gerekliliğini öne çıkarmalıdır;
- Kalkınma ve büyüme için yapılan planlarda çevre boyutunu göz önünde tutmalıdır;
- Öğrencilerin, öğrenme yaşantılarının planlanmasında rol sahibi olmalarını sağlamalı; karar almaları ve aldıkları kararın sonuçlarını kabul etmeleri için fırsat tanımalıdır;
- Çevre duyarlılığı, bilgisi, problem çözme becerisi ve değer yargılarının biçimlendirilmesi her yaş grubuna hitap edecek şekilde verilmeli; erken yaşlarda öğrencilerin kendi toplumlarına yönelik çevre duyarlılığı üzerinde özellikle durmalıdır;
- Öğrencilerin, çevre sorunlarının gerçek nedenlerini kendilerinin bulmasına yardımcı olmalıdır;
- Çevre sorunlarının karmaşıklığını ve bu yüzden de eleştirel düşüncenin ve problem çözme becerisinin gereğini vurgulamalıdır;
- Uygulamalı etkinlik ve ilk elden deneyimlerin üzerinde özellikle durarak, çevre hakkında çevreden öğrenmek/öğretmek için değişik öğrenme ortamlarından ve eğitim yaklaşımlarından faydalanmalıdır .

Etkili bir çevre eğitimi programında olması gereken bazı temel özellikler bulunmaktadır. 2013 Minik Tema Eğitim Programında etkin bir çevre eğitimi programının özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- “Eğitim verilen grup iyi tanınmalıdır.
- Küresel düşünüp yerel hareket etmek gereklidir.
- Çevre eğitimi sadece fen konularıyla ilgili olmamalıdır.
- Uzman olmaya gerek yoktur.
- Çevre eğitimi, örgün eğitimde farklı şekillerde yer alabilir.
- Öğretmen merkezli ve geleneksel eğitim metodu kullanılmamalıdır.
- Açık havada, yerinde eğitim yapılmalıdır.
- Doğal çevre ve yapay çevrenin insanların sürdürülebilir bir çevre için gerekli tutumlarını hangi yönlerde etkilediği, teknolojinin doğal ve insan çevresini nasıl kontrol ettiği ve yeni teknolojilerin kullanılmasının etik soruları çevre eğitimi içinde tartışılmalıdır.
- Çocukları doğal ve yapay çevredeki gerçek problemlerin olduğu yerlere götürmek ve gerçek deneyimler edinmelerini sağlamak sadece programı zenginleştirmez.
- İyi bir çevre eğitimi programı çocukların hem yaratıcı hem de eleştirel bir şekilde düşünme yeteneklerinin geliştirilmesine yardım etmelidir.
- Çevre eğitimi değerlerle çok uygun bir şekilde ilişkilidir.
- Bir çevre eğitimi programı, çocukların ve yakın çevresindekilerin yaşam kalitesinin artması için onları güçlendirir ve yardımcı olur.
- Çocuklara verilecek eğitim ailenin çocuk yetiştirme tutumlarından, okuldaki eğitim programından, öğretmen tutumlarından ve çevre düzenlenmesinden etkilenir” (Minik Tema Eğitim Programı, 2013, s. 9-11).

2.2.4. Ekoloji Temelli Çevre Eğitimi

Etkili bir çevre eğitimi “okul içi” ve “okul dışı” programların birbirini destekler ya da tamamlar nitelikte uygulanmasıyla gerçekleşir. Doğru bir çevre eğitimi programında, çocukların düzenli olarak okul dışında bulunmaları gerekmektedir. Bireyler ekosistemlerin işleyişi ve insan faaliyetlerinin bu sistemlerin devamlılığına yaptığı olumlu ve olumsuz etkileri öğrendikçe, doğayla ilgili daha sorumlu davranışlar geliştirmektedirler.

Ekolojik felsefeye göre, insan doğada kendisini bulur, doğa ile özdeşleşir, doğa ile olan ilişkilerinde kendi istek ve çıkarlarını düşünürken, doğanın istek ve çıkarlarını da hesaba katmayı öğrenir. Doğal çevrenin anlamı onunla etkileşimdeyken öğrenilebilir. Bu görüş ışığında çevre eğitimi, doğal çevrede gerçekleştiğinde doğaya ilgiyi arttırması ve yaşama doğa ile empati kurarak bakmayı sağlaması nedeniyle önemlidir (Atasoy, 2006; Ozaner, 2004).

Çevre eğitimini “doğanın dilinin öğrenilmesi” olarak tanımlayan Ozaner, doğada gerçekleştirilen bu eğitimin sonucunda, eğitim süresi kısa dahi olsa katılanların evrene, yaşama ve olaylara bakış açısında köklü değişiklikler meydana geldiğini belirtmektedir. Ekoloji temelli bir çevre eğitimi, bireylerin bilim ve çevre hakkında öğrenmelerini sağlayan en iyi yöntemlerden biridir.

İyi planlanmış okul dışı mekânlardaki alan çalışmaları, öğrencilerin çevrelerindeki dünyayı anlamalarını kolaylaştıracağı gibi, doğa ve çevreye karşı olumlu tutumlar ve değerler edinmelerini de sağlayacaktır. Doğa eğitiminin kısıtlı sürelerde de olsa bireylerin doğal süreçler konusunda bilgi edinmelerine olanak tanıdığı, onların doğaya olan yatkınlıklarını arttırdığı, daha duyarlı ve bilinçli kıldığı, daha bağımsız, yaratıcı ve eleştirel düşünen bireyler olmalarına katkıda bulunduğu birçok araştırmacı tarafından vurgulanmaktadır (Demirsoy, 2004; Yanık, 2006; Ozaner, 2007).

2.2.OKULÖNCESİ DÖNEMDE ÇEVRE EĞİTİMİ

“Okul öncesi eğitim” yetişkin kişinin sahip olduğu tutum ve davranışların temelini atıldığı bir dönemdir. Okul öncesi dönemde çocuğun kazandığı tutum ve davranışlar gelecekteki yetişkinin kalıcı kişilik yapısını oluşturmaktadır. Gelişimsel özellikleri dikkate alındığında okul öncesi dönem, çocukların meraklı ve keşfetmeye istekli oldukları ayrıca tutum ve davranış kazanma potansiyelinin en yüksek olduğu yılları kapsamaktadır. Bu doğrultuda çevreye ilgili yeterli bilgi, olumlu tutum, davranış ve alışkanlık geliştirmede, erken yıllarda verilecek nitelikli çevre eğitimi kritik önem taşımaktadır. Araştırmacılar, çevre bilgisi ve çevreye yönelik tutumun okul öncesi dönemde şekillenmeye başladığını, okul öncesi dönemde kazandırılan çevre bilincinin ileriki yıllarda da çevreye karşı olumlu tutum geliştirmede önemli yeri olduğunu ifade etmektedir (Akt. Ogelman,H. ; Smith, 2001: 18; Taşkın ve Şahin, 2008: 1-14). Bunun için erken yaşlardan itibaren iyi hazırlanmış çevre eğitim programlarının uygulanmasının büyük öneme sahip olduğu söylenebilir.

Çevre eğitiminin okul öncesi eğitim programlarındaki önemini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür (Başal, 2005)

1. Çevre eğitimi bireyin kendisi için önemlidir: Doğa, hem insanlara ilham verip huzur içinde yaşamayı sağlarken hem de bireyin kişiliğini ve zihnini besleyebilmektedir.

2. Dünyamız, insan etkileri yoluyla bozulmakta ve ortaya çıkan ekolojik problemlere çözümler bulacak genç nesillere ihtiyaç duymaktadır: Çevresine karşı saygılı, duyarlı ve çevre bilincine sahip nesiller yetiştirmek için; ekolojik sistemin varlığını en iyi şekilde koruma ve sistemle nasıl uyum içinde yaşayacağını önem ve yöntemlerinin çocuklara öğretilmesi gerekmektedir.

3. Doğa kendisi bir model olması nedeniyle eğitim programlarında bir çekirdek oluşturmaktadır: Doğum, büyüme, ölüm gibi bir olaylar çocuklara ilginç gelen ve merak ettikleri temel biyolojik konulardır. Ayrıca çocuğun okuldaki başarısını arttıran gözlem, sınıflandırma ve iletişim becerileri doğa ile ilgilenmesi sırasında gelişebilmektedir.

Okul öncesi dönemde çevre eğitimi, çocukların gelişim alanlarını da desteklemektedir. Doğada geçirilen zaman, açık havada oynanan oyunlar, çocukların fiziksel ve motor becerilerinin gelişimini desteklerken bir çok öğrenme fırsatı sağlayarak onların bilişsel ve dil gelişimlerine de katkı sağlayabilmektedir. Yeşil alanlar çocukların daha yaratıcı oyunlar oynamasına fırsat oluşturabilir. Ayrıca çocukların, kendisi ile ilgilenen bir yetişkin ile basit doğa deneyimlerini paylaşma fırsatı bulması ya da doğada akranları ile gerçekleştirecekleri etkinliklerin tümü, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimini de olumlu olarak etkileyebilmektedir (Yayla Ceylan ve Ülker, 2014: 37-58).

Okul öncesi dönemde çevre eğitiminin amaçlarını Haktanır (2007) , aşağıdaki gibi belirtmiştir:

- *Farkındalık (Awareness)*: Çocukların çevrelerine ve çevre problemlerine yönelik duyarlılık, farkındalık ve olumlu tutum kazanmalarını desteklemek, uyarıcıları algılama ve ayırt etme becerilerini geliştirmek ve bu algıları belli bir süreç içerisinde özleştirip geliştirerek yeni kazanılan beceriyi farklı alanlarda kullanmasına olanak tanımak.
- *Bilgi (Knowledge)*: Çocukların çevrenin fonksiyonu, insanların çevreyle olan etkileşimleri ve çevreyle ilgili olan konuların ve problemlerin nasıl ortaya çıkıp çözümlendiği hakkında temel bir anlayış kazanmalarına yardımcı olmaktır.
- *Beceriler (Skills)*: Çocukların çevresel problemleri belirlemek, araştırmak ve bu problemlerin, çözümüne katkı sağlamak için gerekli olan becerileri kazanmalarına yardımcı olmak.
- *Katılım (Participation)*: Çocukların çevresel konu ve problemlerin çözümüne karşı düşünceli ve olumlu eylemler başlatmak için gerekli bilgi ve becerileri kullanmada deneyim kazanmalarına yardımcı olmak (Haktanır, 2007).

Günümüzde uygulanan bir çok okul öncesi eğitim programı kapsamında çevre eğitiminin öneminin vurgulandığı görülmektedir. Montessori, çocuğun kendini keşfetmesi ve özgür hareket edebilmesi için doğadaki düzeni, uyumu ve güzellikleri fark edip bundan mutluluk duyması gerektiğini belirtmiştir. Montessori'ye göre bahçeleri, tarlaları, hayvanları bulunan okullar kurulmalıdır ki çocuklar canlı varlıkların gelişmelerini gözlemleyebilsin ve

bu gözlemleri sırasında bitki ve hayvanlara ilgi, özen ve bakım göstermeyi öğrenebilirler. Bitki ve hayvanlarla ilgilenerek çocuk, bu canlılara karşı sevgi, sempati ve güven duyabilmektedir. Toprağa atılan bir tohumun yavaş yavaş çimlenmesini gözlemleyerek sabırlı olmaya ve beklemeye alışabilecektir. Çocuk, diktiği bitkinin yaşamasının onu sulamasına bağlı olduğunu ve bir hayvanın, kendisinin vereceği yiyeceği beklediğini öğrenince yaşamda kendisinin de bir görevi olduğunu anlamaya başlayabilecektir. Ayrıca, çocuk bütün bu işleri öğretmenin zorlaması olmadan kendiliğinden yapacağı için, kendi kendini eğitime alışkanlığı da geliştirebilecektir (Akyüz, 1979: 85-96).

Regio Emilia Yaklaşımı da, çevre eğitimine önem veren okul öncesi eğitim programlarından birisidir. Bu programın uygulandığı okullarda, canlı çiçek ve bitkilerin varlığı, açık hava oyunlarının programda önemli bir yere sahip olması, tırmanma tepeleri ve çok çeşitli tür ve boylardaki ağaçların varlığı çocukların doğa ile etkileşimlerinin sağlanması açısından önemli görülmektedir.

Waldorf Yaklaşımı'nda da, sınıfta doğal malzemelerin bulunması gerektiği, bu malzemelerin doğa ve dünya arasındaki bağlantıyı kurmada yardımcı olduğu düşüncesi ile çevreye verdikleri önemi ortaya koymaktadır (Yayla Ceylan ve Ülker, 2014: 37-58). Ülkemizde uygulanan 2013 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nda çocuğun çevresini tanıması ve korumasına yönelik kazanım ve göstergeler bulunmaktadır. Kazanım ve göstergeler kadar çocuklara bu kazanım ve göstergeleri kazandırmak için oluşturulması gereken ortamlar ve stratejiler de önem taşımaktadır.

Okul öncesinde çevre eğitimi çok çeşitli ortamlarda gerçekleştirilebilir. Anaokulları, hayvanat bahçeleri, okul ve evlerin bahçeleri, piknik alanları, doğa ile çocuğun etkileşime girebileceği herhangi bir yer bu ortamlara örnek olarak verilebilir. Gerekli olan şey çocukların doğa ile doğrudan ilişkisini sağlayacak imkânların kendilerine sağlanmasıdır.

Akt. OGELMAN,H ; Wilson (1996), erken çocukluk döneminde çevre eğitim uygulamalarında dikkat edilmesi gereken bazı durumların olduğunu vurgulamıştır. Bunlar:

1. Çocukların kendilerini güvende hissedebilecekleri basit uygulamalar ile başlanmalıdır.
2. Çocukların aktif katılımı sağlanmalıdır.
3. Onlara keyif verici ve hatırlanabilecek deneyimler yaşatılmalıdır. Çevre eğitiminden alınacak hazzın, içeriği kadar önemli olduğu unutulmamalıdır.
4. Sadece eğitim değil yaşantılar ön plana alınmalıdır.
5. Çocukların tüm duyguları işin içine katılmalıdır.
6. Eğitimde birden fazla yöntem, teknik aynı anda kullanılmalıdır.
7. Çocuklara doğal dünyanın bütün bileşenlerinin birlikte ve etkileşim içerisinde olduklarını anlamalarına yardımcı olacak çalışmalar yaptırılmalıdır.

8. Çocukların doğal dünyaya olan ilgisini oluşturmak adına model olunmalıdır.
9. Çocuklara sıcak ve samimi bir ortam yaratılmalıdır.
10. Farklı kültürler ve bakış açıları tanıtılmalıdır.
11. Doğanın kusursuzluğuna ve güzelliğine odaklanmaları sağlanmalıdır.
12. Mümkün olduğu kadar açık alanda zaman geçirilmelidir: Eğer çocuklara yaşadıkları çevre ile ilgili bir sevgi ve merak uyandırılmak isteniyorsa her fırsatta onunla etkileşime girilmesine fırsat oluşturulmalıdır.
13. Çevre eğitimi okul öncesi programının her boyutuna dahil edilmelidir.
14. Çocuklar için en uygun öğrenme ortamının oyun olduğu düşünülmeli ve oyun bir öğrenme aracı olarak kullanılmalıdır.
15. Çocuğun doğal çevresiyle etkileşimi onun fiziksel, zihinsel ve duygusal katılımını sağlamayı kolaylaştırmalıdır.
16. Ezbere ve kalıplara dayalı öğrenmeden daha çok kavramları anlama, analize dayalı öğrenme gerçekleştirilmelidir.
17. Çocukların farklı bitkiler, hayvanlar, su, toprak gibi doğa unsurlarıyla etkileşimlerini sağlayıcı günlük etkinlikler yapılmalıdır.
18. Çocuklar arasında sosyal etkileşim, yardımlaşma ve iş birliği oluşması sağlanmalıdır.
19. Çevre eğitimi etkinliklerinde çocukların yanı sıra aileler de sürece dahil edilmelidirler.

Günümüzde, özellikle büyük şehirlerdeki çocuklar, doğa ile etkileşim için çok fazla fırsata sahip olamamaktadırlar. Doğanın gücü ve güzelliğinin farkında olmayan çocuklar giderek doğadan uzaklaşmakta, doğal yaşamın bir parçası olarak değil de kendilerini doğal yaşamdan ayrı tutarak büyüebilmektedirler. Çevre eğitimi, çocuklara hareket edip, doğa ile iç içe olma fırsatı sunarken, onların çevreyi tanımalarını ve olumlu çevre tutumları geliştirmelerini sağlayabilmektedir. Unutulmamalıdır ki okul öncesi eğitimde kazanılan tutum ve davranışların çoğu yetişkinlikte de devam edebilmektedir. Gelecek nesillerin çevreye daha duyarlı olması isteniyorsa, okul öncesi eğitimde nitelikli bir çevre eğitimi verilmesi gerekmektedir.

2.3.ÇEVRE EĞİTİMİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Çocuklar için kaliteli bir çevre eğitimi, gerçek yaşam deneyimleri sırasında kendilerini doğal dünya ile nasıl bir ilişki içinde gördükleriyle belirlenir. Doğadaki deneyimler öğrencilerin kendilerine güvenlerini ve doğa ile empatik ilişkiler kurmalarını sağlar. Edindikleri bu bilgi ve beceriler, hem kendilerini algılayışları hem de doğal çevrenin korunması ve ona saygı duyulması için bir anahtardır. Bu nedenle, gerekli güvenlik önlemleri

aldıktan sonra çocuklar, doğal dünyayı aracısız keşfetmeleri, kendi deneyimleri ile öğrenmeleri için özgür bırakılmalıdır. Bu noktada, çeşitli doğal alanlar, park, bahçe gibi okul dışı ortamlarda öğrenme fırsatlarını organize edecek olan öğretmenler çevre eğitiminin önemli bir boyutu haline gelmektedir.

Öğretmenler, çocukların doğal meraklarından ve ilgilerinden hareketle çevre bilgilerini ve farkındalıklarını destekleyip geliştirmelerine yardımcı olabilirler. Ancak, çevre dostu bir öğretmen, çocuklara çevre ile ilgili bilgiler vermede etkili olabilir (Doğan, 2007;Haktanır, 2007).

ABD’de, okul çocukları ve öğretmenlerinin çevre bilincinin gelişmesi ve bir ölçüde temel ekolojiyi anlamalarına yardımcı olmak amacıyla 1983 yılında başlayan “Yaban (Wild)” adlı proje kapsamında, 50 eyalette yaklaşık 940.000 eğitmen tarafından 48 milyon öğrenciye ekoloji temelli çevre eğitimi verilmiştir. Aynı ülkede,“Öğrenme Ağacı Projesi (Project Learning Tree)” kapsamında yine 50 eyaletteki 200.000 eğitmen tarafından 10 milyonun üzerinde öğrenciye çevre dersi verilmiştir. ABD’de eğitimle ilgilenen birçok kuruluş çevre eğitimi verecek öğretmenlerin yetiştirilmesinin de öncelikli konulardan biri olduğunu vurgulamakta ve eyaletlerin Eğitim Birimleri ekologlarla işbirliği yaparak daha çok sayıda “eğitenin eğitimi”ni gerçekleştirmektedir (Ozaner, 2004).

2.4.TÜRKİYE'DE ÇEVRE EĞİTİMİ UYGULAMALARI

Çevreci okullarla ilgili en yaygın programlardan biri Eko Okullardır. Eko Okullar, sürdürülebilir bir çevre eğitim programıdır. Eko Okullar programı aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 56 ülkede uygulanmaktadır. Eko okullar programı okulöncesi, ilkokul ve ortaokullarda çevre bilinci, çevre yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma eğitimi vermek için uygulanan bir programdır. Katılımcı yaklaşımıyla okullardaki öğrenciler hem çevresel konularda bilgi edinirler, hem de ailelerini, yerel yönetimleri ve sivil toplum kuruluşlarını çevresel konularda bilinçlendirmede etkin rol alırlar. Program, okullarda ISO 14001/EMAS üzerine kurulmuş bir çevre yönetim sisteminin uygulanmasını da sağlar. Yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınma sürecinin uygulanmasına yardımcı olmak üzere, öğrenciler okulun çevresel etkilerini azaltmak için uygulanan 7 adım’da etkin rol almak için yönlendirilirler. Dolayısıyla eko-okullar, sınıfta ders öğretmenin ötesine geçerek, toplumun diğer bölümlerinde de çevre duyarlılığının sağlanmasında rol almış olurlar.

Programa yeni kayıt olmuş okullar ilk iki yıl boyunca çöp-atık / geri dönüşüm konusunu çalışırlar. Çöp-Atık konusunu çalışarak Yeşil Bayrak ödülü almış olan Eko-Okullarımız diğer konulardan birini seçerek çalışmalarına devam ederler.

Eko-Okullar Programı konuları;

- Çöp-Atık & Geri Dönüşüm (İlk iki yıl boyunca zorunlu konu)
- Enerji
- Su

- Biyolojik Çeşitlilik
- Tüketim Alışkanlıklarımız

Eko-Okullar yukarıda belirtilen konuları ikişer yıl çalıştıktan ve öğrencilerin konuyu tam olarak kavradıklarından emin olduktan sonra yan konular olan;

- İklim değişikliği & Küresel Isınma
- Ulaşım,
- Sağlıklı Yaşam & Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
- Hava-Su-Toprak-Gürültü-Işık Kirliliği,
- Organik Tarım vb. konularda çalışmalarını sürdürebilirler.

Programın ilk yılında okulların çöp-atık/geri dönüşüm konusunu ana konu olarak çalışıp belirli aktivitelerle enerji ve su konularına da değinmelerini öneririz. Bunun sebebi, bu konuda yapılacak çalışmaların sonuçlarının çok daha kısa sürede görülmesi ile okuldaki motivasyonu artırma potansiyelinin olmasıdır. Aynı zamanda bu konular hemen hemen her okulun müfredat programının içinde yer alabilecek kadar esnek ve farklı etkinliklerin yapılabileceği konulardır.

Ülkemizde, Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV) tarafından yürütülen bu program ile çevre sorunlarını en aza indirmek ve bu konularda daha duyarlı bir toplum oluşturabilmek hedeflenmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilebilmesi için okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilköğretim okullarında Eko-Okullar Programı uygulanmaktadır.

Türkiye’de çevreci okullar oluşturmaya yönelik uygulamalardan diğeri; Tema Vakfının 2010 yılında T.C. Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğinde ve Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Destekleme Derneği’nin katkısıyla hazırlanmış olduğu ‘Minik Tema’ erken çocukluk dönemine yönelik bir doğa eğitimi programıdır.

Minik TEMA Programı, Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğinde ve Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneğinin katkısıyla 2010 yılında pilot olarak başlatılan erken çocukluk dönemine yönelik bir doğa eğitimi programıdır. Yapılan araştırmalar çocukların doğayla bağlarının giderek koptuğunu, daha az hareket ettiklerini, duyarlarını daha az kullandıklarını, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) teşhisi konan çocuklarımızın sayısının ciddi şekilde arttığını göstermektedir. Doğada vakit geçiren çocuklar ise daha yaratıcı, daha dikkatli, duyarlarını ve bedenlerini daha iyi kullanan, sezgileri ve hayal güçleri kuvvetli, özgüvenleri yüksek ve okulda başarılı çocuklar olmaktadır. Minik TEMA Programı, okulda çocukları sınıflardan çıkararak, evde ise bilgisayar ve televizyon başından kaldırarak doğal alanları keşfetmeye, doğayla anlamlı bir bağ kurmalarına ve duyarlarını kullanarak doğayı keşfetmelerine fırsat yaratmayı amaçlamaktadır. Program sayesinde çocuklarımızın, doğada

hissederek, dokunarak, koklayarak ve duyarak, farklı deneyimler yaşama fırsatı bulması; böylece hem bedensel, hem de zihni gelişimlerinin olumlu yönde desteklenmesi hedeflenmektedir.

Ülkemizde uygulanan diğer bir çevre eğitim programı; Ekolojik Okuryazar Öğretmen Eğitimidir. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ve Tema Vakfı İşbirliği ile 2011 yılında başlatılan Türkiye'nin ilk Ekolojik Okuryazar Öğretmen Eğitimi Yalova Karaca Arboretum'da açılmıştır.

TEMA Vakfı'nın MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün destekleri ile ekolojik okuryazarlık eğitimlerine başlama amacı, çocuklarımızın doğayla yeniden ilişki kurmalarını sağlayabilecek yolları öğretmenleriyle birlikte keşfetmektir. Bunun için, eğitim süresince öğretmenler, öğrencilerinin ekolojik olarak sürdürülebilir topluluklar inşa etmek ve bu toplulukların devamlılığını sağlamak için hayati önem taşıyan değerleri, bilgi ve becerileri kazanmalarına yardım edebilmeleri için güçlendirilmektedir. Bu program öğretmenlerin, öğrencilerinin ekolojik okuryazar olmalarını desteklemeleri, gelecekte alınan kararların ve atılan adımların insan-doğa çatışmasını artıran bir yönde değil doğayla uyumlu bir yaşam yönünde atılmasını sağlayacaktır.

2.5.KONUYLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Literatür taraması sonucunda Türkiye'de okulöncesi dönemdeki çocuklara yönelik çalışılan farklı çevre eğitimi araştırmaları bulunmuştur.

ŞALLI (2013) tarafından yapılan araştırmada "Okulöncesinde Geri Dönüşüm Kavramı" ele alınmıştır. Araştırmada geri dönüşüm kavramının kalıcılığını sağlamak amacıyla geliştirilen aile katımlı proje tabanlı programın 60-72 aylık çocuklara etkilerini incelemek için ön-test ve son-test kontrol gruplu deneysel araştırma modeli çalışma yürütülmüştür. Çalışma 2010-2011 eğitim yılında M.Ü. Prof. Dr. Ayla Oktay Okul Öncesi Eğitim Uygulama Birimi'ne devam eden 15'i kontrol, 15'i deney grubu olmak üzere 30 çocukla sürdürülmüştür. Çocuklar aileleriyle sunumlar hazırlamışlar, süreç içinde bir canlandırma filmi çekmişlerdir. Program uygulamalarının öncesinde ve sonrasında Geri Dönüşüm Kontrol Listesi ve Geri Dönüşüm Değerlendirme Formu ile veriler toplanmış; programın etkisini belirlemek amacıyla non-parametrik Mann Whitney-U Testi, Kruskal Wallis-H Testi ve Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, aile katımlı proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla hazırlanan geri dönüşüm programına katılan deney grubundaki çocukların geri dönüşüm kavramı kazanımının, kontrol grubundakilere göre daha fazla geliştiği ve programın etkili olduğu bulunmuştur.

DİLLİ VE BAPOĞLU DÜMENCİ (2015) araştırmalarında okul öncesi dönem çocuklarına Anadolu'da yaşamış ve nesli tükenmiş olan hayvanların öğretilmesinde müzelerin etkisini incelemişlerdir. Altı yaş grubundan 13 öğrenci grubu 3 hafta boyunca haftada 6 saat toplam 18 saatlik program ile yürütmüş oldukları çalışmalarında müze eğitiminin Anadolu'da yaşamış ve nesli tükenmiş hayvanlarla ilgili bilişsel becerileri anlamlı düzeyde etkilediği

sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada veriler nitel ve nicel yaklaşımlar doğrultusunda elde edilmiştir.

DEMİR, E. ; YALÇIN, H. (2014) tarafından yapılan araştırmada "Türkiye'de Çevre Eğitimi" konusu ele alınmıştır. Bu çalışmada çevre eğitimi tüm yönleriyle ele alınmış, sağlıklı bir çevre eğitimi için öncelikle sağlam bir çevre bilinci kazandırılması gerektiği belirtilmiş, ayrıca çevre eğitiminin günümüzdeki durumu, eksikliklerin neler olduğu ve sorunların nasıl giderilebileceği farklı bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur. Bu amaçla, özellikle ilk ve ortaöğretim ders programları incelenerek programlardaki çevreyle doğrudan ve dolaylı bir biçimde ilişkili olan kazanımlar belirlenmiş, çizelgeler oluşturulmuş ve bunlar çevre eğitimi açısından değerlendirilerek birtakım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonunda, çevre eğitiminin daha etkili hale getirilebilmesi için neler yapılması gerektiğine ilişkin çeşitli öneriler sunulmuş, çevre eğitiminin önemi bir kez daha vurgulanmıştır.

OGELMAN, H. G. ; EKİCİ, G. (2009) tarafından yapılan araştırmada Meb Okulöncesi eğitim programı çevre eğitimi açısından analiz edilmiştir. Araştırmada, Okul Öncesi Eğitimi Programının çevre eğitimi açısından içerik analizinin yapılması amacıyla tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından programda yer alan amaç, kazanımlar, kavramlar belirli gün-haftalar doğrultusunda oluşturulan "Uzman Görüş Formu" ile okul öncesi eğitim ve çevre eğitimi alanlarında çalışan 23 akademisyenin görüşleri alınarak toplanmıştır. Program genel olarak incelendiğinde, uzman görüşlerine göre okul öncesi eğitimi programında gelişim alanlarındaki amaçlarda, psiko-motor ve dil alanlarında çevre eğitimine yönelik amaç ve kazanımların yer almadığı bununla birlikte sosyal-duygusal, bilişsel ve öz bakım becerileri alanlarındaki çevreye yönelik amaçların, tüm programdaki amaçlar içerisinde % 25.9'luk bir yere sahip olduğu tespit edilmiştir. Çevre eğitimine yönelik kazanımların da tüm kazanımların % 15.5'ini oluşturduğu belirlenmiştir. Ayrıca programda yer alan kavramların % 29.0'unun ve programda yer alan belirli gün ve haftaların %26.3'ünün çevre eğitimi ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

OGELMAN, H. G. (2013) tarafından yapılan diğer bir araştırma " Toprakla Buluşan Çocuklar: Küçük Çocuklar İçin Toprak Eğitimi Projesinin Etkililiği" dir. Çalışmanın amacı, TÜBİTAK tarafından Doğa ve Bilim Okulları (4004) proje grubunda desteklenen Tipitop ve Arkadaşları ile Toprağı Tanıyoruz 4 isimli projenin sonuçlarını sunmaktır. Bu proje, 2013'de Denizli'de 4. kez uygulanmıştır. Projenin amacı, 5-6 yaş grubu çocuklara toprağı ve ilişkili kavramları tanıtmaktır. Projenin alt amaçları ise; 5-6 yaş çocuklarını, toprağın özellikleri, toprağın altında/üstünde yaşayan canlılar, toprağın önemi, erozyonun ne olduğu, sebepleri/sonuçları konularında bilgilendirmek ve bu bağlamda çocukların çevrelerini tanımalarını sağlamak, duyarlılıklarını arttırmaktır. Son projenin çalışma grubunda Denizli'de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokulların anasınıflarında okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş grubundan 130 çocuk (65 deney, 65 kontrol) yer almaktadır. Projenin sonuçları, deney grubundaki çocukların toprak bilgisinin, kontrol grubundaki çocuklara göre artış gösterdiğini ortaya koymuştur.

ÖZTÜRK AYNAL, Ş. (2013) tarafından yapılan araştırmanın adı " Haydi Çocuklar Doğaya ve Bahçelere Açılıyoruz. " Bu çalışmada, mekân dışı eğitimin ne olduğu değinilerek temel felsefik yapısına bir giriş yapıldıktan sonra, bu eğitim modeline uygun İsveç'teki bir açık alan çocuk parkı ve bir devlet anaokulu bahçesinden fotoğraf ve video örnekleri verilerek konuya açıklık getirilmeye çalışılacaktır. Burada temelde vurgulanmak istenen düşünce, eğitim programlarında dış mekânların okul öncesi kademededen diğer tüm eğitim kademelerine kadar mutlaka yer verilmesi gereğidir.

TANRIVERDİ (2012) , çalışmasında yaratıcı drama yöntemi ile verilen eğitimin okul öncesi öğrencilerinin çevre farkındalığına etkisinin belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılımcılarını deney grubunda 22, kontrol grubunda 22 öğrenci olmak üzere toplam 44 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, nicel veriler Gözlem Formu İle nitel veriler ise öğrenciler ile yapılan bire bir görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, deney grubunda uygulanan çevre eğitimi konularıyla oluşturulan yaratıcı drama etkinliklerinin, kontrol grubunda uygulanan öğretmen kılavuz kitaplarına dayalı etkinliklere göre, öğrencilerin çevreye ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerini anlamlı derecede arttırdığı bulgulanmıştır.

SUNGURTEKİN, Ş. (2001) tarafından "Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi" kapsamında Anaokulu ve İlköğretim Okullarında Müzik Yoluyla Çevre Eğitimi" konulu araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada müzik yoluyla öğrencilerde çevre bilincini oluşturma konusu irdelenmiş, müzik derslerinde bu bilincin ne şekilde verilebileceği konusunda öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca Bursa'da yapılan "Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi" tanıtılmıştır. Sorunların giderilmesi, kalıcı çözümlerin sağlanması ve çevresine daha duyarlı nesillerin yetişmesi için okullardaki çevre eğitiminin gerekliliği önem kazanmıştır.

ÖZDEMİR, O. (2010) " Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Çevrelerine Yönelik Algı ve Davranışlarına Etkisi" konulu araştırma yapmıştır. Bu araştırma, doğa deneyimine dayalı olarak yürütülen çevre eğitimi programının ilköğretim öğrencilerinin çevrelerine yönelik algılarına ve davranışlarına etkisinin belirlenmesini konu almaktadır. Araştırma, doğa deneyimine dayalı çevre eğitimi programının, 2006/2007 Eğitim öğretim döneminde Muğla-Akyaka beldesinde bir ilköğretim okulunda öğrenim gören ilköğretim ikinci kademe öğrencileriyle (n:20) deneysel desene dayalı olarak yürütülmesiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "çevresel algı ölçeği" ve "çevresel davranış gözlem formunun kullanılması, bunun yanında uygulamaya katılan öğrencilere "öykü" yazdırılması ve çözümlenmesi yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda, uygulamaya katılan öğrencilerin çevresel değerlerine ve bunların bozulmasına yönelik farkındalıklarına, yüz yüze oldukları çevre sorunlarına ilişkin somut kaygılarının ve tepkilerinin eklendiğini ve çevreye sorumlu davranış eğilimlerinin arttığı belirlenmiştir.

GÜLER, T. (2009) tarafından " Ekoloji Temelli Bir Çevre Eğitiminin Öğretmenlerin Çevre Eğitime Karşı Görüşlerine Etkileri" konulu araştırma yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı, 12 günlük ekoloji temelli çevre eğitime katılan 24 öğretmenin doğaya ve çevre eğitime karşı görüşlerinde ne gibi değişiklikler olduğunu belirlemektir. Bu amaç

doğrultusunda nitel araştırma yöntemi ile doğa eğitiminin ilk ve son gününde katılımcılarla görüşmeler yapılarak araştırma verileri toplanmıştır. Araştırma örneklemindeki öğretmenler bu eğitime katılma nedenlerini doğa ve çevre konularında bilgi edinmek, kendilerini bu alanda geliştirmek gibi ifadelerle açıklamışlardır. Çevre eğitimi konusunda mevcut bilgi ve becerilerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

KURT GÖKÇELİ (2015) Çevre Eğitimi Programı'nın 48-66 aylık çocukların çevresel farkındalığına etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmada ön test son test kontrol gruplu deneysel desen kullanmıştır. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grupları karşılaştırıldığında çocukların çevresel farkındalıklarına "Çevre Eğitim Programı" nın deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu ortaya konmuştur.

Görüldüğü gibi yapılan çalışmalar sonucunda, çocukların çevrelerini tanımaları, çevresindeki güzelliklerin farkına varmaları ve onları korumaları açısından çevre eğitimi büyük önem taşımaktadır.

BÖLÜM III.

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada nicel araştırma teknikleri kullanılmış olup, deneysel modellenmiş bir çalışmadır. Deneysel model araştırmacının kontrolü altında değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini keşfetmek için gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma alanıdır (Büyüköztürk, Ş. 2002).

Araştırmada tek grup öntest-son test modeli kullanılmıştır.

Ön-test (T ₁)	UYGULAMA Ekoloji Temelli Çevre Eğitimi	Son-test (M ₂)
------------------------------	---	-------------------------------

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bağımsız anaokullarına devam etmekte olan 60-72 aylık çocuklar oluşturmaktadır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Birimi'nden alınan bilgiye göre il geneli 60-72 aylık öğrenci sayısı 12.785'dir.

Araştırmanın örneklemini belirlerken, Seçkisiz Olmayan Uygun Örnekleme Yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi ile programın uygulanabilirliği göz önünde bulundurularak, Denizli Merkezefendi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız anaokuluna devam eden 60-72 ay grubu 35 kız, 34 erkek olmak üzere toplam 69 öğrenci belirlenmiştir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.3.1. (CATES-PV) "Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeği"

Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeğinin orijinali Mussel ve Markus (1996) tarafından okul çocukları için geliştirilmiştir. Mussel ve Diamond (1999) ölçeğin okul öncesi versiyonunu geliştirmişlerdir. Ölçeğin okul öncesi versiyonu, ilk versiyonunda var olan 25 maddenin okul öncesine uygun olan 15 maddesinden oluşmaktadır. Ölçek 4 ve 6 yaş çocukları için geliştirilmiştir. Fakat bu araştırmada 4 yaş çocukları için ölçeğin uygun olmadığı düşünülmüş ve 10 çocuk ile yapılan uygulama çalışması ile bu düşünce çalışmada teyid edilmiştir. Bu nedenle ölçeğin Türkiye'ye uyarlama çalışması 5 ve 6 yaş çocukları için gerçekleştirilmiştir.

Ölçekteki 15 madde vardır ve tüketim, geri dönüşüm, hayvanları koruma gibi konulara yöneliktir. Ölçek 5-6 yaş grubu düşünülerek görselleştirilmiştir.

Ölçekteki her madde için 1-4 arasında puanlandırma yapılmaktadır. İki durumdaki doğru davranışı gösterip çok seviyorum cevabı "4" puan, az seviyorum "3" puan iken yanlış davranışı gösterip az seviyorum "2" puan, çok seviyorum "1" puan almaktadır. Ölçekten alınan toplam puanlar üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçekte her öge 1-4 skoru arasında çapraz bir şekilde puanlanır. Ölçek elde edilecek en yüksek ve en düşük skorlar sırasıyla 60 ve 15 şeklindedir. Ölçekten alınan toplam puan çevreci davranışları yüksek seviyesini gösterir.

CATES-PV Ölçeğinin Türkçeye Kazandırma Süreci:

1. CATES-PV Ölçeğinin Türkçeye Tercümesi: Alanda çalışan 5 akademisyen ölçeği Türkçeye çevirmiştir. Türkiye'de yaşayan ama anadili İngilizce olan bir kişi çeviriyi tekrar İngilizceye çevirmiş ve iki durum birbiri ile kıyaslanmıştır. Resim bölümü öğrencileri de ölçekte kullanılan resimleri çizmişlerdir.
2. CATES-PV Güvenilirlik Çalışması: Güvenilirlik katsayısı ve madde bazlı istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışmada test tekrar test analizi de gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu çalışma için ölçme aracının Cronbach Alpha güvenilirliği $\alpha = .85$ şeklinde belirlenmiştir.
3. CATES-PV Geçerlilik Çalışması: En az 10 yıl tecrübesi olan 5 akademisyen ölçekteki maddelerin yaş grubuna uyumu, maddeler arası tutarlılık ve Türk kültürüne uyumu açısından değerlendirme yapmışlardır.

Elde edilen veriler CATES-PV ölçeğinin Türkiye'de uygulanabilir bir ölçek olduğunu göstermiştir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma verilerinin elde edilmesi için uygulamaların yapılacağı okula gidilerek araştırma konusu hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca öğretmenlerle uygulama yapılacak olan Minik Tema Eğitim Programı paylaşılmıştır.

Çalışma grubu hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Formda öğrencilerin cinsiyeti, anne ve babanın eğitim düzeyi, anne ve babanın mesleği, çocuğun daha önce okul öncesi eğitimi alıp almadığı ile ilgili sorular yer almaktadır.

Verilerin toplanması için 2016-2017 eğitim-öğretim yılında uygulama öncesi ön-test uygulanmıştır. Ardından 12 hafta süren ekoloji temelli çevre eğitimine yer verilmiştir. Bu eğitimden sonra deneklerin bu eğitime bağlı olarak gelişim gösterip göstermediklerini test etmek amacıyla aynı test tekrar uygulanarak son-test tamamlanmıştır.

Veriler; Ogelman, Gülay tarafından uyarlanan "*(CATES-PV) Okul Öncesi Çocukların Çevreye Karşı Tutumları Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Aşağıda verilerin toplanması süreci ve adımları ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır.

3.3.1. Ön Ölçüm

Uygulama yapılmadan önce çocukların çevreye karşı tutumlarını ölçmek amacıyla CATES-PV "Çevreye Karşı Tutum Ölçeğinin" uygulanmıştır. Cevaplama sürecinde çocukların birbirlerinden etkilenmemesi için ölçeğin uygulaması bireysel olarak yapılmıştır. Görsellerden oluşan 15 maddelik ölçeğin kullanılması sırasında, her bir soruya ait resimler çocuğa gösterilmiş ve doğru olduğunu düşündüğü resmi göstermesi istenmiştir. Uygulama yaklaşık 15 dk sürmüştür.

Ölçekteki her madde için 1-4 arasında puanlandırma yapılmıştır. İki durumdaki doğru davranışı gösterip çok seviyorum cevabı "4" puan, az seviyorum "3" puan iken yanlış davranışı gösterip az seviyorum "2" puan, çok seviyorum "1" puan verilmiştir.

Kişisel bilgi formu uygulanmadan önce, sınıfta araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapılmış ve bu formlar eve gönderilerek aileler tarafından doldurulmuştur.

3.3.2. Uygulama

Bu süreçte 60-72 ay grubundan toplam 69 öğrenci, 12 hafta süren ekoloji temelli çevre eğitimi programına katılmıştır. Haftada üç gün uygulama yapılmıştır. Aşağıda uygulama ile ilgili detaylı bilgiler yer almaktadır.

Bu araştırmada Ekoloji Temelli Çevre Eğitimi Programı olarak Tema Vakfı tarafından hazırlanan "Minik Tema" eğitim programına yer verilmiştir. Programda yer alan 42 adet etkinlikten 36 adeti çocukların ilgi ve gelişimleri doğrultusunda seçilerek uygulanmıştır.

ZAMANLAMA	ETKİNLİĞİN ADI	ETKİNLİĞİN AMAÇLARI
1.Hafta	Bulutları Gözleyelim	Farkındalık , Bilgi
1.Hafta	Atık Kağıttım,Hamur Oldum!	Farkındalık , Tutum
1.Hafta	Döndüğümde Görüşürüz.	Farkındalık , Tutum
2.Hafta	Havada Bir Şeyler Uçuyor.	Farkındalık, Bilgi
2.Hafta	Temiz Hava Temiz Nefes!	Farkındalık, Beceri, Katılım
2.Hafta	Ektim Bir Kere,Yedim Bin Kere.	Beceri, Katılım
3.Hafta	Ağacına Sarıl	Farkındalık, Katılım
3.Hafta	Bardak Nelerden Yapılır?	Bilgi
3.Hafta	Doğadan Topluyorum Müzik Yapıyorum!	Tutumlar
4.Hafta	Yer Altı Sularımız	Farkındalık, Bilgi
4.Hafta	Az Tüketelim	Farkındalık, Katılım
4.Hafta	Doğa Kaşifi	Beceri
5.Hafta	Daha Önce Neredeydiler?	Bilgi
5.Hafta	Doğada Bulunanlar Listem	Farkındalık, Beceri, Katılım
5.Hafta	Toprakla Resim Yapalım	Beceri, Katılım
6.Hafta	Rüzgarla Uçan Topraklar	Farkındalık
6.Hafta	Suyla Kayan Topraklar	Farkındalık
6.Hafta	Toprağı Tut Uçmasın	Farkındalık
7.Hafta	Haydi Ağaçlar,Toprağı Tutalım!	Farkındalık, Bilgi
7.Hafta	Kuşları Gözleyelim	Farkındalık, Beceri, Katılım
7.Hafta	Suyun Serüveni	Farkındalık, Bilgi, Katılım
8.Hafta	Toprak Neleri Saklıyor?	Beceri, Tutumlar
8.Hafta	Soğuk Hava Sıcak Havaya Karşı	Bilgi
8.Hafta	Sular Temiz Kalsın	Farkındalık, Katılım
9.Hafta	Ağaç Ansiklopedimiz	Beceri
9.Hafta	Ormanlar Yanmasın	Farkındalık, Katılım
9.Hafta	Alevi Söndür Yakmasın	Farkındalık
10.Hafta	Solucan Çiftliği	Tutumlar
10.Hafta	Yer Altında Saklananlar	Farkındalık, Bilgi
10.Hafta	Toprağın İçinde Neler Var?	Farkındalık, Bilgi
11.Hafta	Bitkiler Nerede Büyüsün?	Beceri, Katılım
11.Hafta	Gizemli Yolculuk	Beceri, Katılım
11.Hafta	Doğada Gizlenenler	Bilgi, Beceri
12.Hafta	Temiz Deniz	Beceri, Katılım
12.Hafta	Örüm Örüm Örümcek	Bilgi
12.Hafta	Kaplumbağa Ne Yesin?	Beceri, Tutumlar

3.3.3. Son Ölçüm

12 hafta süren ekoloji temelli çevre eğitimi uygulamasından sonra , deneklerin bu eğitime bağlı olarak gelişim gösterip göstermediklerini test etmek amacıyla CATES-PV "Çevreye Karşı Tutum Ölçeği" tekrar uygulanarak son-test tamamlanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Verileri çözümlmek ve araştırmanın alt problemlerine yanıt vermek amacıyla SPSS paket programı yardımıyla istatistiksel teknikler kullanılmıştır.

BÖLÜM IV.

BULGULAR

Bu bölümde " Okul öncesi dönemde ekoloji temelli çevre eğitimi programına katılan çocukların çevre bilincinin ne yönde değiştiği" belirlenmeye çalışılmıştır. Alt problemlere ilişkin olarak toplanan verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri cinsiyete göre farklılık gösterir mi?" şeklinde belirtilmişti. Bu alt probleme cevap vermek amacıyla t testi kullanılmıştır.

Tablo 1'de araştırmaya 35 kız, 34 erkek öğrencinin katıldığı görülmektedir.

Tablo 1 ve Tablo 2 incelendiğinde , Çocukların cinsiyetine göre Öntest ve Sontestten aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı farklar oluşturmadığı görülmüştür.

Tablo1 . Group Statistics

	cinsiyet	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
öntestORT	kız	35	33,3143	5,46388	,92356
	erkek	34	32,9373	4,74434	,81365
sontestORT	kız	35	52,9238	2,82783	,47799
	erkek	34	52,5314	2,67773	,45923

Tablo2 . Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
öntestORT	Equal variances assumed	,727	,397	,306	67	,761	,37703	1,23339	-2,08483	2,83889
	Equal variances not assumed			,306	66,183	,760	,37703	1,23085	-2,08032	2,83438
sontestORT	Equal variances assumed	,059	,808	,592	67	,556	,39244	,66338	-,93167	1,71654
	Equal variances not assumed			,592	66,958	,556	,39244	,66285	-,93062	1,71550

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi "Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ailelerin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterir mi?" şeklinde belirtilmişti. Bu alt probleme cevap vermek amacıyla t testi kullanılmıştır.

Tablo 3 ve Tablo 4 , Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin "Çevresel Tutum Ölçeği" Öntest ve Sontestten aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarını göstermektedir.

Bu sonuçlar incelendiğinde annelerin eğitim düzeylerine göre , araştırmaya katılan öğrencilerin Öntest ve Sontestten aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı farklar oluşturmadığı görülmüştür.

Tablo 3. Group Statistics

Anneeğitim	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
öntestORT	ilköğretim	32,7897	6,28837	1,74408
	lise	35,0920	3,87906	,72032
sontestORT	ilköğretim	52,7282	2,53691	,70361
	lise	53,3701	2,80745	,52133

Tablo 4. Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
öntestORT	Equal variances assumed	8,187	,007	-1,457	40	,153	-2,30221	1,57957	-5,49465	,89023
	Equal variances not assumed			-1,220	16,241	,240	-2,30221	1,88698	-6,29761	1,69319
sontestORT	Equal variances assumed	,401	,530	-,705	40	,485	-,64191	,91091	-2,48292	1,19910
	Equal variances not assumed			-,733	25,499	,470	-,64191	,87570	-2,44367	1,15985

Tablo 5 ve Tablo 6 , Baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin “Çevresel Tutum Ölçeği” Öntest ve Sontestten aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarını göstermektedir.

Bu sonuçlar incelendiğinde babaların eğitim düzeylerine göre , araştırmaya katılan öğrencilerin Öntest ve Sontestten aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı farklar oluşturmadığı görülmüştür.

Tablo 5.Group Statistics

Babaeğitim	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
önte ilköğretim	10	32,7600	5,63492	1,78192
stO RT lise	25	33,7413	4,39875	,87975
sont ilköğretim	10	53,0667	1,81353	,57349
est OR lise	25	53,5067	2,93371	,58674

Tablo 6. Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
öntestORT	Equal variances assumed	,262	,612	-,550	33	,586	-,98133	1,78394	-4,61079	2,64812
	Equal variances not assumed			-,494	13,619	,629	-,98133	1,98726	-5,25480	3,29213
sontestORT	Equal variances assumed	2,530	,121	-,440	33	,663	-,44000	1,00095	-2,47644	1,59644
	Equal variances not assumed			-,536	26,723	,596	-,44000	,82046	-2,12426	1,24426

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi "Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ailelerin meslek gruplarına göre farklılık gösterir mi?" şeklinde belirtilmiştir. Bu alt probleme cevap vermek amacıyla t testi kullanılmıştır. Bu alt problem araştırılırken meslek grupları uzmanlık gerektiren(doktor, öğretmen, mühendis, eczacı...) , uzmanlık gerektirmeyen (ev hanımı,serbest meslek...) olarak gruplandırılmıştır. Tablo 7'den anlaşılacağı gibi araştırmaya katılan çocukların 28'inin annesi uzmanlık gerektiren bir mesleğe sahipken, 41 çocuğun annesi uzmanlık gerektirmeyen mesleğe sahiptir.

Tablo 7 ve Tablo 8 , Anne meslek gruplarına göre öğrencilerin "Çevresel Tutum Ölçeği" Öntest ve Sontestten aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarını göstermektedir.

Bu sonuçlar incelendiğinde annelerin meslek gruplarına göre , araştırmaya katılan öğrencilerin Öntest ve Sontestten aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı farklar oluşturmadığı görülmüştür.

Tablo 7. Group Statistics

Annemeslek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
öntestORT UZMANLIK GEREKTİREN	28	32,4690	5,46810	1,03337
UZMANLIK GEREKTİRMEYEN	41	33,5789	4,82826	,75405
sontestORT UZMANLIK GEREKTİREN	28	52,6238	2,81812	,53257
UZMANLIK GEREKTİRMEYEN	41	52,8033	2,72119	,42498

Tablo 8.Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
								95% Confidence Interval of the Difference		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
öntestORT	Equal variances assumed	,502	,481	-,888	67	,378	-1,10981	1,24929	-3,60341	1,38378
	Equal variances not assumed			-,868	53,222	,390	-1,10981	1,27924	-3,67539	1,45576
sontestORT	Equal variances assumed	,022	,883	-,265	67	,792	-,17944	,67681	-1,53036	1,17148
	Equal variances not assumed			-,263	56,790	,793	-,17944	,68135	-1,54394	1,18505

Tablo 9 ve Tablo 10 , Babanın meslek gruplarına göre öğrencilerin “Çevresel Tutum Ölçeği” Öntest ve Sontestten aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 9'dan anlaşılacağı gibi araştırmaya katılan çocukların 37' sinin babası uzmanlık gerektiren bir mesleğe sahipken, 32'si uzmanlık gerektirmeyen mesleğe sahiptir.

Bu sonuçlar incelendiğinde babaların meslek gruplarına göre , araştırmaya katılan öğrencilerin Öntest ve Sontestten aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı farklar oluşturmadığı görülmüştür.

Tablo9. Group Statistics

Babameslek		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
öntestORT	UZMANLIK GEREKTİREN	37	32,9063	5,61111	,92246
	UZMANLIK GEREKTİRMEYEN	32	33,3854	4,48257	,79241
sontestORT	UZMANLIK GEREKTİREN	37	52,0775	2,93293	,48217
	UZMANLIK GEREKTİRMEYEN	32	53,4854	2,32427	,41088

Tablo 10.Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
öntestORT	Equal variances assumed	3,702	,059	-,388	67	,700	-,47911	1,23599	-2,94616	1,98794
	Equal variances not assumed			-,394	66,611	,695	-,47911	1,21608	-2,90668	1,94846
sontestORT	Equal variances assumed	3,616	,062	-2,185	67	,032	-1,40794	,64422	-2,69381	-,12206
	Equal variances not assumed			-2,223	66,528	,030	-1,40794	,63349	-2,67255	-,14332

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi "Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri daha önce okulöncesi eğitim alıp almadığına göre farklılık gösterir mi?" şeklinde belirtilmişti. Bu alt probleme cevap vermek amacıyla t testi kullanılmıştır. Tablo 11'den anlaşılacağı gibi araştırmaya katılan çocukların 50'si daha önce okulöncesi eğitim almıştır. 19 çocuk ise ilk kez okul öncesi eğitime katılmıştır.

Tablo 11 ve Tablo 12 , öğrencilerin daha önceden okulöncesi eğitim alıp almadıkları doğrultusunda "Çevresel Tutum Ölçeği" Öntest ve Sontestten aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarını göstermektedir. Bu sonuçlar incelendiğinde, daha önce okulöncesi eğitimi alan çocukların öntest ve sontestten almış oldukları ortalamının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 11. Group Statistics

	Önceden eğitim	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
öntestORT	EVET	50	33,6040	5,01505	,70924
	HAYIR	19	31,8772	5,20063	1,19311
sontestORT	EVET	50	53,0067	2,50559	,35434
	HAYIR	19	52,0035	3,24623	,74474

Tablo 12. Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
öntestORT	Equal variances assumed	,422	,518	1,265	67	,210	1,72681	1,36519	-,99811	4,45173

	Equal variances not assumed			1,244	31,523	,223	1,72681	1,38799	-1,10212	4,55573
sontestORT	Equal variances assumed	2,642	,109	1,366	67	,176	1,00316	,73424	-,46239	2,46870
	Equal variances not assumed			1,216	26,572	,235	1,00316	,82474	-,69034	2,69666

4.5. Araştırmanın Denencesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın denencesi "Ekoloji Temelli Çevre Eğitimi Programına Katılan Çocukların Çevre Bilinci Olumlu Yönde değişir " şeklinde belirtilmişti. Bu denenceye cevap vermek amacıyla t testi kullanılmıştır. Bu sonuçlar incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin Öntestten aldıkları puanların ortalaması 33,1285 iken, ekoloji temelli çevre eğitimi programı uygulamaları sonrasında yapılan testten aldıkları puanların ortalaması 52,7304 olmuştur. Bu bulgu, ekoloji temelli çevre eğitimi programının, okulöncesi dönemde çevre bilinci geliştirmede önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 13. Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
öntestORT	69	20,20	45,27	33,1285	5,08787
sontestORT	69	45,27	56,27	52,7304	2,74172
Valid N (listwise)	69				

Tablo 14. Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 öntestORT	33,1285	69	5,08787	,61251
sontestORT	52,7304	69	2,74172	,33006

Tablo 15. Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 öntestORT & sontestORT	69	,618	,000

Tablo 16. Paired Samples Test

	Paired Differences						t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
	Lower	Upper	Lower	Upper	Lower	Upper	Lower	Upper	
Pair 1 öntestORT - sontestORT	-19,60193	4,02016	,48397	-20,56768	-18,63618	-40,502	68	,000	

BÖLÜM V.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine ve denenceye yönelik olarak toplanmış verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

5.1. OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN ÇEVREYE KARŞI TUTUMLARI ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

1. Kız ve erkek çocuklarının öntest ve sontest ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmüştür. Dolayısıyla Çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.
2. Anneleri farklı eğitim düzeylerine sahip çocukların öntest ve sontest ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ile annelerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.
3. Babaları farklı eğitim düzeylerine sahip çocukların öntest ve sontest ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ile babaların eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4. Anneleri uzmanlık gerektiren ve uzmanlık gerektirmeyen meslek gruplarına sahip çocukların öntest ve sontest ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ile annelerin meslek grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

5. Babaları uzmanlık gerektiren ve uzmanlık gerektirmeyen meslek gruplarına sahip çocukların öntest ve sontest ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla çocukların çevre bilinci geliştirmeleri ile babaların meslek grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

6. Daha önceden okulöncesi eğitim alan çocukların öntest ve sontest ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla çocukların aldıkları okulöncesi eğitim ile çevre bilinci geliştirmeleri arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

7. Ekoloji temelli çevre eğitim programına katılan çocukların öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında aldıkları puanların önemli ölçüde artış gösterdiği görülmüştür.

Bu bulgudan yola çıkarak , ekoloji temelli çevre eğitimi programının, okulöncesi dönemde çevre bilinci geliştirmede önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

5.2. UYGULAMAYA YÖNELİK ÖNERİLER

1. Bu araştırmanın gerçekleştirildiği okulda, ekoloji temelli çevre eğitimi uygulamak için güvenli bir bahçe ve uygulama alanı mevcuttur. Bu nedenle uygulama sırasında herhangi bir zorluk yaşanmamıştır. Ekoloji temelli çevre eğitiminin verimli uygulanabilirliği için mutlaka açık alan tercih edilmesi gerektiği görülmüştür. İyi planlanmış okul dışı mekânlardaki alan çalışmaları, öğrencilerin çevrelerindeki dünyayı anlamalarını kolaylaştıracağı gibi, doğa ve çevreye karşı olumlu tutumlar ve değerler edinmelerini de sağlayacaktır. Bu doğrultuda okul bahçelerinde farklı düzenlemelere yer verilebilir.

2. Bu araştırmanın öğrenme-öğretme sürecinde herhangi bir sorun yaşanmamış, çocuklar etkinliklere ilgiyle katılmışlardır. Buna bağlı olarak ek'te verilen eğitim programı etkinliklerinin seçiminde, okulöncesi dönem çocuklarının en belirgin özelliklerinden biri olan merak duygusundan yola çıkarak onlara daha ilginç gelebilecek, motivasyonlarının daha çok artmasını sağlayacak etkinlikler seçilmelidir.

3. Öğretmenlerin okulöncesi dönemde ekoloji temelli çevre eğitimi konusunda fikir sahibi olabilmeleri için açık alanda uygulamalı hizmet içi eğitim kurslarına katılmaları sağlanmalı ve bu konuda teşvik edilmelidir.

4. Yapılan bu araştırma daha önceden okulöncesi eğitim almış olan çocukların, öntest ve sontest ortalamalarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Çocukların tüm gelişim alanlarının desteklenmesi açısından en verimli olan bu dönemde tüm çocukların okulöncesi eğitim almaları sağlanmalıdır.

5.3. GELECEKTE YAPILACAK ARAŞTIRMALARA YÖNELİK ÖNERİLER

- 1.** Bu araştırmanın evrenini Denizli ili merkezindeki bağımsız anaokulları oluşturmaktadır. Araştırma farklı illerde uygulanıp karşılaştırma yapılabilir.
- 2.** Bu araştırmanın uygulama aşamasında "Minik Tema " eğitim programı kullanılmıştır. Farklı bir çevre eğitimi programı kullanılarak araştırma yapılabilir.
- 3.** Bu çalışmada cinsiyet, ailelerin eğitim düzeyleri, ailelerin meslek grupları, çocukların daha önce okulöncesi eğitimi alıp almadıkları alt problemler kapsamında incelenmiştir. Yapılacak çalışmada söz konusu değişkenler çeşitlendirilebilir veya değiştirilebilir.
- 4.** Bu araştırmanın örneklemini 69 çocuk oluşturmuştur. Aynı araştırma örneklem sayısı artırılarak yapılabilir.
- 5.** Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda, söz konusu uygulamaların etkisi ile ilgili olarak uygulayıcı olan öğretmenlerin düşüncelerini almak amacıyla öğretmenlerle görüşme yapılabilir.
- 6.** Okulöncesi eğitim kurumlarında kullanılabilir açık alan ve okul bahçelerinin çevre eğitimine etkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Altuğ, F.,(1990), *Çevre Sorunları*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayını.
- Akyüz, Y. (1979). Eğitimde çocuk doğa ve çevre korunması ilişkileri. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 85-96.
- Arat, Z.(1982), “İktisat ve çevre”, *Çevrebilim sempozyumu*, TÜBİTAK Yayını, 57.
- Atasoy, E. (2006). *Çevre İçin Eğitim Çocuk Doğa Etkileşimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Başal, H. A. (2005). *Çocuklar İçin Uygulamalı Çevre Eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Berkes, F. ve Kışlalı M. (1985), *Ekoloji ve çevre bilimleri*, Ankara: TCSU yayınları.
- Demirsoy, A. (2004). Son İmparatora Öğütler “*Bilim Toplumu*”. 6. Baskı. Ankara: METEKSAN A.Ş.
- Dikmen, S. (1993). *İkögretim Kurumlarında Çevre İçin Eğitim, Çevre Eğitimi*. Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayını.
- Doğan, M. (2007). *Orta Öğretimde Çevre Eğitimi*. İçinde: “Çevre Eğitimi” Türkiye Çevre Vakfı Yayını No:178, Ankara, 59-68.
- Erol, O.(1982), “Coğrafya açısından çevre”, *Çevrebilim sempozyumu*, Ankara:TÜBİTAK Yayını, 3.
- Erten, S. (2004). Çevre eğitimi ve çevre bilinci nedir, çevre eğitimi nasıl olmalıdır. *Çevre ve İnsan Dergisi*, 65/66, 83-94.
- Güler, T. (2007). *Yaygın Eğitimde Çevre Eğitimi*. İçinde: “Çevre Eğitimi” Türkiye Çevre Vakfı Yayını No:178, Ankara, 99-116.
- Güler, T. (2009). *Ekoloji Temelli Bir Çevre Eğitiminin Öğretmenlerin Çevre Eğitimine Karşı Görüşlerine Etkileri*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 34, Sayı 151
- Haktanır, G. (2007). *Okul Öncesi Dönemde Çevre Eğitimi*. İçinde: “Çevre Eğitimi” Türkiye Çevre Vakfı Yayını No: 178, Ankara, 11-34.
- Kavruk, S. (2002), “Türkiye’de çevre duyarlılığının artırılmasında çevre eğitiminin rolü ve önemi”, *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara
- Ogelman, H.G.(Ed.). (2014). *Çocuk ve çevre*. Ankara: Eğiten Kitap
- Ogelman, H.G. , Güngör, H. (2015). " *Türkiye’de Okulöncesi dönem çevre eğitimi çalışmalarının incelenmesi*", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 32, ss.180-195
- Ozoner, F. S. (2004). “*Türkiye’de okul dışı çevre eğitimi ne durumda ve neler yapılmalı?*”

V.Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi 5-8 Ekim 2004 Taksim International Abant Palace, Abant İzzet Baysal Üniversitesi & Biyologlar Derneği, Abant- Bolu. Bildiri Kitabı (Doğa ve Çevre), 67-98, Biyologlar Derneği, İzmir.

Ozaner, F. S. (2007). "Çiçek ve böceklerin doğanın dilinin öğretilmesindeki önemi; Alpin Çiçeklerin bu eğitimdeki özel yeri." Gökyüzüne En Yakın Bitkiler: Alpin Çiçekleri Projesi, Flora Turizmi Eğitimi, Ed. F. Karahan, 20 Nisan-09 Eylül 2007, Bildiriler Kitabı, s. 145-155, Erzurum.

Ozdemir, O. ve Uzun, N. (2006). Yeşil Sınıf Modeline Gore Yürütülen Fen ve Doğa Etkinliklerinin Anasınıfı Öğrencilerinin Çevre Algılarına Etkisi.

Özdemir, O. (2010). *Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Çevrelerine Yönelik Algı Ve Davranışlarına Etkisi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 27, 2010, ss. 125-138

Yanık, F. E. (2006). *Doğaperest*. Ali Demirsoy Kitabı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, No: 950, İstanbul: S. 385, 388,

Yayla Ceylan, Ş. ve Ülker, P. (2014). Okul öncesi dönem çocuklarında çevre eğitimi neden önemlidir?. (Ed.: H. Gülay Ogelman). *Çocuk ve çevre. Küçük Çocuklar ve Çevre Eğitimi El kitabı*. Ankara: Eğiten Kitap, s. 37-58. <http://tez2.yok.gov.tr>

EK 1. MİNİK TEMA EĞİTİM PROGRAMI

ETKİNLİK 01 BULUTLARI GÖZLEYELİM

ETKİNLİK ÇEŞİDİ : Bütünleştirilmiş Fen, Sanat ve Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir.

(Göstergeleri: Dikkatini çeken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler.

(Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu söyler.) Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır.

(Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu karşılaştırır.) Dil Gelişimi

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamlarını kavrar.

(Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerinin/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinledikleri/izlediklerini başkalarına anlatır.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

(Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir.

(Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

MATERYALLER

Her çocuk için not defteri ve kalem, pano için büyük karton ve renkli kalemler, ilgili görseller, kitaplar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Bulut, mevsim, hava durumu hava şartları, yağmur, kar Miktar: az-çok Zıt: açık-koyu Renk: gri-beyaz Zaman: ilkbahar-yaz-sonbahar-kış

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinlik öncesinde çocuklarla bulutlar hakkında sohbet edilir. Bulutların şekli, rengi, yağmurlu havada, karlı havada ve güneşli havada nasıl göründükleri ve nasıl hareket ettikleri üzerine konuşulur. İlgili görseller, kitaplar kullanılır. Daha sonra içinde bulunulan mevsim ve dört mevsimle ilgili bilgiler paylaşılır. Hava şartlarının mevsimlere göre nasıl değiştiği tartışılır ve bulutların da buna göre değiştiği bilgisi verilir. Çocuklar yanlarına birer not defteri- kalem alırlar ve açık havaya çıkılır. Bir süre bulutlar gözlemlenir. Renkleri, şekilleri ve yoğunlukları üzerine konuşulur. Çocuklardan gözlem sırasında bulutları not defterlerine çizmeleri istenir. Sınıfa döndükten sonra çizimler üzerinde konuşulur ve çocuklarla bir hava durumu panosu hazırlanır. Her hafta için bir gün belirlenir, karşısına bir kutucuk çizilir ve o gün geldiğinde

farklı bir çocuk/çocuklardan kutucuğun içine havanın durumuna göre bulut/ yağmur/güneş çizmesi istenir. Bir şey çizmeden önce çocukların dışarı çıkarak ya da camdan bakarak havayı gözlemlemesi sağlanır. Her ay kaydedilen dörder gözlem incelenerek mevsimlere göre havanın nasıl değiştiği incelenir ve tartışılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik değerlendirilirken çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir: Bugün gökyüzü nasıldı? Bulutlara bakarken gökyüzünde başka neler gördünüz? Bulutları resim defterine çizmek hoşunuza gitti mi?

AİLE KATILIMI

Etkinlik ailelere yazılarak hafta sonları çocuklarıyla uygulamaları ve çocuklarının kayıtlarını sınıfa göndermeleri istenebilir. Bulut Gözlemcisinin Rehberi kitabı ailelere de tavsiye edilebilir. * Bu kitaptaki Amaç ve Kazanımlar T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı ndan alınmıştır. Çizdiğiniz bulut şekilleri nelere benziyordu? Bulutları gözlemek ne işimize yarar? Sizce kimler, neden bulut gözlemliyordur? Değerlendirme, bir mevsim boyunca yapılan hava durumu gözlemleri ve kayıtlarının incelenmesi yoluyla da yapılabilir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Öğretmenlerin etkinlik öncesinde bulutlarla ilgili olarak bilgilenmek üzere TÜBİTAK Yayınlarından Bulut Gözlemcisinin Rehberi isimli kitabı okumaları önemlidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Bulutları çeşitli şekillere benzetmeye çalışma oyunu oynanabilir. Benzetilen şekillerle sanat etkinliği yapılabilir. Çocukların önbilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerine göre, etkinlikten önce başka bir etkinlik planlanarak çocuklara bulutların oluşumuyla ilgili bilgiler verilebilir, bu bir deneyle de desteklenebilir.

ETKİNLİK 02 : ATIK KAĞITIM, HAMUR OLDUM!

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere kopartır/yırtar, sıkır. Malzemelere elleriyle şekil verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

MATERYALLER Artık kâğıtlar, ılık su, tutkal, un, boya

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Yeniden kullanım, kâğıt tasarrufu

ÖĞRENME SÜRECİ Çocuklara kâğıdın hangi malzemelerden yapıldığı sorulur. Ağaçlardan elde edildiği konusunda çocuklar bilgilendirilir. Çocukların dikkati ağaçların toprak ve erozyonla mücadele için önemine çekilir (Bu konuda görseller de kullanılabilir). (Bu etkinliğin erozyon etkinliklerinden sonra yapılması önerilmektedir). Bir hafta sonunda bütün çocukların biriktirdikleri kâğıtlar bir araya getirilir. Gereksiz kâğıt tüketiminin yol açabileceği sorunlar ve çözüm önerileri üzerine konuşulur. Çocukların kullanılmış kâğıtların tekrar nasıl kullanılacağına dair görüşleri tek tek alınır ve not edilir. Çocuklara kullanılan kâğıtları tekrar kullanmanın bir yolu olarak onlardan kâğıt hamuru yapılabileceği söylenir. Çocuklar biriktirdiği atık kâğıtları bir kabin içerisine küçük küçük bölerek parçalarlar ve kâğıtları ılık su ile ıslatırlar. Çocuklar gün boyunca kâğıtlardaki değişimi gözlerler ve gözlemlerini paylaşırlar. Birkaç gün sonra suda eriyen kâğıtların içine tutkal ve biraz da un dökerek kâğıtlardan kahverengi bir hamur elde edilir. Bu hamuru çocuklar oyun hamuru olarak kullanırlar. Yaptıkları ürünleri renk renk boyarlar ve sergilemek üzere hazırlarlar.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklar sergilenen etkinliklerin etrafında toplanırlar. Onlar ürünleri incelerken aşağıdaki sorular yönlendirilir. Yaptığınız ürünleri tanıtabilir misiniz? Bu ürünlerin içinde neler var? Kâğıt tüketimini azaltırsak toprağa ve ağaçlara nasıl bir katkımız olur? Çocukların etkinlik sırasında kâğıtların tekrar kullanımına yönelik verdikleri cevaplar tekrarlanarak okulumuzda kâğıt tüketimini azaltmak için bir kampanya düzenlemeyi önerebiliriz. Bu kampanyada sorumluluk almak ister misiniz? Neler yapabilirsiniz? Evinizde kâğıt nerelerde kullanılıyor? Evinizde kullanılmış kâğıtları ne yapıyorsunuz? Tekrar kullanılıyor mu? Nasıl?

AİLE KATILIMI

Aileler evde artık materyal (yumurta kolisi, plastik şişe, vb.) biriktirebilecekleri ve bu artık materyalleri çocukları ile birlikte geri dönüşüm kutularına atmaları önerilebilir. Bu materyallerle kolaj çalışması yapıp yeniden kullanma sergisi için sınıfa göndermeleri de istenebilir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Kâğıt elde etmek için kaç ağaç kesildiğini ve işlenerek kâğıt haline dönme sürecini anlatan bir kitap okunabilir veya küçük bir belgesel izlenerek hakkında konuşulabilir. Çocuklarla birlikte okulda atık kâğıt kutusu oluşturularak hem geri dönüşüm ve yeniden kullanma, kullanımı azaltma ve kâğıt tasarrufu sağlamaya yönelik tutumların benimsenmesi kolaylaştırılabilir; hem de etkinliğin diğer gruplar tarafından da yapılmasına olanak sağlanabilir. Bahçede veya sınıfta toprak ve su karıştırılarak çamur oluşturulabilir. Çamur ile özgürce oynayan çocukların ürünleri güneşte kurutularak sergilenabilir. Bu materyallerle çocuklar daha sonra da oynayabilir. Çocuklara kullanılmış kâğıtlarla neler yapılabilir diye sorulabilir ve çocukların yanıtları panoda sergilenabilir. Çocuklarla yapılan kâğıt hamurundan yeniden kâğıt oluşturulabilir. Çocukların aileleri ve çevrelerindeki insanların da kâğıt toplama sürecine katılmaları için öneriler sunulabilir.

ETKİNLİK 03 DÖNDÜĞÜMDE GÖRÜŞÜRÜZ!

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen ve Oyun Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, dokusunu, yapıldığı malzemeyi söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, dokusunu, yapıldığı malzemeyi, ayırt eder karşılaştırır.)

Kazanım 13. Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır. (Göstergeleri: Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere kopartır/yırtar, sıkar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. (Göstergeleri: Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.)

MATERYALLER Artık kâğıtlar (geçmiş tarihli dergiler, gazeteler, etkinliklerde kullanılan kâğıtların parçaları), leğenler, tahta kaşıklar, süzgeçler, dikdörtgen şeklinde teller, bez, poşet, geri dönüşüm sembolünün yer aldığı kartlar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Geri dönüşüm Zıt: parlak-mat, ıslak-kuru, sert-yumuşak, kayganpütürlü, renkli-renksiz.

ÖĞRENME SÜRECİ Atık Kâğıttım Hamur Oldum adlı etkinlik hatırlatılarak çocuklarla birlikte oluşturulan atık kâğıt kutusu sınıfın ortasına getirilir. Bu etkinlikte neler yapıldığı birlikte hatırlanır. Kutuda biriktirilen kâğıtlar çocuklara gösterilerek hamur yapmak dışında bu kâğıtlarla başka neler yapabilecekleri sorulur. Önerileri dinlendikten ve not edildikten sonra özellikle geri dönüşüm üzerinde durulur. (<http://www.geridonusum.org/kağıt/index.php>). Geri dönüşüm sembolü tanıtılır. Karton kutuların ya da diğer ambalajların üstündeki geri dönüşüm işaretini bulmaları istenir. Kâğıtları nasıl geri dönüştürebileceğimizi düşünmeleri istenir. Düşünceleri dinlendikten sonra dönüşüm aşamaları basitçe çocuklara anlatılır. Eski kâğıtlar parçalara bölünerek bir kaba konur ve bir süre (tercihen bir gece, bunun için önceden bir miktar gazete önceden bekletilebilir) bekletilir. Daha sonra bekletilen atık kâğıtların suyu süzülür. İyice ıslanmış olan kâğıtlar sert kaşıklar ya da benzeri materyallerle ezilir, elle yoğrulur. Bu işlemin kolay yapılabilmesi için sınıf üç ya da dört gruba bölünür. Eğer kâğıdın renkli olması isteniyorsa gruplara rehberlik edilir ve renge karar verilir. Toz boya katılarak renklendirme tamamlanır. Oluşturulan hamurlar yatay ve çok derin

olmayan kaplara konulur. Su konularak karıştırılır. Düz, dikdörtgen ve ince bir tel bu karışımın içine sokulur ve üzerinde kalan hamurla birlikte çıkartılır. Temiz ve düz bir yere her grup için bir bez serilir. Tel üstündeki hamurla birlikte çabucak bu bez üzerine koyulur. Hamur beze iyice yapışmaya kadar teller bastırılır. Hamurun üzerine ikinci bir bez örtülerek bastırılır. Leğenlerdeki hamur bitene kadar bir kat hamur bir kat bez koyarak bu işlem tekrarlanır. En üste naylon bir poşet ve poşetin üstüne ağırlık yapması için kitap ya da lego gibi eşyalar konulur. Birkaç saat sonra kâğıtlar dikkatlice bezlerden ayrılır ve kurumaları için eski gazete veya kâğıt havluların üzerine serilir. (TÜBİTAK-Popüler Bilim Kitaplığı 64-Ekoloji). Kuruduktan sonra gruplar kendi yaptıkları kâğıtları inceler ve diğer gruplara gösterirler. Üstüne yazı yazmaya çalışırlar ve diğer kâğıt türlerine yazma işlemi ile karşılaştırırlar. Bu karşılaştırma çalışmalarından sonra gruplar kâğıtlarını sınıfın istedikleri bir köşesine koyarlar. Etkinlik sonrası çember olunarak değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ Etkinliğin değerlendirme aşamasında aşağıdaki sorulardan yararlanılabilir: Bugün atık kâğıtlarla neler yaptık? Kâğıtları yırtarken neler yaşadık? Kâğıtları ezmek nasıldı, neler hissettiniz? Geri dönüşümlü kâğıda yazmak ile diğer kâğıtlara yazmak arasında nasıl bir fark gördünüz? Okulumuzda/Evimizde nerelerde kâğıt kullanılıyor? Okulumuzda geri dönüştürülmüş kâğıttan yapılan malzemeler var mı?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR Gıda boya ları çocuklar için zararlı olmayan özellikte seçilmelidir. Atık kâğıtların yeterince yumuşaması için en az bir gün öncesinden suda bekletilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER Geri dönüştürülen kâğıtlarla çeşitli sanat etkinlikleri yapılabilir.

AİLE KATILIMI

Anne/babalar okula davet edilerek okulda kâğıt kullanımının azaltılması konusunda yapılanlar çocuklar tarafından anlatılabilir. Aynı önlemlerin evde de alınması için gerekli yönlendirmeler yapılabilir.

ETKİNLİK 04 HAVADA BİR ŞEYLER UÇUYOR!

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen, Sanat ve Drama Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkatini çeken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar.) Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

5. Nesne veya varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/ varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü söyler.)

Kazanım 10. Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular. (Göstergeleri: Mekânda konum alır.)

Kazanım 17. Neden sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamlarını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Motor Gelişim

Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. (Göstergeleri: Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

MATERYALLER Karahindiba çiçeği ve görselleri, fön makinesi.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Karahindiba. Zıt: Hızlı-yavaş, kuvvetli-hafif

ÖĞRENME SÜRECİ Çocuklar gelmeden önce sınıfın her yerine karahindiba çiçeğinin tohumu ya da bulunamazsa görselleri konulur. (Örnek görselleri sayfa 30 ve 31 de bulabilirsiniz.) Herhangi bir yönerge verilmeden karahindibaları fark etmeleri ve üfleyerek sınıf içinde tohumları uçurmaları istenir. Mevsim ya da kurumun şartlarına bağlı olarak bulunamaz ise rüzgarda uçan karahindibalara ilişkin bir video gösterilebilir. Sınıf toplanıp çocuklar oturduktan sonra karahindiba bitkisinin tohumları ve sapı incelenir. Karahindiba çiçeği ya da görselleri incelenir. Bu bitkinin karahindiba denilen bir çiçeğin tohumları olduğu anlatılır. Karahindiba çiçeği ya da görselleri incelenir. Bu çiçeğin tohumlarının başka yerlere ulaşabilmesi için bir şeye ihtiyaç duyduğu söylenir ve bunun ne olabileceği sorulur. Rüzgâr ya da hava cevabı alınana kadar çocuklar dinlenir. Az önce tohumlara üfledikleri ve tohumların bu sayede uçtuğu belirtilir. Havanın bitkilerin tohumlarının taşınması yani çoğalmaları için son derece önemli olduğu söylenir. Ayrıca havanın rüzgâr sayesinde temizlenebildiği belirtilir. Tohumların uçarken nasıl hareket ettiği sorulur ve gözlemlerini resimlemeleri istenir. Bütün çocuklar resimlerini gruba anlatır. Bu süreçten sonra Haydi gelin biz de tohum olalım rüzgârda hareket edelim denir. Tohumların uçmadan önce bitkinin büyümesi ve sapının uzaması gerektiği söylenir. Fön makinesi yavaş ve hızlı kademelerde çalıştırılarak kuvvetli ve hafif rüzgâr altında çeşitli yönlere uzama ve esneme hareketleri yapılır. Bu ısınma hareketlerinden sonra artık bitkilerin büyüdüğü bu nedenle tohumların uçmaya ve başka yerlere gitmeye hazır oldukları söylenir. Hareketli bir müzik açılarak kuvvetli bir rüzgâr estiği ve tohumların uçtuğu söylenir. Bu sırada tek ve çift ayakla zıplamaları için model olunur. Aynı hareketler yavaş bir müzikle hafif rüzgâr esiyormuş gibi tekrar yapılır. Herkes tohum olarak istediği hareketi yapabilir. Son bir rüzgâr eseceği ve tohumların bir yere konup müzik durunca (yani rüzgâr durunca) oldukları yerde kalacağı söylenir. Bir süre uçtuktan sonra müzik kapatılır ve bütün çocukların yerlerini almaları beklenir. Çocuklara tek tek tohum olduklarında nasıl bir rüzgârla karşılaştıkları, nerelerden geçtikleri ve nereye kondukları sorulur. Çocuklar açıklamalarını yaptıktan sonra bir yelpaze sırayla çocuklara verilerek değerlendirme soruları sorulur.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ Etkinlik değerlendirilirken çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir: Tohumlar nasıl hareket etti? Neden? Dışarıda rüzgâr olduğunu nasıl anlarsınız? Rüzgâr başka nelerin hareket etmesini sağlar? Daha önce dışarıda rüzgârlı bir havada neler yaşadınız/gördünüz? Başka bir bitkinin tohumunu gördünüz mü? Nasıldı?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR Çok sayıda karahindiba bitkisi bulunamazsa yerel olarak bölgede çokça bulunan ve tohumları uçan (akçaağaç) başka bitkiler de kullanılabilir. Çocukların tohumların hareketlerini gözlemleri ve resimlemeleri için yeterince zaman verilmelidir. Etkinlik dışarıda yapılıyorsa uçan tohumların arkasından koşan çocuklara dikkat edilmeli ve belli bir alandan dışarı çıkılmaması gerektiği hatırlatılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER TÜBİTAK Erken Çocukluk Kitaplığı ndan Rüzgârlı Bir Gün adlı öykü okunabilir. Rüzgârda uçuşacak tohumları olan bitki bulunamazsa aynı etkinlik köpüklerle de yapılabilir. Bunun için su ve bir miktar sıvı deterjan kullanılabilir. Rüzgârgülü yapılabilir ve dışarı çıkılarak hareketleri izlenebilir. Hayvanların özellikle de kuşların rüzgârda nasıl hareket ettikleri incelenebilir. Rüzgâr çeşitleri (meltem, fırtına, hortum) incelenebilir. Sesleri dinlenebilir. Yel değirmeni/rüzgar türbini resimleri incelenebilir, işlevi anlatılabilir. Kuvvetli rüzgârın bitkisiz toprakta erozyona yol açtığını ele alan bir etkinlik hazırlanabilir/video izlenebilir. AİLE KATILIMI Balon şişirerek rüzgârlı bir günde dışarı çıkmaları ve balonu kaçırmadan hareketlerini gözlemlenmeleri istenebilir. Uçurtma uçurma şenliği düzenlenebilir. Aileler okula davet edilir ve birlikte basit uçurtmalar yapılabilir. Çamaşır yıkadıktan sonra dışarı asılan çamaşırın rüzgârdaki hareketlerini çocukları ile birlikte incelemeleri önerilebilir.

ETKİNLİK 05 TEMİZ HAVA TEMİZ NEFES

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, kokusunu söyler.)

Dil Gelişim

Kazanım 7. Dinlediklerinin/ izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

MATERYALLER Resim kâğıdı, boya kalemleri, hava kirliliğini anlatan resimler

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Hava kirliliği, baca, egzoz

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklar gelmeden önce sınıfın çeşitli yerlerine hava kirliliğini anlatan resimler (fabrikadan çıkan duman, taşıtların çıkardığı egzoz, orman yangını, evin bacasından çıkan duman vb. nedenlerle grileşen ortam resimleri) yerleştirilir. Çocuklar resim sayısı kadar gruplara ayrılırlar ve her bir grup resimleri inceler. Çocuklara küçük ipuçları verilerek ilgili resimleri incelemelerine rehberlik edilir. Çocuklar resim sayısı kadar gruplara ayrılırlar ve her bir grup resimleri inceler. Açık uçlu sorular sorularak, çocukların resimleri anlatmaları istenir ve çocukların hava kirliliği hakkındaki düşüncelerini geliştirmeleri sağlanır. Okul

çevresine en yakın kara yoluna gezi düzenlenir ve gözlem yapılır. Öğretmen çocuklardan çevredeki canlıları gözlemlenmelerini ister. Mevsim koşulları uygunsa çevredeki evlerin bacaları da gösterilir. Bu bacadan çıkan dumanların çevreyi ve çevrede yaşayan canlıları nasıl etkileyeceği sorulur. Sınıfa geldikten sonra hava kirliliğinin çevre kirliliğine yol açtığı belirtilerek daha temiz ve yaşanabilir çevre fotoğrafları (videolar da eklenebilir) gösterilir. Toz avcıları etkinliği hatırlatılarak çevremizdeki havanın kirli olmasının sağlığını kötü etkilediği vurgulanır. Çocuklara doğadaki insanların, hayvanların ve bitkilerin bu görüntülerde olduğu gibi daha temiz bir çevrede yaşadıklarında mı yoksa dışarıda gözlemledikleri gibi bir çevrede yaşadıklarında mı daha sağlıklı olabilecekleri sorulur. Çocukların yanıtları dinlendikten sonra çocuklar resim kâğıdının bir tarafına yaptıkları gözlemleri, diğer tarafına da nasıl bir yerde yaşamak istediklerini çizerler. Çocukların havanın kirlenmemesi için nelere dikkat edilmesine dair önerileri alınarak yaptıkları resimleri arkadaşlarına anlatmaları sağlanır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ Her çocuğa çizdiği resmi grup önünde anlatması için fırsat verilir. Bunun yanı sıra aşağıdaki sorular hep birlikte tartışılır: Bugün cadde kenarında ne gözledik? Arabaların çok olduğu yerlerde havanın kokusu ve rengi değişmiş miydi? Havayı neler kirletir? Neden havayı kirletmemeliyiz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR Öğretmenin hazırladığı, hava kirliliğini anlatan resimler somut, anlaşılır ve çocukların ilgisini çekebilecek nitelikte olmalıdır. Yaşanılan çevrede hava kirliliği yoksa (yani sokak gözlemi vs. yapılamayacaksa) görseller çoğaltılarak konu somutlaştırılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Sınıfa çevre sağlığı konusunda çalışan bir yetkili/çevre mühendisi davet edilerek çocukların hava kirliliği hakkında daha ayrıntılı bilgilenmesi sağlanır. Yaşanan bölgenin hava kirliliği ölçümünü öğrenmek için çocuklarla birlikte ilgili birimlere başvurulabilir. Sonuç sınıf panosuna asılıp, başka bölge ve ülkelerdeki durumlar da öğrenilip görseller üstünden tartışılabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelerden çocuklarıyla birlikte hava kirliliğini azaltmak için alınabilecek önlemler üzerine öneriler hazırlamaları ve bir aile katılımı gününde sınıfta çocuklarıyla birlikte sırayla sunmaları istenebilir. Sunulardan sonra çocuklarla beraber sunulan önerilerdeki benzerlik/ farklılıklar ve yapılması daha zor veya daha kolay gelenler nedenleriyle tartışılabilir. Ertesi gün bu etkinliğin bir değerlendirmesi olarak bir fon kartonuna alınabilecek önlemler yazıyla yazılabilir, çocuklara isterlerse bunları resmedebilecekleri söylenir ve hazır olunca pano sınıfa asılır. Türkçe etkinliği olarak zaman zaman pano üzerinden hatırlatma çalışmaları yapılabilir. Söz konusu etkinlik aynı zamanda bir değerlendirme etkinliği olarak kullanılabilir. Çocuklara evlerde bu önerilerden hangisinin hayata geçirildiği sorulabilir. Karar verildikten sonra uygulamaya neden başlanmamış olabileceği tartışılabilir.

ETKİNLİK 06 EKTİM BİR KERE YEDİM BİN KERE

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu, tadını söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu, tadını ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere kopartır.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

MATERYALLER Tere, semizotu, roka, maydanoz, dereotu, tohumlar, saksı, toprak, salata için plastik kaplar, zeytinyağı, limon.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Renk: Yeşil ve tonları Zıt: Kokulu-kokusuz, temiz-kirli, açık-koyu, uzun-kısa

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklar gelmeden sınıfta uygun yerlere çeşitli kaplar içinde tere, semizotu, roka, maydanoz, dereotu gibi yenebilen otlardan konulur. Çocukların bu otları incelemelerine fırsat verilir. Kaplar çocukların tamamının görebileceği bir masaya konulur. Bu otların ismini bilen olup olmadığı sorulur. Çocukların yanıtları dinlendikten sonra otların adları söylenir ve özellikleri genel olarak tanıtılır. Yapraklarının özellikleri (açık-koyu yeşil oluşları, boyut, şekil açısından gibi) çocuklar tarafından karşılaştırılır. Bu karşılaştırma sırasında çocuklar otları ellerinde dolaştırır. Bütün otlar incelendikten sonra içlerinde koku açısından en fark edilebilir olanlardan iki tanesi (dereotu ve maydanoz gibi) seçilir. İkili gruplar halinde eş olunarak ve gözler sırayla bağlanarak bu otlar kokularından tanınmaya çalışılır. Bu otların nereden alınabileceği sorulur. Kendi bahçemizde/sınıfımızda yetiştirilip yetiştirilemeyeceği tartışılır. Otların yetişmesi için gerekli olan unsurların (su, güneş ışığı, toprak) hatırlanması sağlanır. Bütün bunları bulabilecekleri ancak en çok ihtiyaçları olan şeyin tohum olduğu söylenir. Bu otlara ait tohumlar incelenmeleri için çocuklara verilir. Tohumların hangi otlara ait olduğunu bulmaları konusunda çocuklara rehberlik edilir. Bu tohumları ekebilmeleri için bahçeye çıkılır (Bahçe uygun değilse sınıfta saksılar içine tohumlar dikilebilir). Aynı tür otların aynı yere dikilmesini sağlamak amacıyla ekilecek ot çeşidine göre çocuklar gruplara ayrılır. Dikim işlemi sırasında rehberlik edilir. Toprak olmasaydı bu otların da yetişmeyeceği, toprağın mutlaka temiz tutulması gerektiği bir kez daha vurgulanır. Ayrıca ektiğimiz tohumların büyüebilmesi için toprağın mutlaka sulanması gerektiği ve bunun

için herkesin görevli olduğu da belirtilir. Tohumların ekildiği yerler sulandıktan ve eller yıkandıktan sonra sınıfa girilir.

Çocuklar sınıfta incelenen otlarla öğle yemeği için bir salata hazırlar. Salata yapmaya başlamadan önce ne yapmaları gerektiği sorulur. Çocukların cevapları ayıklama ve yıkamaya doğru yönlendirilmeye çalışılır. Çocuklar tohumları ekerken oluşturulan gruplara göre tekrar ayrılır ve kendilerine verilen otları ayıklarlar. Bu sırada ayıklamanın nasıl yapılması gerektiği konusunda rehberlik edilir. Her grup kendi otunu ayıkladıktan, uygun şekilde yıkadıktan ve elle parçalara ayırdıktan sonra büyükçe bir kaptaki hepsi birleştirilir. Sırayla kaşık kullanarak karıştırılır. İçine başka neler konulabileceği sorulur, gelen cevaplara göre limon ve zeytinyağı gibi malzemeler eklenir. Salatayı yaparken ellerimizi kullanabileceğimiz ama yerken mutlaka çatal kullanmamız gerektiği ve mümkün olduğunca dökmeden yememiz gerektiği hatırlatılır. Herkes birbirine ellerine sağlık dedikten sonra masalara geçilerek salata yenir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yapılan salata hep birlikte yenirken aşağıdaki sorular doğrultusunda değerlendirme sohbeti yapılabilir: Salatamızda hangi otlar var? Salatamıza başka neler ekleyebiliriz? Salata yapmaktan hoşlandınız mı? İçinizde daha önce salata yapan oldu mu? Otları ekerken neler yaptık? Başka hangi salata çeşitleri yediniz? Bugün incelediğimiz otlardan başka bildiğiniz ot çeşidi var mı? Daha önce bu otlardan yetiştirdiniz mi/topladınız mı? Nerede/Nereden?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinlik sınıfta gerçekleştirilecekse saksılar uzun dikdörtgen olanlarından tercih edilmelidir. Etkinlik sınıfta gerçekleştirilecekse kapalı ortamlarda kolay yetişen otlar (tere, maydanoz gibi) tercih edilmelidir. Otları çocuklar yıkayacağından çok çamurlu olmamasına dikkat edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Başka bir gün aynı otlar pişirilerek tatlarındaki ve renklerindeki değişimler tartışılabilir. Sınıfta yetiştirilen otlar için deneyler yapılabilir. Az ve çok su verilen, güneş ışığına maruz bırakılan ve bırakılmayan, farklı toprak türlerinde yetiştirilen otların durumları karşılaştırılabilir. Otların boy uzunlukları belli aralıklarla ölçülerek hangisinin daha hızlı büyüyen bir bitki olduğu belirlenebilir. Bu otlar kurutularak tat ve renklerindeki değişimler incelenebilir.

AİLE KATILIMI

Ailelerden çocuklarıyla birlikte salata yapmaları istenebilir. Bir aile günü düzenlenerek ekilen otlar birlikte toplanabilir. Evde çeşitli otları (nane, kekik gibi) kurutmaları istenebilir. 035 Etkinlik 06 Ektim Bir Kere Yedim Bin Kere

ETKİNLİK 07 AĞACINLA TANIŞ

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Sanat ve Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne / varlıkların rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini resim yoluyla sergiler.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 5. Bir olay ya da durumla ilgili olumlu/ olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. (Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar.)

MATERYALLER Büyük kraft kâğıtları, çeşitli boya kalemleri, (varsa) fotoğraf makinesi

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Orman, ağaç, dal, gövde, bitki, hayvan, yosun, böcek. Duyu: sert-yumuşak, kaygan-pütürlü, kokulu-kokusuz.

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinliğe başlarken etkinlik süresince öğrenilmesi beklenen konulara ilişkin olarak çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilir: Daha önce ormana gittiniz mi? Ormanda bulunan bitkiler nasıldır? Ormanda bulunan ağaçlar nasıldır? Bir ağacın dalında, gövdesinde ve dibinde hangi canlılar yaşıyor olabilir? Sizce bir ağaç en fazla ne kadar büyük olabilir? Sorular üzerinde konuşulduktan sonra çocuklara, Şimdi sizinle bir geziye gideceğiz ve orada farklı bitki türleri ve ağaçlar göreceğiz denir ve çocuklarla yakınlardaki ormanlık/ağaçlık bir alana gidilir. Çocuklar küçük gruplar halinde seçtikleri bir ağacın etrafında el ele tutuşurlar. Gruplara, Şimdi bu ağacın sizi duyduğunu düşünün. Sizi duysaydı ona ne söylediniz? diye sorulur. Çocuklara düşünmeleri için süre verildikten sonra onlardan ağaca söylemek istediklerini yüksek sesle söylemeleri beklenir. Her çocuk konuştuğundan sonra, Sizce bu ağaç konuşabilseydi şimdi bize neler söylerdi? diye sorulur ve cevapları dinlenir.

Sohbet sonlandıktan sonra çocukların ağaca dokunmaları, dış yüzeyini koklamaları, ağacın dallarında, gövdesinde ve dibinde yaşayan canlıları (bitkiler, yosunlar, likenler, böcekler gibi) gözlemeleri, kısaca ağacı daha yakından tanımaları için fırsat verilir. Bu süreçte çocuklara gözlediklerini paylaşmaları için yönlendirici sorular sorulur. Tüm canlıların temiz havaya, suya ve toprağa ihtiyacı olduğu ve yaşamın sürdürülebilmesi için şimdi gözledikleri canlı topluluğu gibi bir arada ve birbirlerine zarar vermeden yaşamaları gerektiği vurgulanır. Sınıfa döndükten sonra çocuklar gruplarını bozmazlar, her gruba bir kraft kâğıdı ve çeşitli boyalar verilir. Gruplar gezide gözlemiş olduklarının resmini yaparlar. Bu sırada ağaca söylenenler, ağacın söyledikleri, ağacın yapısı ve üzerindeki canlılar düşünülür. Gruplar resimlerini tamamladıktan sonra değerlendirme aşamasında birbirlerine sunarlar.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklar resimlerini birbirlerine sunduktan sonra onlara şu sorular yöneltilebilir: Bugün hangi canlıları tanıdık? Bu canlıların özellikleri nelerdi? Ağaçla konuşurken mutlu oldunuz mu? Ağacın da mutlu olması için neler yapabiliriz? Ağaçtan başka etrafta neler gözlemlediniz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Alan gezisi için önceden yönetimden izin alınmalı ve veliler bilgilendirilmelidir. Alan gezisine gidilecek mekân öğretmen tarafından önceden ziyaret edilmelidir. Alan gezisine çıkılmadan önce gezi süresince uyulması gereken kurallar sınıfta çocuklarla konuşulmalıdır. İmkân varsa sürecin fotoğrafları çekilir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocuklarla Ağaca Sarıl oyunu oynanabilir. Çocuklar ikişerli grup olurlar. Gruptakilerden birinin gözleri kapalıdır. Diğer çocuk, gözleri kapalı olan eşinin elinden tutarak bir ağaca götürür ve ondan ağaca sarılmasını ister. Ağaca sarılan çocuk gözleri kapalı şekilde başladığı yere döndüğünde gözlerini açarak hangi ağaca sarılmış olduğunu bulmaya çalışır. Tüm eşler bu oyunu farklı ağaçlarla oynarlar. Sanat etkinliğinde farklı teknikler kullanılabilir. Kraft kâğıdı yerine parmak boylarıyla büyük bir çarşafa resim yapılabilir veya atık malzemelerle üç boyutlu çalışmalar yapılabilir. Fotoğraf çekildiyse ertesi gün çekilen fotoğrafların çıktısı alınarak çocuklarla etkinlik süreci sırasıyla hatırlanıp öğrendikleri kavramlar tekrar konuşulabilir, olay sıralaması yapılabilir.

AİLE KATILIMI

Ebeveynlerden çocukları ile birlikte yaptıkları bir doğa gezisi/park/piknik etkinliği sonrasında çocuklarının gözlediklerini resmetmeleri istenebilir. Resim yaparken evdeki malzemeleri kullanarak kolaj, baskı vb. teknikleri uygulayabilirler. Aynı etkinlik, ailelerin de katıldığı bir doğa gezisinde ailelerle birlikte uygulanabilir.

ETKİNLİK 08 BARDAK NELERDEN YAPILABİLİR?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Türkçe, Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELER

Bilişsel Gelişim Kazanım

1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, şeklini, büyüklüğünü, yapıldığı malzemeyi ve kullanım amaçlarını ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.)

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Sohbeta katılır.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar.)

Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Malzemeye elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

MATERYALLER

Plastik, cam, porselen, kâğıt ve toprak bardaklar, şeffaf bir torbada toprak, beyaz yazı tahtası (kraft kâğıdı ya da karton), topraktan yapılmış eşyaların görselleri ve gerçek örnekleri, kil, plastik bıçaklar ve tahta çubuklar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Testi, güveç, saksı, çömlek. Zıt: Ağır-hafif,sert-yumuşak.

ÖĞRENME SÜRECİ

Sınıfın uygun bir yerine her hangi bir açıklama yapılmadan çeşitli malzemelerden (plastik, cam, porselen, kâğıt ve toprak) üretilmiş bardaklar konulur. Hep birlikte bu bardaklar incelenir ve hangi maddelerden yapılmış oldukları hep birlikte bulunur. Ağırlıkları ve dokuları karşılaştırılır. Çocukların dikkatleri topraktan (kil) yapılmış bardaklara yönlendirilir. Bu bardakların yapım malzemesinin bir çeşit toprak olduğu anlatılır. Toprağın yaşamda pek çok görevi olduğu anlatılır. Çocuklar yarım ay şeklinde beyaz bir tahtanın karşısına

oturur. Konuşma nesnesi olarak ellerine ağzı bağlı şeffaf bir torba içinde bir miktar toprak verilir. Toprağı eline alan çocuk toprağın ne işe yaradığına ilişkin düşüncelerini açıklar. Düşünceler beyaz tahtaya yazılır ve daha önceden hazır olan görseller bu yazıların yanına asılarak somutlaştırılır. Böylece toprağa ilişkin bir kavram ağı yapılmış olur. Toprak kelimesi tahtanın (büyük bir kraft kâğıdı ya da karton da olabilir) ortasına yazılır ve genel başlıklar çizgilerle ayrılarak düzenlenir. Çocukların düşünceleri de bu genel başlıklardan ilgili olanların altına yazılır ve görsellerle zenginleştirilir (Aşağıda örnek bir kavram ağı verilmiştir).

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklara sırayla konuşma nesnesi olarak kilden bir hamur topu verilir. Topu eline alan her çocuğa aşağıdaki sorular gibi sorular sorularak etkinlik değerlendirilir: Plastik, cam, porselen, kâğıt ve toprak bardaklarda suyun sıcaklık değişimleri incelenebilir. Hangi malzemeden yapılmış bardak ya da eşyaların suyu daha uzun süre sıcak veya soğuk tuttuğu araştırılabilir. Plastik, cam, porselen, kâğıt ve toprak eşyalardan çıkan sesler karşılaştırılabilir. Bu etkinlikte toprağın işlevlerinden biri olan malzeme sağlama özelliği üzerinde durulur. Bu özellik sayesinde tencere, tabak, testi ve bardak gibi eşyalar yapıldığı belirtilir. Bu eşyaların görselleri çocuklara gösterilir. Ayrıca bu eşyalardan örnekler sınıfta incelenir. Testi, çömlek ve güveçler üzerinde özellikle durulur. Bu eşyaların plastikten yapılanlardan çok daha sağlıklı olduğu anlatılır. Sınıfımızda bulunan hangi eşya/materyal yerine toprak olanları kullanabileceğimiz tartışılır. Gelen yanıtlara göre sınıf küçük gruplara ayrılır. Gruplar hangi eşyayı/materyali oluşturacaklarına karar verirler. Her gruba belli bir miktar kil verilir. Oluşturmak istedikleri eşyayı/materyali şekillendirmelerine rehberlik edilir. Şekillendirme sırasında keskin olmayan plastik bıçaklar ve tahta çubuklar verilir. Hamurun yumuşak olduğuna ancak ihtiyaç duydukları eşyaların sert olması gerektiğine dikkat çekilir. Sertleştirmek için ne yapabilecekleri sorulur. Öneriler dinlendikten sonra oluşturdukları ürünlerin sertleşmesi için kurumaya bırakmaları ya da fırınlamaları gerektiği söylenir. Bütün gruplar ürünlerini tamamladıktan ve üzerine şekiller çizerek süsledikten sonra eller yıkanır ve çalıştıkları alanların temizlenmesi sağlanır. Oluşturulan malzemeler fırınlanır. Bugün neler yaptık? Hangi malzemeleri kullandık? Kil kullanarak eşya yapmak hoşunuza gitti mi? Kilden yaptığımız eşyaları sonra ne yaptık? Neden? Evinizde/okulumuzda en çok hangi malzemeden yapılmış bardak/tencere/tabak var? Kilden başka neler yapılabilir?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Kullanılacak kil hamuru çok kuru ya da nemli olmamalıdır. Grubun gelişim düzeylerine göre kilden objelerin yapımında daha çeşitli şekillendirme malzemeleri kullanılabilir. Kavram ağı önceden düşünülmesi ve çocukların söyleyebilecekleri olası bilgiler ve örneklere ilişkin görseller hazırlanmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Toprağın, kavram ağı ile ortaya konan diğer işlevlerini ele alan etkinlikler düzenlenebilir. Kil ile vazo gibi çeşitli süs objeleri yapılabilir ve artık materyallerle bunlar süslenebilir. Kırılabilen eşyaları nasıl taşımamız gerektiği incelenebilir. Bunun için kumaş, kâğıt ve plastik malzemelerle denemeler yapılabilir.

AİLE KATILIMI Aileler evlerinde bulunan ve kille yapılmış güveç, vazo ve bardak gibi eşyaları çocuklarıyla birlikte inceleyebilirler. Mutfakta bulunan ve çeşitli malzemelerden (plastik, cam, porselen, kâğıt ve toprak) yapılmış olan diğer eşyalar incelenebilir. Mutfaklarında daha çok hangi malzemeden yapılmış eşya bulunduğunu araştırabilirler.

Fırınlama işlemi beklenirken etkinliğin değerlendirilmesi amacıyla çember şeklinde oturulur. Değişik toprak çeşitlerinden de eşya yapımı denir. Bu etkinlik için bahçeye çıkılabilir. Topraktan/camdan eşya yapımı videoları izlenebilir.

ETKİNLİK 09 DOĞADAN TOPLUYORUM MÜZİK YAPIYORUM!

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Müzik ve Oyun Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durumu/olaya odaklanır.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 1. Sesleri ayırt eder. (Göstergeleri: Sesin geldiği yönü söyler. Sesin kaynağının ne olduğunu söyler. Sesin özelliğini söyler. Sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler. Verilen sese benzer sesler çıkarır.)

Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeleri: Zıt anlamlı, eş anlamlı ve eş sesli sözcükleri kullanır.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesneleri toplar.) Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. (Göstergeleri: Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesneleri alışılmadık dışında kullanır.)

Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. (Göstergeleri: Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevredeki güzelliklere değer verir.)

MATERYALLER İnce-kalın ağaç dalları, plastik veya metal tencereler, kaplar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Demir, tahta, plastik, beton, toprak, zemin Zıt: Kalın-ince, hızlı-yavaş, alçak-yüksek Duyu: Sesli-sessiz

ÖĞRENME SÜRECİ Bahçeye çıkılır, çocuklara bir etkinlik için ince ve kalın dallara gereksinimleri olduğu söylenir ve bahçeden bulmaya çalışmaları istenir. Çocukların bir süre serbest olarak dolaşmalarına fırsat verilir. Dalları toplamak için ne kadar zamanları olduğunu kum saatine bakarak anlayabilecekleri belirtilir.

Başla komutuyla birlikte kum saati de çevrilir. Bütün dalların toplanacağı iki adet sepet/torba bahçede bütün çocukların rahatça görebilecekleri bir yere konulur. Kum saatinin üst bölümündeki kumların bitmesi ile dal toplama işlemine son verilir. Dallar hep birlikte kalın ve ince oluşlarına göre ayrı ayrı sepetlere/torbalara konur. Herkes eline isteği türde bir dal alır. Çocuklardan başla ve dur komutlarıyla bahçede bulunan herhangi bir sert zemine (plastik kaydırak, tahta bank gibi) vurarak ses çıkartmaları istenir. Bir süre sonra kimlerin ince kimlerin kalın dallarla vurduğu sorulur. Sırayla önce ince sonra da kalın dal bir zemine vurularak çıkan sesler dinlenir, farklar tartışılır. Aynı işlem tencere, ağaç kütüğü gibi farklı malzemelere vurularak da gerçekleştirilir. Sonra körebe tarzı bir oyun oynanır. Ebe seçilen çocuk ortaya gelir. Sessizce işaret verilen grup dallarla sadece bir tür zemine/malzemeye vurularak ses çıkartır. Ebeye dalların hangi malzemeye vurularak ses çıkarıldığı sorulur. Bütün çocuklar ebe olduktan sonra oyun bitirilir. Oyun sonunda bütün grup kalın ve ince diye sayışarak ikiye ayrılır. Grupların birindeki çocuklar ikişer kalın dal; diğerleri de ikişer ince dal alırlar. Elimizdeki dalların artık ritim çubukları olduğu ve müzik yapmaya başlayabileceğimiz söylenir. Önce hızlı ve yavaş ritim çalışmaları yapılır. Bunun için hızlı/yavaş yağın yağmur, hızlı/yavaş koşan at gibi yönergeler verilir. Hızlı ve yavaş çalışmasında seslerin yüksek ve alçak çıkma durumu da tartışılır. Artık bu dalları müzisyenler gibi çalmaya hazır oldukları söylenir. Müzisyenlerin şarkıları belli ritimlere göre çaldıkları söylenir. Bu ritimlere örnek olarak belirli bir örüntüde örnekler verilir. Çocuklardan da ritim örnekleri vermeleri istenir ve bütün grupta bu örnekler çubuklarla çalınır. Bu ritimlerin herhangi birine uygun olan ve bildikleri bir şarkı hep birlikte hem söylenir hem ritim tutulur. Ardından değerlendirme sohbeti yapılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bahçede dalları toplarken başka neler gördünüz? En çok hoşunuza giden ritim hangisiydi? Tekrar yapar mısın? Başka neleri kullanarak ses çıkarabiliriz? Bu dalları başka ne amaçla kullanabiliriz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Dalların toplandığı bahçe zararlı maddelere karşı önceden kontrol edilmelidir. Kum saati çalışması 2-3 dakikalık olmalıdır. Ağaçlardaki dalların kopartılmaması gerektiği, sadece yere düşmüş olanların toplanması gerektiği özellikle vurgulanmalıdır. Bahçede yeterince dal yoksa önceden hazırlık yapılmalıdır. Bahçede dal bulma ve ritim çalışmaları sırasında çocukların çevrelerindeki arkadaşlarına zarar vermemeleri konusunda gereken rehberlik yapılır. Ritim yapılırken oluşturulan küçük gruplardaki çocuk sayısı dördü geçmemelidir. Ritim çalışmalarında kullanılan ses örüntüleri çocukların gelişim düzeyine uygun hızda ve çeşitte olmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Toplanan dallarla rüzgâr çanları yapılabilir. Dalların kabukları soyularak ve enine bölünerek kesit inceleme çalışmaları yapılabilir. Dalların üzerine yuva yapmış olan kuşlar ya da diğer hayvanlar varsa bu yuvalar uzaktan incelenebilir. İçi boş ve dolu nesnelere çıkan seslerin farklılıkları da incelenebilir. Dalları üst üste koyma ya da belirli zeminlere sabitleme gibi (toprağa saptırma gibi) denge çalışmaları yapılabilir.

AİLE KATILIMI

Çelik çomak oyununu öğretmek ve birlikte oynamak üzere veliler davet edilebilir. Ailelerden yine dallarla oynanan başka oyunlar varsa öğrenilip oynanabilir. Evlerinde bulunan ağaç ürünlerinden yapılan eşyalar incelenebilir. Birlikte bunlar resmedilebilir.

ETKİNLİK 10 YER ALTI SULARIMIZ

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen ve Türkçe Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.) Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

MATERYALLER

Geniş bir şeffaf kutu, çakıl taşları, kum, saksı toprağı (torf), gıda boyası, su, yaprak gibi bitki parçaları, su püskürtmek için boş sprej şişesi, kraft kâğıdı, renkli boyalar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Toprak kirliliğı, su kirliliğı, yeraltı suyu.

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara yağmur yağdıktan sonra yağmur sularının nereye gittiğine dair düşünceleri sorulur. Çocukların cevapları alındıktan sonra onlara yağmur sularının nasıl bir yolculuk yaptığını görecekları bir deney yapılacağı söylenir. Çocuklar küçük gruplara ayrılarak her gruba birer tane şeffaf plastik kap, çakıl taşı, kum, saksı toprağı ve yaprak verilir.. Çocuklar önce çakıl taşlarını kabın en dibine dizerler. Çakıl taşlarının olduğu bölümün kalın bir tabaka oluşturmasına özen gösterilmelidir. Daha sonra sırasıyla kum, saksı toprağı ve yaprakları kaba koyarlar. Çocuklara Üzerine yağmur yağdıracağımız toprağımız hazır. Şimdi sprej şişelerimizin içine su dolduralım ve toprağımızın üzerine yağmur yağdırmaya başlayalım denir. Çocuklar şişeleri doldurduktan sonra suyu toprağın üzerine püskürtürler. Şişedeki suyun tamamı çocuklar tarafından toprağına püskürtüldükten sonra bir süre beklenir ve yağmur damlalarının nasıl bir yol izlediğı dikkatle gözlemlenir. Su yavaş yavaş çakıl taşlarının olduğu bölüme inerken çocukların dikkati buraya yönlendirilir. Daha sonra çocuklara neler gözlemledikleri ve damlaların nereye gittiğı sorulur? Çocukların yanıtları dinlenir ve onlara yağmur yağdıktan sonra büyük bir kısmının toprağına bu şekilde karıştığı ve çok derinlerdeki kayaların arasında biriktiğı söylenir. Çeşmelerimizden akan suyun da bu biriken yer altı sularından çekilerek temizlendikten sonra evlerimize kadar geldiğı açıklanır. Suyun evlerimize gelene kadar geçirdiğı aşamalar görsellerle desteklenerek anlatılır. Daha sonra çocuklara Zaman zaman insanlar düşüncesizce davranıyor ve fabrikalardan çıkan sağlığı zararlı atıkları toprağına karıştırıyorlar, gömüyorlar.

Toprak böylece kirleniyor. Peki, toprak kirlenirse ve toprağa zararlı maddeler karışırsa kullandığımız suda herhangi bir değişiklik olur mu sizce? diye sorulur. Çocukların tahminlerini dinlenir ve deneyin diğer aşamasında bu sorunun cevabının görüleceği söylenir. Çocuklara gıda boyası verilir ve bu boyayı (zararlı maddeleri) kaplarındaki toprağa karıştırmaları istenir. Bütün gruplar boyayı toprağa karıştırdıktan sonra topraklarını tekrar sulamaları için yönlendirilir.Çakıl taşlarının arasındaki suyun rengi değişene kadar beklenir. Daha sonra çocuklar neler gözlediklerini birbirlerine anlatırlar. Son olarak çocuklara böyle kirlenmiş bir suyu insanlar, hayvanlar ve bitkiler kullanırsa neler olabileceği sorularak değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirme aşamasında sınıf 3 erli gruplara ayrılır ve her gruba bir kraft kâğıdı verilir. Kraft kâğıtları 3 e bölünür. Her gruptan, yağmur sularının yaptığı yolculuğu bu bölmelerin içine sırayla resmetmeleri istenir. Gruplar resimlerini tamamladıktan sonra tüm sınıfa sunarlar. Grupların birbirlerine soru sormalarına fırsat tanınır.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinlikte kullandığınız gıda boyasının renginin çocukların gözlemlerini kolaylaştıracak şekilde kırmızı, turuncu, yeşil gibi dikkat çekici renkler olmasına özen gösterilmelidir. Çocukların toprağa yeterince gıda boyası kattığından emin olunmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocukların yer altı sularının temiz kalması ve dolayısıyla içme suyunun sağlığa zararlı hale gelecek düzeyde kirlenmesinin önüne geçmek adına neler yapabileceklerini ifade edecekleri bir okuma yazmaya hazırlık etkinliği yapılabilir. Çocukların önerileri arasından uygulanabilir olanlar seçilerek bir sınıf projesi gerçekleştirilebilir.

AİLE KATILIMI

Aileler etkinlikle ilgili bilgilendirebilir, onların da evde içme suyunun temizliği ve artırılmasına dair çocuklarıyla birlikte karar verdikleri önerileri sınıfla paylaşmaları istenebilir.

ETKİNLİK 11 AZ TÜKETELİM

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Türkçe ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını ve kullanım amaçlarını söyler.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır.)

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Özbakım Becerileri

Kazanım 3. Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. (Göstergeleri: Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır, toplar, katlar, asar, yerleştirir.)

MATERYALLER Çeşitli boyalar, resim kâğıtları

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Su tasarrufu, su tüketimi Miktar: Az-çok

ÖĞRENME SÜRECİ Çocuklarla su ve su kaynakları hakkında konuşularak bu konular hakkındaki bilgileri bir kavram ağı yapılarak kaydedilir. Çocuklar gruplara ayrılarak okulda suyun kullanıldığı yerlerde (tuvaletler, mutfak, okul bahçesi vb.) incelemeler yaparlar. Çocuklar gözlem yaparken suyun nereden geldiği, suyun kullanım alanları, ortamda gereksiz su tüketiminin var olup olmadığı gibi konular vurgulanır. Her çocuğa küçük birer not defteri verilir (not defteri bir A4 boyutundaki kâğıdı dörde bölüp birbirine zımbalayarak yapılabilir). Sınıfa döndükten sonra çocuklardan bu not defterine gözlemleriyle ilgili resimler çizmeleri istenir. Çocukların gözlem kayıtları bittikten sonra çocuklarla suyun nereden geldiği (kaynağı), ne amaçla ve nerelerde kullanıldığı, nasıl kullanılması gerektiği, çok fazla su tüketirse ne olabileceği ve suyu dikkatli kullanmak/boşa harcamamak için neler yapılabileceği hakkında konuşulur. Tasarrufun önemi vurgulanır. Çocukların öğrendiği yeni bilgileri gözden geçirmek amacıyla etkinliğin başında yapılmış olan kavram ağına ekler yapılır ve öğrenme durumu değerlendirilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Okulda yaptıkları resimlere de bakarak okulda bulunan herkesin su tüketimini azaltmak için yapabilecekleri üzerinde tartışılır. Bu süreçte aşağıdaki sorular sorulabilir: Okulumuzda/evde nerelerde su kullanılıyor? Ne için kullanılıyor? Okulumuzda/evde en çok ve en az su tüketimi yapılan yerler nerelerdir? Neden böyle düşünüyorsunuz? Okulda su kullanılırken dikkatli davranıyor musunuz? Neler yapıyorsunuz? Başka neler yapmalıyız? Neden? Okul çalışanlarının suyu daha dikkatli kullanması için neler yapmaları gerekir? Evde suyu daha az kullanmak için neler yapmalıyız? Çok fazla su tüketirse ne olur? Neden?

AİLE KATILIMI

Aileler, evde yapılan su tüketimi hakkında konuşmak üzere çocuklarıyla birlikte evin su kullanılan bölümlerinde gözlem yapmaları için yönlendirilebilir. Ailelerden evde su tüketimini azaltmak için yapılabilecekler konusunda çocuklarıyla sohbet etmeleri ve bunları hep birlikte hayata geçirmeleri istenebilir. Görsellerle oluşturulan kavram ağı sınıfın bir köşesine asılmalı ve çocukların incelemeleri sağlanmalıdır. Çocukların soru sormasına fırsat verilmeli, gerekirse öğretmen soru sormalıdır. Çocukların, gereksiz su tüketimi ile ilgili yapılan tartışma sonuçlarını okul yönetimi ile paylaşmasına fırsat verilmeli ve alınacak önlemler konusunda okul yönetimi ile işbirliği yapılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER Çocuklara bu etkinlikten sonra su ve su kullanımı ile ilgili bir öykü tamamlama çalışması yaptırılabilir. Çocukların dişlerini fırçalarken suyu nasıl kullandıkları hakkında konuşmaları sağlanabilir. Ardından ağızlarını su dolu bir bardakla çalkalamalarını vurgulayan doğru yaklaşımlar çocuklarla paylaşılabilir. Etkinlik 11 Az Tüketim Okuldaki diğer grupların ve ailelerin de sürece dâhil olacağı, su kullanımını azaltma konulu bir proje gerçekleştirilebilir.

ETKİNLİK 12 DOĞA KÂŞIFI

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, dokusunu söyler.)

Motor Gelişim

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar.)

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere toplar. Nesnelere takar, çıkarır.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevredeki güzelliklere değer verir.)

MATERYALLER

Ortamdan bulunabilecek dal, taş gibi doğal materyaller, grup sayısı kadar uzunca ip, her çocuk için büyüteç ve bez torba

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Doğa, kâşif, bilim insanı, büyüteç. Zıt: canlı-cansız.

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklarla doğal bir alana (toprak ve çimenlik olan park, orman, bahçe, sulak alan gibi) gezi düzenlenir. Gezi öncesinde çocuklara gezinin amacının doğayı gözlemek ve keşfetmek olduğu açıklanır. Bu doğa gezisi sırasında birer doğa kâşifi olmayı öğrenecekleri söylenir. Doğal alana gelindiğinde önce çocuklarla bir süre ısınma hareketleri yapılır. Daha sonra çocuklara büyüteçler verilerek serbestçe dolaşım çevrelerini incelemelerine ve büyütecin işlevini anlamalarına fırsat tanınır. Bilim insanlarının bir araştırma yaparken belirli bir alan seçtikleri ve orada çalıştıkları vurgulanır, çocukların 3 veya 4 erli gruplara ayrılarak kendilerine bir alan seçmeleri istenir. Gruplar seçtikleri alanı ip, dal parçası ve taş gibi materyaller kullanarak çevirir. Her çocuk kendi grubunun alanı içinde büyüteçleriyle toprağı, bitkileri ve bunların üzerindeki canlıları gözler. Bulunan canlıların yerini dal parçalarını toprağı batırarak işaretler. Bu sırada canlılara zarar vermemeye özen göstermeleri gerektiğı vurgulanır. Gözlem sırasında gözledikleri canlıların özelliklerini ve kaç çeşit canlı gözlediklerini akıllarında tutmaları için çocuklar yönlendirilir. Gözlem sonrasında sırayla her grup diğere kendi alanını gezdirerek gözlemiş olduğu canlıları anlatır. Gruplar gözlemlerini birbiriyle paylaştıktan sonra hep birlikte materyaller toplanır. Bu aşamada çocuklara, Bulduğumuz canlıların yaşadığı yerleri işaretledik. Doğa bu canlıların evidir, evlerine zarar vermemeliyiz. Bu nedenle yanımızda getirdiğimiz her şeyi geri götürmeliyiz. Bundan böyle bizler doğa kâşifleriyiz ve canlıların yaşadıkları yerleri keşfederek korumaya özen göstermeliyiz. şeklinde bir hatırlatmada bulunulur. Etkinlik alanından ayrılmadan Daha Önce Neredeydiler? etkinliğinde kullanılmak üzere çocuklardan okula götürülmesi uygun olan doğal materyalleri (taş, yaprak, dal parçası, toprak gibi) toplayıp yanlarında getirdikleri bez torbalara doldurmaları istenir. Ardından etkinliğin değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Alanda ya da sınıfa döndükten sonra çocuklardan birine yaprak/kozalak/taş gibi bir konuşma nesnesi verilir. Yaprığı eline alan çocuk etkinlik sırasında duygularını, düşündüklerini ve öğrendiklerini diğeriyle paylaşarak yaprağı bir yanındakine uzatır. Bu süreçte aşağıdaki sorular çocuklara yöneltililebilir: Bugün nereye gittik, neler yaptık? Toprağın içinde/üstünde hangi canlıları gördük? Toprağın içinde bir canlı bulmak sizi heyecanlandırdı mı? Neden? Daha önce hiç büyüteç kullanmış mıydınız? Kullandığınızda neleri incelediniz? DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Gezi yapılacak alan önceden gidip görülmeli, gözlem için mümkün olduğunca canlı çeşitliliğinin olduğu alanlar seçilmelidir. Etkinlik öncesinde çocuklar canlılara zarar vermemek konusunda ve doğa yürüyüşlerinde dikkat etmeleri gereken diğere konularda bilgilendirilmelidir. Dal parçası/yaprak örnekleri alınması durumunda yere düşmüş olanlardan yararlanılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Gözlem sırasında veya sonrasında çocuklarla Fotoğraf Makinesi oyunu oynanabilir. Çocuklar ikili gruplar oluştururlar. Bir kişi fotoğrafçı, bir kişi fotoğraf makinesi olur. Fotoğrafçı, arkadaşını (fotoğraf makinesini) fotoğrafını çekmek istediğı şeyin yanına götürür ve gözlerini kapatır. Kulaklarına hafifçe dokunup

çektğinde makine hemen gözlerini açıp kapatır. Daha sonra fotoğrafçı ve fotoğraf makinesi, çektikleri fotoğraf hakkında konuşurlar ve karşılaştırma yaparlar. Roller değiştirilerek oyun tekrar oynanır. Sonraki günlerde, çocuklardan kendi bahçelerinde gözledikleri canlılarla okulda yaptıkları etkinlik sonucunda gözledikleri canlıları karşılaştırarak sınıfta anlatmaları istenebilir. Benzerlik ve farklılıkları vurgulanabilir. AİLE KATILIMI Etkinliğin süreci yazılarak evlere gönderilebilir ve benzerini kendi evlerinin bahçesinde de yapmaları için ailelere öneride bulunulabilir.

ETKİNLİK 13 DAHA ÖNCE NEREDEYDİLER?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Türkçe, Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkatini çeken nesne/durum/olaya odaklanır Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar.) Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.)

Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/ varlığın adını, rengini, şeklini söyler.)

Kazanım 7. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları rengine, şekline göre sıralar.)

Dil Gelişimi

Kazanım 8. Dinlediklerinin/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/ izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinledikleri/izlediklerini başkalarına anlatır.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 3. Nesne kontrolü gerektiren hareketler yapar. (Göstergeleri: Bireysel ve eşli olarak nesnelere kontrol eder.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmadık dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

Özbakım Becerileri

Kazanım 1. Bedeni ile ilgili temizlik kurallarını uygular. (Göstergeleri: Elini yüzünü yıkar.)

MATERYALLER

Taş, dal ve yaprak, çeşitli kâğıtlar, yapıştırıcı ve boyalar, ağaçlık/yanmış/kurak/orman vb. alanların görselleri.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Nitelikli-zengin toprak, niteliksiz-fakir toprak, renk tonları. Zıt: canlı-cansız.

ÖĞRENME SÜRECİ

Yere büyükçe bir örtü serilir ve Doğa Kâşifi etkinliğinde toplanan taş, dal ve yaprak gibi nesnelere üstüne konulur. Bütün çocuklar bu örtü etrafında toplanır ve yere oturur. Toplanan nesnelere daha iyi görebilmek için ayırmaları gerektiği söylenir ve çocuklardan özelliklerine göre bunları gruplamaları istenir. Her gruptaki nesnenin boyutları ve renkleri incelenir. Özellikle renk tonlarına dikkat çekilir. Örtü üzerindeki gruplamadan sonra çocuklardan birer nesne seçmeleri ve bunu bir kâğıda yapıştırılmaları istenir. Herkes seçtiği nesneyi yapıştırdıktan sonra ellerinin yıkanması gerektiği belirtilir. Sonrasında sizce bu taş/yaprak/dal nereden gelmiş olabilir? diye sorularak resim tamamlama çalışması yapmaları söylenir. Çocuklar seçtikleri nesnenin alındığı ortamın resmini yaparlar. Herkes resmini tamamladıktan sonra aynı tür nesneyi seçen çocuklar bir araya gelir, sırayla resimlerini sınıfa anlatırlar. Bu süreçte Nesneyi nerede buldunuz? Oraya nasıl gelmiş olabilir? soruları da yönlendirme amacıyla sorulur. Bütün çocuklar resimlerini açıkladıktan sonra, toprağın üzerindeki yaprakların, otların ve çiçeklerin zamanla toprağın içine karıştıklarından bahsedilir. Böylece toprakların zenginleşerek daha nitelikli olduğu söylenir. Toprak ne kadar zengin olursa da o kadar çok böceğin, çiçeğin ve otun toprağın içinde/üstünde barınacağı belirtilir. Ayrıca, zengin topraklarda ağaçların ve diğer bitkilerin dolayısıyla da diğer canlıların daha iyi beslenecekleri ve mutlu olacakları vurgulanır. Bu bilgiyi pekiştirmek için yanmış ve niteliğini kaybetmiş çıplak toprak alan/yeşil, yapraklı ağaçlık alan/geniş ormanlık alan gibi görseller çocuklara gösterilir. Hangisinde daha fazla böcek ve bitki olabileceği sorulur. Fikirleri dinlenerek etkinliğin değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlikle ilgili değerlendirme soruları aşağıdaki gibi olabilir: Bugün hangi nesnelere inceledik? Kimlerin nesnesi ağaçlardan/toprakta gelmişti? Hangi alanlarda daha fazla bitki ve böcek bulunur? Sizce okulumuzun bahçesi bitki ve böceklerin bulunması için yeteri kadar zengin mi? Neden? Zengin değilse ne yapmak gerekir? Zenginse korumak için neler yapabiliriz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Dalların uçları çok sivri/taşlar çok büyük olmamalıdır. Mümkün olduğunca farklı nesne ile çalışılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Toplanan taş, dal ve yaprak gibi nesnelere grafik çalışması ile matematik etkinliği yapılabilir. Yapılan resimlerin diğer bölümlerinde de boya yerine toplanan malzemeler kullanılabilir. Örneğin dallarla çizgi çizilebilir, yapraklarla boyama ve taşla baskı yapılabilir. Çocukların evlerinden getirdikleri bahçe toprağı fotoğrafları sınıf panosunda nitelikli olan ve olmayan topraklar şeklinde gruplandırılabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelere evlerinin bahçesindeki toprağı çocuklarıyla birlikte inceleyerek toprağın nitelikli olup olmadığını araştırmaları önerilebilir. Çocuklar okula geldiklerinde bahçe toprakları hakkında edindikleri bilgileri paylaşırlar. Gözlemlerini resimle yansıtabilirler ya da bahçelerinin fotoğraflarını çekip getirebilirler.

ETKİNLİK 14 EGZOZ EMİSYONU DA NEYMIŞ?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim:

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

MATERYALLER Resim kâğıdı, boya kalemleri, pastel ve sulu boyalar, fotoğraf makinesi, kartonlar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Hava kirliliği, ulaşım araçları, egzoz, egzoz emisyonu ve ölçüm istasyonu

ÖĞRENME SÜRECİ Çocuklar sınıfa gelmeden önce panolara kara ulaşım araçlarının resimleri asılır (Araba, servis aracı, tren, otobüs, bisiklet resimleri). Çocuklar panolardaki resimleri inceler. Her bir çocukla tek tek konuşarak okula hangi ulaşım aracını kullanarak geldikleri sorulur. Daha sonra çocuklar kullandıkları ulaşım araçlarını işaretlerler. Okula yürüyerek gelen çocuklar için de bir sütun oluşturulur. Çocuklar okula gelirken, en çok ve en az hangi ulaşım şeklinin kullanıldığını söylerler. Hiç işaretlenmeyen ulaşım araçları varsa bunun nedenleri hakkında sohbet edilir. Çocuklara ulaşım araçlarının havayı kirletme açısından bir farkları olup olmadığı sorulur ve yanıtları tartışılır. Daha sonra egzoz emisyon ölçüm istasyonuna yapacakları gezide araçların havayı kirletme düzeylerini öğrenecekleri belirtilir. Geziye giderken araçların egzozlarına dikkat çekilir ve çıkan egzoz dumanının hava kirliliğine ve dolayısıyla havayı soluyan tüm canlılara olan etkilerini düşünmeleri istenir. Bu süreçte ulaşım araçlarının, trafikteki yoğunluğun ve egzoz dumanının fotoğrafları

çekilebilir. Egzoz emisyon ölçüm istasyonundaki görevliden egzoz ölçümünün ne olduğu, neden yapıldığı hakkında bilgi alınır, bir aracın egzozunun ölçülmesi gözlenir. Daha sonra çocukların kendi sorularını görevliye yönelmeleri için fırsat tanınır. Egzoz emisyon istasyonunda, araçların egzozlarından çıkan gazın çevreye ne kadar zarar verdiğinin ölçüldüğü vurgulanır. Bu gazın içerisindeki zararlı maddelerin uzun süre solunması ile oluşabilecek hastalıklardan bahsedilir. Araçların egzozlarından çıkan bu gazın havayı daha az kirletmesi için neler yapılabileceği görevliye sorulur. Okula dönüldüğünde, çocuklarla birlikte hava kirliliği konusunu ele alan bir kavram ağı oluşturulur. Çocukların yanıtlarına kavram ağı üzerinde yer verirken çekilen fotoğraflardan ya da bu konudaki görsellerden yararlanılabilir. Panoya asılan kavram ağından yararlanarak çocuklara hava kirliliğini azaltmak için neler yapılabileceği sorulur. Özel araba yerine toplu taşıma araçları kullanmanın, yürümenin veya bisiklet kullanımının hava kirliliğini azaltacağı vurgulanır. Çocukların hava kirliliği konusuyla ilgili olarak resimler yapmaları istenir. Bu resimler ve çekilen fotoğraflar kullanılarak pankartlar oluşturulur. Çocuklar, bu pankartlarla yakın çevrede bir yürüyüş gerçekleştirerek konu ile ilgili farkındalık oluşturma sorumluluğunu yerine getirirler.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerlendirme aşamasında çocuklara aşağıdaki sorular sorulabilir: Bugün egzoz emisyonu ölçüm istasyonunda neler gördük? Arabalarınızın ya da okul servislerinizin havayı kirlettiğini öğrenmek sizi şaşırttı mı, neden? Havayı ulaşım araçları dışında neler kirletir? Hava kirliliğini önlemede ne gibi katkılarınız olabilir? Nasıl?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Hava kirliliğini anlatan resimleri seçerken, somut, anlaşılır ve çocukların ilgisini çekebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Diğer ulaşım araçlarının (uçak, tren, gemi, vb.) havaya ne kadar zarar verdiği incelenebilir, konu ile ilgili videolar izlenebilir.

AİLE KATILIMI

Ailelerden çocuklarıyla birlikte ulaşım araçlarının neden olduğu hava kirliliğini azaltma yolları hakkında konuşarak, yapılabilecek somut şeyleri tartışmaları ve yapmaları istenebilir. Örneğin, çocuğun okula özel araba yerine servisle gelmesi, kısa mesafeler için araç kullanmak yerine yürüyüş yapılması, kurşunsuz benzin kullanımı gibi. Ailelerin süreç içinde yaptıkları değişiklikleri ve çevrenin korunmasına yönelik katkılarını aile katılım gününde diğer çocuklar ve ailelerle paylaşmaları sağlanabilir.

ETKİNLİK 15 DOĞADA BULUNANLAR LİSTEM

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Sanat, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/ varlığın adını söyler.) Kazanım 7. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları canlı-cansız oluşlarına göre gruplar.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişimi Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

MATERYALLER Kâğıt, kalem

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Zıt: Canlı-cansız

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocuklara doğada neler olabilir diye sorar ve çocukların yanıtlarını not eder. Her çocuk doğada bulunduğunu varsaydığı canlı/cansız nesnelere resim kâğıdına çizer (Doğada bulunamayacak bir şeyi öneren çocuklara müdahale edilmemesi, etkinlik sonunda çocuğun kendi kendini değerlendirmesi açısından önemlidir). Böylece her çocuk kendi doğada bulunanlar listesi hazırlamış olur. Öğretmen her çocuğun resim kâğıdı üzerine çocuğa sorarak çizdiği nesne/ canlı isimlerini not eder. Çocuklara varlıkların canlı ya da cansız olduklarına nasıl karar verdiklerine ilişkin sorular sorulur. Çocuklarla varlıkların canlı ya da cansız olmasına ilişkin sohbet edilir. Çocuklar ikiye ayrılan gruplara ayrılırlar ve listelerindeki canlı/cansız nesnelere neler olduğunu birbirlerine anlatırlar. Liste ve kalemlerle bahçeye çıkılır/doğal bir alana gidilir. Çocuklar listelerindeki canlı/cansız nesnelere ararlar. Buldukları nesnelere listelerinde işaretlemeleri beklenir. Çocuklara listedeki varlıkları bulmaya yetecek kadar süre verilir. Çocuklar gözlemlerini tamamladıktan sonra bahçede uygun bir alanda çocukların gözlemleriyle ilgili sohbet edilerek değerlendirme aşamasına geçilir. Çocukların çizimlerinde pet şişe, naylon poşet gibi doğada bulunmaması gereken materyaller olduğunda öğretmen fırsat eğitimi yaparak bunların doğaya verdiği zararlar ve çevreyi kirletmemek için dikkat edilmesi gereken noktalar hakkında konuşur. Çocukları doğanın diğer canlılarla paylaştığımız öğelerini açıklamaları için sorularla yönlendirir. Bunun yanı sıra çocuklar kendi doğa listeleri ile doğa gözlemleri arasındaki benzer/ farklı olanları grupla paylaşırlar.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bahçedeki değerlendirme sürecinde aşağıdaki sorulardan yararlanılabilir: Doğa listenizde hangi nesnelere vardı? Bunlardan hangilerini doğada gözlemleyebildiniz? Doğada olmaması gereken bir şeyi bulduğunuzda ne hissettiniz? Neden? Listenedekilerden hangileri canlı varlıklardı? Hangileri cansız varlıklardı? gruplar halinde oynanabilir. Doğadan toplanan cansız nesnelere bir torbaya konularak tahmin oyunları oynanabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelere etkinlik hakkında bilgi vererek aynı etkinliği evlerinin bahçesinde uygulamaları önerilir. Çocuklar okul bahçesi ile evlerinin bahçesinde buldukları nesnelere karşılaştırabilirler. Doğa listenizdekilerden hangilerinin evinizin bahçesinde de olduğunu düşünüyorsunuz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocuklar gözlem yaparken güvenlikleri gözetilmelidir. Gözleme başlamadan önce doğaya zarar vermeden çalışmalarını gerektiği hatırlatılmalıdır. Çocukların ve öğretmenlerin giysilerinin rahat ve doğada çalışmaya uygun olmasına özen gösterilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocukların doğa listelerinde olan cansız nesnelere incelenmek üzere sınıfa getirilebilir. Canlılar ise canlı gözlem kutusu yardımıyla incelendikten sonra doğaya tekrar bırakılabilir. Doğada Bulunanlar Listem Doğa/bahçede gözlemlenen cansız nesnelere uygun olanlar toplanarak çocuklarla doğa tombala oyunu oynanabilir. Kartondan hazırlanan tombala kartları üzerine nesnelere şekilleri çizilir ve tombala oyunu kurallarına uygun şekilde oynanır.

ETKİNLİK 16 TOPRAKLA RESİM YAPALIM

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın dokusunu söyler.) Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlığın dokusunu ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Sohnete katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere elleriyle şekil verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmadık dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 15. Kendine güvenir. (Göstergeleri: Grup önünde kendini ifade eder.)

MATERYALLER

Kum, saksı toprağı-torf, çakıllı kum, bahçe toprağı gibi toprak çeşitleri, elek ve büyüteçler, kraft kâğıtları (toprak çeşidi kadar)

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Kum, saksı toprağı-torf, çakıllı kum, bahçe toprağı Zıt: büyük-küçük, ince-kalın

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinliği uygulamak için çocuklarla birlikte açık bir alana (park, bahçe, ormanlık alan vb.) çıkılır ve farklı toprak çeşitleri bulunarak küçük torbalara doldurulur. Etkinliğe başlamadan önce bulunan farklı toprak çeşitleri (kum, saksı toprağı-torf, çakıllı kum, bahçe toprağı gibi) yere serilen kraft kâğıtlarının üzerine dökülür. Her kâğıdın üzerinde farklı bir toprak çeşidinin yer almasına dikkat edilir. Çocuklar kraft kâğıdı sayısı kadar gruba ayrılırlar ve her grup kâğıdının üzerindeki toprağı önce gözleri kapalı bir şekilde dokunur. Daha sonra çocuklar gözlerini açarak neye dokunduklarını görürler. Ardından büyüteçle toprakları incelerler ve toprakların nasıl bir yapıda olduğunu, içinde neler olduğunu gözlemlerler. Her kâğıdın üzerinde farklı bir toprak çeşidi olduğu için çocuklar bütün toprak çeşitlerini inceleyene kadar gruplar birbiriyle yer değiştirir. Toprak çeşitlerinin özellikleri ve nerelerde bulunabildikleri hakkında çocuklar bilgilendirilir. Daha sonra çocuklara farklı genişlikte delikleri olan elekler verilerek toprağı elemeleri istenir. Hangi toprak çeşidinin elekten daha kolay geçtiğine ve elekte neler kaldığına dikkat çekilir. Gruplar bütün toprak çeşitlerini eleyene kadar birbiriyle yer değiştirir. Çocuklar gözlemlerini ve incelemelerini tamamladıktan sonra onlara farklı çeşitte topraklar inceledikleri, şimdi de bu topraklarla resim yapacakları söylenir. Her grubun bir kraft kâğıdına parmaklarını kullanarak resim yapmasına ve bütün gruplar tamamladıktan sonra tüm çocukların yapılan resimleri inceleyerek birbirine anlatmasına fırsat verilir.

Yapılan resimlerin fotoğrafı çekilerek sınıf panosuna asılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik sonrasında mümkünse çekilen fotoğraflar çocuklara gösterilerek değerlendirme için şu sorular yöneltilir: Toprakların içinde neler buldunuz? Toprak çeşitlerinden hangisi daha yumuşaktı? Neden? Hangi toprak türü elekten daha kolay geçti? Neden böyle oldu sizce? Elekte topraklardan sonra neler kaldı? Toprakla resim yapmak eğlenceli miydi? Daha önce farklı toprak çeşitleri görmüş müydünüz? Nerelerde görmüştünüz? Değerlendirme aşaması etkinlik sonrasında çocukların yaşadıkları yerdeki toprağı incelemeleri ile devam eder. Öğretmen her çocuğı kendi bahçelerindeki toprağı yapısını incelemelerini söyler. Öğretmen, kendi bahçelerindeki toprağı inceleyen çocuklara toprakla ilgili gözlemlediklerini sorar, onlardan toprağı fotoğrafını çekip sınıfta anlatmalarını ister.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinlik süresince çocukların toprakları kendilerine ve arkadaşlarına zarar verecek şekilde kullanmamaları için gerekli kurallar çocuklara hatırlatılmalıdır. Farklı topraklar bulunabilecek bir yerleşim yerinde olunmadığı takdirde bahçe toprağı satan bir yer gibi ilgili yerlerden toprak örnekleri alınarak etkinliğe önceden hazırlık yapılmalıdır. Etkinliğin ardından çocukların dikkatlice temizlenmelerine özen gösterilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Etkinlik öncesinde çocuklara internetten bulabileceğiniz Kum Sanatı isimli video izletilebilir. Kuma şekil verilerek yapılan kum heykeller sergisine ilişkin fotoğraflar gösterilip sanatçıların kuma ne katarak bu heykelleri oluşturabildikleri sorusu yöneltilebilir, yaratıcılıkları hakkında konuşabilirler. Ardından da onlar gibi kumdan/topraktan heykeller yapma çalışması gerçekleştirilebilir.

AİLE KATILIMI

Bu etkinlik ailelerin de katılımıyla gerçekleşebileceği gibi aileler evlerinin bahçelerinde çocuklarıyla bu etkinliği gerçekleştirebilirler. Çocuklardan sınıfta yaptıkları resimlerin fotoğraflarını evlerine götürüp öğrendiklerini aileleri ile paylaşmaları istenebilir. Aileler evde çocuklarıyla saksı toprağına çiçek dikebilirler.

ETKİNLİK 17 RÜZGÂRLA UÇAN TOPRAKLAR

ETKİNLİK ÇEŞİDİ :Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 17. Neden sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler.) Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.) Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

MATERYALLER

4 adet yayvan kap, çimli toprak, kum, 2 adet saç kurutma makinesi

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Erozyon, toprak, rüzgâr Zıt: az-çok

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinlik öncesinde iki ayrı deney seti hazırlanır. Yayvan dört kaptan ikisinin içine kum, diğer ikisinin içine ise çimli toprak koyulur. İki adet saç kurutma makinesi kapların yanında hazır bulundurulur. Sınıf iki gruba ayrılır ve çocuklar deney setlerinin başına geçerek sırayla önce içinde kum olan kaba saç kurutma makinesini yatay bir şekilde tutarak toprağı gözlemlerler. Daha sonra çocuklar sırayla içinde çimli toprak olan kaba saç kurutma makinesini yatay bir şekilde tutarak toprağı gözlemlerler. Çocuklar iki kabın içinde kalan toprak miktarını gözlemleyerek karşılaştırırlar. Saç kurutma makinesinin toprakta yaptığı etki (analoji yöntemi kullanılarak) rüzgârın toprakta yaptığı etkiye -erozyona- benzetilir. Erozyonun toprak üzerindeki olumsuz etkisi çocukların yaşına uygun düzeyde anlatılır. Rüzgâr erozyonunu önlemek için neler yapılabileceğı çocuklarla örnekler verilerek tartışılır ve değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirilmesi, çocukların birbirlerine iki grup halinde süreci anlatmaları şeklinde yapılabilir. Bu süreçte çocuklara aşağıdaki sorular yönlendirilebilir: İki ayrı kapta neler gözlemledik? Toprağı ne oldu? Neden kaplar arasında farklılık oluştu? Daha önce, rüzgâr çok fazla estiğinde havada uçan bir şeyler gördünüz mü? Elinizden bir şey uçtu mu? (Örneğin balon, torba, şemsiye gibi). Rüzgârın bir şeyleri uçurması/sizi sürüklemesi hoşunuza gider mi? Neden kaplardan birinde daha az, diğerinde ise daha çok toprak olduğu çocuklarla tartışılır (kaplardan birinde

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Bu etkinliğin sınıfı kirleteceğı düşünülerek ortam ona göre seçilmeli ve düzenlenmelidir. Çocukların yüzlerine toprak gelmemesi için toprağın uçuşmayacağı yönde durmaları sağlanmalıdır.

AİLE KATILIMI

Yapılan etkinlik fotoğrafları bilgisayarında PowerPoint gösterisi halinde düzenlenebilir. Ebeveynler sınıfa davet edilip isteyen birkaç çocuğun bilgisayardan bu sunuyu göstererek o gün öğrendiklerini anne babalara anlatması sağlanabilir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Bu etkinlik öncesinde çocuklar içinde bitki kökü, parçaları barındıran ve barındırmayan toprakları görüp ayırt edebilmeleri için bahçeye çıkarılabilir. Elleri alıp incelemeleri sağlanabilir. Deney öncesinde veya sonrasında sınıfa erozyona uğramış ve uğramamış bölgelerin fotoğrafları getirilerek çocuklarla fotoğraflar hakkında sohbet edilebilir. Çocuklarla hareketli bir oyun oynanarak rüzgârtoprak-erozyon ilişkisi canlandırılabilir.

ETKİNLİK 18 SUYLA KAYAN TOPRAKLAR

ETKİNLİK ÇEŞİTLERİ Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere kaptan kaba boşaltır. Malzemeleri keser, yapıştırır.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.)

MATERYALLER

Süt kutusu, toprak, taş, su, makas, erozyona uğramış ve uğramamış bölgelerin görselleri.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Erozyon, ağaçlandırma Zıt: güzel-çirkin Zaman: önce-sonra

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinliğe erozyonun oluşumu ile ilgili kısa bir film izleyerek ve/veya ilgili kısa bir öykü okuyarak başlanır. Bu konuda TEMA Vakfı il/ilçe temsilcilerinden yardım alınabilir. Çocuklar 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Her bir gruba boş bir süt kutusu, biraz toprak, taş ve su verilir. Çocuklara süt kutularının içine ağaçları yandığı için artık ağacı kalmayan ormanlar yapılacağı söylenir. Çocuklar süt kutusunun üst yüzeyini keserler ve kutunun $\frac{3}{4}$ ünü taş-toprak ile doldururlar. Çocukların akıntıyla birlikte yaşanabilecek toprak kaybını somut olarak görmeleri için, makasla kutunun yan tarafına taş ve toprak seviyesinde bir kesit açılır. Çocuklar fazla miktarda suyu yavaşça kartona dökerler ve süreci gözlerler. Suyun etkisiyle kutunun yanındaki kesitten çok fazla toprağın döküldüğü görülecektir. Öğretmen, çocuklara bu olaya erozyon adı verildiğini söyler ve erozyon hakkında etkinliğin başında edinilen bilgileri hatırlatır. Erozyona uğramış ve uğramamış bölgelerin görselleri kullanılarak doğal ortamda nasıl bozulmalar meydana geldiği tartışılır. Daha sonra çocuklara bu yüzeyde ağaçlar olsaydı ne olurdu diye sorulur ve ağaçlandırmanın erozyonu önleyici rolü hakkında konuşulur. Daha sonra etkinliği değerlendirmek için bütün gruplar bir araya gelir.

AİLE KATILIMI

Aileler yapılacak etkinlik hakkında önceden bilgilendirilebilir ve süt kutusu temin etme konusunda yardımları istenebilir. Bugün yaptığımız etkinlikte topraklara ne oluyordu? Erozyona uğramış ortamlarla

İlgili izlediklerimiz size ne düşündürdü? Toprağın üzerinde ağaçlar olsaydı sonuç değişir miydi? Evinizin çevresinde, bahçenizde ağaç var mı? Babanız/ annenizle bahçeye ağaç/bitki dikerken neler yaptınız?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Bu etkinliğin sınıfı kirleteceği göz önünde bulundurularak gerekli önlemler alınmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocuklarla yağmurlu bir günde toprak bir alanda gözlem yapılabilir ve toprağın hareketleri gözlemlenebilir. Oluşan küçük yarıkların (parmak erozyonu) büyük bir erozyona yol açabileceği açıklanabilir. Çocukların ağaçlandırılmış toprakta erozyon riskinin azaldığını anlamaları için farklı bir fen etkinliği de yapılabilir.

ETKİNLİK 19 TOPRAĞI TUT UÇMASIN

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Oyun ve Hareket Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Yönergeler doğrultusunda koşar.) Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. (Göstergeleri: İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

MATERYALLER

Rüzgâr erozyonu ile ilgili görseller.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Erozyon, rüzgâr erozyonu.

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklar oyunu oynayabilecekleri park, bahçe, kır, ormanlık alan gibi açık bir alana çıkarlar ve onlara erozyonla ilgili bir oyun oynayacakları söylenir. Rüzgârın kuvvetli estiği yerlerde toprağı uçurarak sürüklediği, toprağın faydalı kısımlarının bu şekilde sürüklendiği için bunun toprağa zarar verdiği ve buna rüzgâr erozyonu dendiği çocuklara hatırlatılır. Toprakta bulunan ağaç ve bitki miktarı arttıkça rüzgârın toprağa zarar vermesinin önleneceği ve rüzgâr erozyonunun meydana gelmeyeceği bilgisi paylaşılır. Şimdi ağacı ve bitkisi az olan toprakların başına gelenlerle ilgili bir oyun oynayacakları söylenerek oyunun kuralları anlatılır. Toprağı Tut, Uçmasın! etkinliği şu şekilde oynanır: Çocuklar alana istedikleri gibi dağılarak oldukları yerde kımıldamadan dururlar. Artık onlar toprak tır. Toprakların kımıldamadan durmaları, ebe gelirken kaçmamaları gerekmektedir. İçlerinden bir gönüllü ebe (rüzgâr) olarak öne alınır. Bir diğer gönüllü çocuk da koruyucu (ağaç) olarak seçilir. Ebe ve koruyucu yüzleri gruba dönük yan yana dururlar. Öğretmenin işaretiyle oyun başlar ve ebe (rüzgâr), toprak olan arkadaşlarını ebelemeye çalışır. Ebe topraklardan

herhangi birine koşup değmeden önce koruyucu, ebe ile toprak arasına girerse, toprağı korur. Eğer ebe toprağı değmeyi başarır toprak erozyona uğradım! diye bağırır ve sürükleniyormuşçasına ilerleyerek oyun alanında başka bir yere çömelir, oyunun sonuna kadar bekler. Ebenin amacı tüm toprakları çömeltilip erozyona uğratmak, koruyucunun (ağacın) görevi ise toprakları korumaktır. Oyun grubun farklı kararlarına göre sonlandırılabilir. Bazen tüm topraklar erozyona uğrayana, bazen de koruyucu (ağaç) bazı toprakları erozyona uğramaktan koruyana kadar devam eder. Ardından başka bir ebe ve koruyucu ile oyun yeniden başlatılabilir. Oyunun ardından sınıfa dönüldüğünde, oyun ile benzeşim kurularak rüzgâr erozyonu ve ağaçlandırmanın toprağı korumadaki öneminden bahsedilir. Anlatımı güçlendirmek için rüzgâr erozyonu ile ilgili fotoğraflar gösterilir, videolar izletilebilir. Açık uçlu sorular sorularak verilen bilgileri anlayıp anlamadıkları değerlendirilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklar küçük gruplara ayrılarak kraft kâğıtlarının üzerine oyunu resimlerler ve birbirlerine anlatırlar. Çocukların günü anlatma sürecinden sonra çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilir: Oyunumuzun kuralları nelerdi? Ağaç olmadığında toprağı ne oluyor? Erozyon kelimesini daha önce duymuş muydunuz? Duyduysanız nerede duydunuz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinliğin uygulanacağı alan önceden ziyaret edilmelidir. Bir önceki Rüzgârla Uçan Topraklar etkinliğı çocuklara hatırlatılarak bu etkinlikle ilişkilendirilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Aynı etkinlik su erozyonuna uyarlanarak gerçekleştirilebilir.

AİLE KATILIMI

Aileler etkinlik hakkında önceden bilgilendirilebilir ve etkinliğin ardından erozyonla ilgili görseller çoğaltılarak, açıklayıcı kısa bilgiler de eklenerek eve gönderilebilir.

ETKİNLİK 20 HAYDİ AĞAÇLAR, TOPRAĞI TUTALIM!

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Oyun, Türkçe ve Fen Etkinliğı

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Jest ve mimikleri anlar. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır.)

Motor Gelişim

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Belirlenen mesafede yuvarlanır.) Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.)

MATERYALLER Çocuk sayısı kadar sandalye.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Erozyon, rüzgâr.

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara hepsinin yeryüzünün değerli örtüsü toprak oldukları ve yere yatmaları söylenir. Çocuklara toprağın üzerinde ve altında neler olduğu sorulur ve örnekler vermeleri istenir. Daha sonra çocuklardan sınıftaki sandalyeleri ağaç olarak düşünmeleri istenir ve sınıftaki sandalyeler çocukların üzerine koyulur (çocuklar sandalyelerin ayakları arasında yatıyor durumda olmalı) ve Toprak, yani siz olmasanız, bu ağaçlar büyüyemez ve uzayamazdı. Siz olmasanız, bu böcekler, hayvanlar beslenemez, uyuyacak yer bulamazdı. Ama aynı şekilde onlar olmasaydı siz de yaşayamaz ve sağlıklı olamazdınız! denilir. Daha sonra çocuklarla toprağın üzerinde hiç ağaç olmadığında neler olabileceği konusunda konuşulur ve sandalyeler kaldırılır (Toprağın üzerinden ağaçlar sökülür). Çocuklara uygun jest ve mimiklerle çok fazla yağmur yağdığı ve çok şiddetli rüzgâr estiği yönergesi verilir. Çocuklar böyle bir ortamda kalmış gibi hareket ederler (yuvarlanma ve yer değiştirme gibi). Öğretmen bu sürece rehberlik eder. Çocuklara Çok fazla yağmur yağarsa ve çok şiddetli rüzgâr eserse toprağa ne olur? diye sorulur. Çocukların yanıtları dinlenir ve yağın yağmur ve rüzgârın etkisiyle toprağın taşınacağı ve erozyonun meydana geleceği anlatılır. Çocuklarla birlikte tartışılarak çocukların yuvarlanmaları ve yer değiştirmeleri ile rüzgâr erozyonu ilişkilendirilmeye çalışılır. Daha sonra çocukların üzerine birer sandalye tekrar konulur. Bu kez üzerlerinde kocaman bir orman olduğunu söylenir. Yine çok yağmur yağdığı ve çok şiddetli rüzgâr estiği yönergesini verilir ve çocuklardan yine hareket etmeleri istenir. Bir yandan da Ağaçların kökleri toprağın rüzgâr erozyonu ile uçmasını engelliyormuş Topraklar bundan çok memnun oluyor ve köklere sıkı sıkı tutunup, iyi ki varsınız diyorlarmış şeklinde ilerleyen küçük bir öykü anlatılır. Bu öyküyü dinleyen çocuklar bu kez bir önceki aşamadaki gibi hareket edemeyeceklerdir. Çocukların dikkati ağaçlandırılmış toprağın erozyona direnç gösterdiğine çekilir. Erozyonu engellemek için neler yapılabileceği konusunda konuşulur ve ağaçlandırmanın iyi bir çözüm olabileceği noktasına varılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklar 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Öğretmen her bir gruba rehberlik eder ve süreci değerlendirmek için sorular hazırlanır. Her bir grup sorularını diğerlerine sorar. Çocukların soruları tartışıldıktan sonra öğretmen aşağıdaki soruları yöneltir. Bugünkü etkinliğimizde neler yaptık? Üzerinizdeki sandalyelerin görevi neydi? Rüzgâr toprağı uçurduğunda ne hissettiniz? Neden? Daha önce rüzgârın toprağı uçurduğunu gördünüz mü? Nerede? Neler oldu?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocukların erozyon kavramını anlamada güçlük çekebileceklerini göz önünde bulundurarak etkinlik öncesinde ve sürecinde oluşabilecek kavram yanlışları konusunda dikkatli olunmalıdır. Bu süreci kolaylaştırmak üzere sınıfın bir köşesinde çocuklara incelemeleri için erozyon ile ilgili kitaplar veya görsel materyaller sunulmalıdır. Grubun özelliğine göre güvenli olmayacağı düşünülürse toprağın üstündeki ağaçları temsil etmek için sandalye kullanılmamalı ve bu roller çocuklara verilmelidir. Bu rolleri alan çocuklara şiddetli yağmur ve rüzgârda toprak olan çocukların hareketlerini kısıtlayacak şekilde onları tutmaları söylenmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Bu etkinlikten önce çocuklara erozyon ile ilgili bilgilendirici bir kitap okunabilir veya birlikte bir belgesel izlenebilir. Bu etkinlikten önce çocuklara erozyon oluşumunu anlatan bir deney yaptırılabilir.

AİLE KATILIMI

Aileler çocuklarıyla birlikte bir ağaç dikme kampanyasına katılarak, birlikte ağaç dikmeleri için yönlendirilebilir. Bu konuda TEMA Vakfı'nın il/ilçe temsilciliğiyle iletişime geçilebileceği ailelerle paylaşılır.

ETKİNLİK 21 KUŞLARI GÖZLEYELİM

ETKİNLİK ÇEŞİTLERİ Bütünleştirilmiş Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü ve sesini söyler.)

Kazanım 7. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları rengine, şekline, büyüklüğüne ve sesine göre gruplar.)

Dil Gelişimi

Kazanım 1. Sesleri ayırt eder. (Göstergeleri: Sesin geldiği yönü söyler. Sesin kaynağının ne olduğunu söyler. Sesin özelliğini söyler. Sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.) Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır.)

MATERYALLER Bilgisayar, dürbün (varsa), karton kutu, artık malzemeler, makas, yapıştırıcı.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Kızılgerdan, karatavuk, kara ağaçkakan, yalıçapkını, kırlangıç, leylek, ispinoz, kuş gözlemi, göç, kuş yuvası. Renk: siyah, beyaz, kırmızı, sarı Geometrik şekil: büyük-orta-küçük

ÖĞRENME SÜRECİ

Öncelikle çocuklara www.trakus.org internet sitesinden Türkiye'de yaşayan kızılgerdan, karatavuk, kara ağaçkakan, yalıçapkını, kırlangıç, leylek, ispinoz gibi birçok kuşun fotoğrafları gösterilerek sesleri dinletilir.

Daha sonra çocuklara, hep birlikte kuş gözlemine çıkılacağı söylenir ve bahçe, ağaçlık, ormanlık ya da sulak bir alana gezi düzenlenir. En fazla kuş türünün, farklı yaşam alanlarının olduğu (ormanlık, sulak alan, çayır/mera gibi) yerlerde görülebileceği unutulmamalıdır. Eğer varsa gözlem sırasında birlikte kullanmak üzere dürbün alınabilir. çünkü kuşların yüksek sesten ürküp kaçabileceği hatırlatılır. Çocuklardan gözlem esnasında kuşların gagalarına, kanatlarına, renklerine, desenlerine ve kuyruklarına dikkat etmeleri istenir. Ayrıca gözlem esnasında kuş sesleri duymaya çalışılır ve birlikte sesin kaynağı, geldiği yön, özelliği belirlenmeye çalışılır. Gözlem sonrasında sınıfa gelinerek gözlem hakkında konuşulur ve resimleri incelenen kuşlarla gözlem sırasında görülen kuşlar karşılaştırılır. Daha sonra çocuklara, Kuşlar nasıl uçar? sorusu sorularak birlikte tartışılır. Kuşların havada kanatlarını çırparak uçabildiği söylenir. Havada başka nelerin uçabildiği sorulur. Çocuklara bazı kuşların hava soğduğunda, havanın daha sıcak olduğu yerlere uçtukları ve buna göç dendiği söylenir. Göç eden kuşlara örnek olarak leylek, kırlangıç gibi kuşlar verilebilir. Son olarak çocuklarla atık malzemeler ve karton bir kutu kullanılarak kuş yuvası yapılır. Yuvalar okulun bahçesinde uygun, yüksek bir yere asılır. Yuvanın içine kuşların yiyebileceği buğday, ıslak bulgur, fındık, ceviz vb. yiyecekler konularak yuva çocuklarla birlikte zaman zaman gözlemlenir. Doğal alanda yapılan gözlem sırasında çocuklara, eğer yavaş ve sessiz yürürlerse daha fazla kuş görebilecekleri ve seslerini daha iyi duyabilecekleri

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerlendirme çocukların bahçedeki kuş yuvasının bakımı ve kuşların beslenmesi konularındaki yaklaşımına dayanarak yapılabilir. Ayrıca etkinlik sonrasında çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir: Bugün hangi kuşları tanıdık? En sevdiğiniz kuş türü hangisi oldu? Neden onu sevdiniz? Kuşları günlük hayatta nerelerde görürüz? Yaptığımız yuvaya kuşlar geldi mi? Geldilerse en çok hangi yiyeceği yediler?

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Başka bir zamanda çocuklarla birlikte kâğıttan uçaklar yapıp uçurularak kuş kanatlarıyla uçak kanatları arasında benzetişim kurulabilir. Kuşların yumurtaları ile ilgili bir öykü okunup etkinlik oluşturulabilir.

AİLE KATILIMI

Etkinlik ailelerin de katılımıyla gerçekleştirilebilir. Etkinliğin süreci yazılarak evlere gönderilebilir ve ailelerin de çocuklarıyla birlikte kuş yuvası yaparak balkonlarına asmaları istenebilir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinlik için gerekli bilgileri edinmek üzere TÜBİTAK yayınlarından Kuş Gözlemi kitabından yararlanılabilir. Çocuklara bu kitabın içindeki CD den kuş sesleri dinletilebilir. Çocuklara kuş fotoğrafları gösterilirken ve sesleri dinletilirken özellikle o bölgede bulunan kuşlar seçilmeye çalışılmalıdır. Gözlem sırasında çocuklara, hiçbir canlıya zarar verilmemesi konusunda hatırlatmalarda bulunarak orada sadece canlıları daha iyi anlamaya çalıştığınız için bulunduğunuz mesajı verilmelidir. 065 Etkinlik 21 Kuşları Gözleyelim Havada uçan canlıların yanında uçak, balon vb. cevapların da gelmesi sağlanmalıdır. Kuş yuvası yapılırken yağmura karşı dayanıklılığı da düşünülerek naylon bir malzemeyle kaplanmalı ya da imkân varsa ahşap malzemenin faydalanılmalıdır.

ETKİNLİK 22 SUYUN SERÜVENİ

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen, Türkçe ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkatini çeken nesne/durum/ olaya odaklanır.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler/ Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

MATERYALLER Resim kâğıdı, boya kalemleri, ilgili görsel materyal ve kitaplar, su döngüsünü anlatan kartlar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Su, suyun oluşumu, su döngüsü, su kaynakları, şelale, göl, deniz.

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklar sınıfa geldiklerinde dikkatleri kitap köşesindeki su ile ilgili kitaplara çekilir. Onlara kitapları incelemeleri için biraz zaman verilir ve yaşamda suyun nerelerde var olduğu (sürahide, çeşmenin içinde, gölde, denizde, şelalede) sorularak yanıtları üzerinden sohbet edilir. Doğada var olan suyun evimize gelene kadar hangi işlemlerden geçtiğinin birlikte incelenerek öğrenileceği ve bu sürece su döngüsü dendiği söylenir. Önce, küçük yağmur damlasının hikâyesi resimlenerek anlatılır. Büyük bir kraft kâğıda kocaman bir su birikintisi ve güneş çizilir ve bu su birikintisinin yaşanılan yere en yakın deniz, göl veya dere olduğunu söylenir. Suyun güneşin etkisiyle buharlaşarak gökyüzüne doğru süzülmesi çizilerek gösterilir. Sonra gökyüzündeki bulutlar çizilerek, buharlaşan yağmur damlalarının gökyüzünde daha soğuk bir hava tabakasıyla karşılaşınca tekrar su damlasına dönüştüğü anlatılır. Bu su damlalarının bulutlarda birikip yağmur olarak tekrar yeryüzüne düştüğü; denizleri, gölleri, nehirleri ve yeraltındaki kaynak sularını beslediği açıklanır ve bu süreç de resme eklenir. Resmin oluşturulma sürecinde mümkün olduğunca çocukların görüşlerine de yer verilir. Resim panoya asılır. Sonra, yeryüzünde biriken bu suların evimizde kullanılacak hale nasıl geldiği anlatılır. Çocuklara su eve nasıl geliyor diye sorulur. Çocukların yanıtları musluk, depo, damacana gibi çeşitli olacaktır. Çocukların suyun eve gelişi hakkında fikir sahibi olmaları için, yeraltına döşenen borular aracılığıyla suyun evimizdeki musluklara kadar geldiği anlatılır. Bunun için

TÜBİTAK erken çocukluk kitaplığından Yeraltında isimli kitaptan ya da benzer konudaki kitaplardan faydalanılabilir. Daha sonra çocuklar suyun yeraltından evlerine gelişini resmederler. Resimler, birlikte yapılan, suyun oluşumunu anlatan resmin yanına asılır. Bir bütün olarak suyun oluşumu ve evlerimize gelişini tekrar gözden geçirilir. Suyun bir doğal varlık olduğuna ve dikkatli kullanılması gerektiğine vurgu yapılır. Öğrenme süreci bittikten sonra etkinliği değerlendirmek için çocuklar 3-4 kişilik gruplara ayrılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Suyun oluşum sırası ile ilgili hazırlanan resimli kartlar gruplara dağıtılır, gruplar sıralamayı bitirdikten sonra tartışılır. Aynı zamanda aşağıdaki sorularla da süreç değerlendirilir. Bugün su ile ilgili neler öğrendik? Su boruları yer altından değil de üstünden geçebilir mi sizce? Geçse ne olur? Neden?

AİLE KATILIMI

Ailelere not yollanarak çocuklarıyla birlikte su evlerimize yerin altından boruyla değil de üstünden boru ya da başka bir yolla gelse ne olurdu hakkında tartışmaları ve bunu resmetmeleri istenebilir. Ailelerin veli paylaşım gününde yaptıkları bu çalışmayı çocukları ile birlikte sunmaları sağlanabilir. Ailelere çocuklarıyla birlikte nehir, çay, dere, baraj, gölet gibi alanlara gezi yapmaları ve bu su kaynaklarının özellikleri hakkında sohbet etmeleri önerilir. Bu süreçte çocuklar resim yapabilirler ya da fotoğraf çekilebilir. Okulda çocuklar bu görselleri kullanarak paylaşımda bulunabilirler. Evinizin yakınlarında dere, göl, nehir, çay gibi su kaynakları var mı? Adı/adları ne? Yakınına gittiniz mi? Neler yaptınız?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinliğin çocuklarda belli bir hazır bulunuşluk düzeyi oluşturduktan sonra yapılabileceğini unutulmamalıdır. Sıvı- katı- gaz ve buharlaşma gibi kavramları çocukların bildiğinden emin olunmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Su döngüsünü somutlaştırmak adına deney içeren bir fen etkinliği yapılabilir. Çocuklarla uygun şartlarda yağmur suyu toplama ve bu suyu herhangi bir yerde kullanarak değerlendirme yapılabilir.

ETKİNLİK 23 TOPRAK NELERİ SAKLIYOR?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Türkçe ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Motor Gelişim

Kazanım 3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Bireysel ve eşli olarak nesnelere kontrol eder. Nesnelere kaldırır, taşır, iter, çeker.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.)

MATERYALLER

Kürek, tırmık, fırça, büyüteç.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Arkeoloji, arkeolog, kazı bilimi, kazı bilimci Zaman: Geçmiş-şimdi

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinlik öncesinde etkinliğin uygulanacağı park, bahçe gibi toprak bir alana gidilerek sınırlı bir alandaki toprağın altına bazı nesnelere gizlenir. Sonrasında ufak kürek, tırmık, boya fırçası, büyüteç gibi malzemeler alınarak çocuklarla birlikte alana gidilir ve şu açıklama yapılır: Arkeolog kelimesinin anlamını bilen var mı? Arkeolog, kazı bilimci demektir. Kazı bilimciler toprağı kazıp altından çıkanları inceleyerek eskiden yaşamış insanlar hakkında bilgi toplarlar. Toprak, geçmişten bu yana yaşamış tüm insanların sırlarını gizler. Şimdi biz de birer kazı bilimci olalım ve toprağı kazarak geçmişe ait sırları keşfedelim ne dersiniz? Çocuklar alanda kazı yaparak saklanmış nesnelere bulduktan sonra bir çember yaparak otururlar ve onlara, kazı yaparken ve nesnelere bulduklarında düşündükleri/hissettikleri teker teker sorulur. Çocuklardan, buldukları nesnenin hikâyesini, geçmişte ne işe yaradığını ve kime ait olabileceğini anlatmaları beklenir. Her çocuk nesnesinin hikâyesini anlattıktan sonra çocuklara yeniden kazı bilimcinin anlamı sorulur ve cevapları dinlendikten sonra değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklarla etkinlik sonrasında arkeologlarla ilgili video/belgesel izlenir ve etkinlik süreci tartışılır. Tartışırken çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilir: Biz bugün arkeologlar olarak neler yaptık? Toprakta bir şey bulup çıkarmak sizi heyecanlandırdı mı, neden? Toprağın altında başka neler bulabiliriz acaba? Ailenizle hiç yeraltı şehri gezdiniz mi? Mağaraya girdiniz mi? Tarihi bir kent gezdiniz mi? Gezdiyseniz bizimle neler gördüğünüzü paylaşır mısınız?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinlik öncesinde alan ziyaret edilmeli ve etkinlik için uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir. Etkinlik sırasında saklanan objelerin bulunması için gerektiğinde çocuklar yönlendirilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Etkinliği desteklemek için etkinlik sonrasında çocuklarla arkeoloji müzesi ziyaret edilebilir. Ziyaret sonrasında okulda, müzede gördükleri sergi nesnelere hakkında bir okuma yazmaya hazırlık etkinliği planlanabilir. Toprak altından bulunan nesnelere hakkında oluşturulan hikâyeler canlandırılabilir.

AİLE KATILIMI

Etkinlik ailelerin de katılımıyla gerçekleştirilebilir. Önerilen etkinlikte yer alan müze ziyaretini ailelerin çocuklarıyla gerçekleştirmesi istenebilir. Ebeveyni arkeolog olan varsa sınıfa davet edilerek sohbet edilebilir. Ailelerden çocuklarıyla beraber mağara/tarihi kent/ yeraltı şehri gezdilerse gezi fotoğraflarını okula göndermeleri rica edilir. Fotoğraf getiren çocuk fotoğrafları üstünden anılarını paylaşır. Not: Bu etkinlik Ankara Pursaklar Hakan Akbıyık İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğretmeni Ela Kalender tarafından hazırlanmıştır.

ETKİNLİK 24 SOĞUK HAVA SICAK HAVAYA KARŞI

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Fen ve Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, şeklini, dokusunu söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, şeklini, ayırt eder, karşılaştırır.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Motor Gelişim

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Yönergeler doğrultusunda koşar.)

MATERYALLER Plastik kaplar, su

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Su, erime, donma, buharlaşma, bulut oluşumu

ÖĞRENME SÜRECİ

Etkinlik öncesinde çocukların, suyun üç halini gözlemlenmeleri için bir deney yapılır. Kaplara konulan su önce buzlukta dondurulur, daha sonra sınıfta bekletilerek eritilir ve kaloriferin üzerine konularak buharlaştırılır. Çocuklar deney sürecini gözlemler, mümkün olan her fırsatta suya, buza, su buharına dokunmaları sağlanır. Çocuklara suyun buzlukta neden donduğu, sınıfta neden eridiği ve su buharının oluşması için neyin gerekli olduğu sorulur. Daha sonra suyun soğuk havayla karşılaştığında donduğu, sıcak havayla karşılaştığında eridiği ve daha da ısındığında buharlaşıp havaya yükseldiği açıklanır. Bulutların da bu şekilde oluştuğu bilgisi paylaşılır. Deney sonrası çocuklarla Soğuk Hava Sıcak Havaya Karşı oyunu oynanır. Oyun için iki ebe seçilir. Seçilen ebelerden biri soğuk hava, diğeri sıcak hava, kalan çocuklar ise su olur. Oyun başladığında soğuk hava ve sıcak hava suları kovalar. Soğuk havanın dokunduğu su, buz olup donarak yere çömelir. Sıcak havanın dokunduğu su ise buharlaşarak ellerini havaya kaldırır ve bulut olup bekler. Tüm çocuklar ebelenip hareketsiz kaldığında buzlar ve bulutlar sayılır. Hangisinden daha çok varsa oyunu soğuk hava ya da sıcak hava kazanır. Böylece en çok çocuğu ebeleyen kişi oyunu kazanmış olur. Oyun ebeler değiştirilerek tekrarlanır. Oyun sonrasında çocuklara suyun donması, erimesi, buharlaşması ve bulut oluşumu üzerine sorular sorarak değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerlendirme sürecinde aşağıdaki sorulardan yararlanılabilir: Suyun donması sonra erimesi ve buharlaşması için neler yaptık? Bulutlar nasıl oluşur? Yağmur nasıl oluşur? Buza dokununca neler hissettin? Önce buza sonra erimiş suya dokunduğunda neler oldu? Daha önce suyun buhar olduğunu gözlemledin mi? Nerede gözlemledin?

Ayrıca çocuklardan bir bulut günlüğü tutmaları ve bir hafta boyunca her gün bulutları gözlemleyerek defterlerine not etmeleri/çizmeleri istenebilir. Bir haftanın sonunda çocuklarla gözlemleri hakkında sohbet edilerek öğrenilenler pekiştirilir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Deney etkinliği için mümkünse her çocuğun ayrı bir kap kullanması sağlanmalıdır. Deney ile oyun etkinliği birbiriyle ilişkilendirilerek aralarında geçiş sağlanmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Etkinlikte yer alan oyun, başka bir zaman da örneğin kar yağdığı bir günde, karın oluşumuyla bağdaştırılarak yeniden oynanabilir. Çocuklarla, karın havadaki su taneciklerinin soğuk havayla karşılaşarak ve donarak oluştuğu bilgisi paylaşılabilir. Bu oyunda buz yerine kar kavramı kullanılabilir.

AİLE KATILIMI

Yapılan etkinlik konusunda aileler bilgilendirilebilir. Evde suyun kaynaması ve buharlaşması, suyun donması, buzun erimesi gibi süreçlere çocuklarının dikkatlerini çekmeleri ve bu olaylar hakkında konuşmaları önerilebilir.

ETKİNLİK 25 SULAR TEMİZ KALSIN

Bütünleştirilmiş Türkçe ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)

MATERYALLER

Mavi renkli çarşaf, denizde yaşayan hayvan ve bitki resimleri, deniz kabuğu, taş, yosun, deniz gözlüğü, plastik su şişeleri, atık kâğıtlar, meyve sebze kabukları. Deniz kirliliği, denizde yaşayan canlılar Zıt: Temiz- Pis

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklar sınıfa gelmeden önce, deniz görüntüsü vermek için yere büyük mavi bir çarşaf serilir. Denizde yaşayan canlıların (hayvan-bitki) resimleri ve deniz kabuğu, taş ve yosun gibi üç boyutlu nesnelere çarşafa yerleştirilir. Üzerine daha önceden toplanan çöpler (plastik su şişeleri, artık kâğıtlar, meyve sebze kabukları, vb.) atılır. Sınıfa gelen çocuklar yerdeki atık ve canlı varlık resimleriyle dolu çarşafın ne olduğunu tahmin etmeye çalışırlar. Her bir çocuğun yanıtı dinlendikten sonra hala deniz yanıtına ulaşamamışsa, çocuklara deniz sesi dinletmek gibi bazı ipuçları verilir. Olanak varsa, çocuklara deniz gözlüğü dağıtılır (yoksa kâğıttan da hazırlanabilir) ve denize dalıp incelemeler yapılacağı söylenir. Denize dalar gibi hareket edilerek yerdeki çarşafın etrafına daire şeklinde uzanılır ve küçük dalgıçlara denizin içinde neler olduğu ve kendilerini rahatsız eden bir şeyler olup olmadığı sorulur. Denizin içinde neler olabilir neler olamaz? Denizdeki çöplerin ne gibi zararları olabilir gibi sorular sorularak, çocuklara Minik dalgıçlara, denizde yaşayan canlıları çöplerden kurtarmak için ne yapabiliriz diye sorulur, çocukların problem çözme süreci desteklenir ve çocuklar çöpleri denizden temizlerler. Deniz temizlendikten sonra yapılan işin denizde yaşayan canlılar için ne kadar önemli olduğu vurgulanarak etkinlik bitirilir ve etkinliği değerlendirmek için bir araya toplanılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aşağıdaki sorular çocuklarla birlikte tartışılır: Denizin içinde neler gördünüz? Denizde yaşayan canlıların daha sağlıklı ortamlarda yaşayabilmeleri / yaşam hakkına saygı gösterilmesi için neler yapabilirsiniz? Suyun kirli olduğunu nerden anlarız? Siz bir balık olsanız nasıl bir denizde yaşasanız mutlu olurduunuz? Sizce en temiz su nerede vardır? Neden?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocukların su altında yaşama ve su canlılarına ilişkin hazır bulunuşluklarını sağlamak için, etkinlikten birkaç gün önce konu ile ilgili kitaplar okunmalıdır ve görseller izlenmelidir. Çöp olarak kullanılacak malzemelerin çocuklar için tehlike oluşturmamasına dikkat edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Yaşanılan yerde deniz, göl, nehir, dere veya sulak alan varsa, çocuklarla gezi düzenlenebilir ve gözlemler yapılabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelere çocuklarıyla birlikte araştırma yaparak dünyanın herhangi bir yerindeki okyanus, deniz, göl, dere ve sulak alan resimlerini bulup birlikte incelemeleri ve buraların temiz olması ve temiz kalması için neler yapılabileceğini tartışmaları önerilebilir. Aileler evdeki musluk başlarına beyaz tül bent bağlayarak çocuklarıyla beraber kalıntıları inceleyebilirler ve suyu arıtmadan içmenin bu tür atıkları içmek anlamına geleceğini vurgulayabilirler. Olanak varsa, bir su birikintisinden örnek alınıp bir laboratuvarda çocuklarla birlikte incelenebilir/okulda bulunan bir laboratuvar aracılığıyla bakılabilir. Bir süre bekletilen temiz ve kirli su örneklerinin rengi, kokusu, içinde gözlenebilen parçalar, çökeltiler karşılaştırılarak incelenebilir. Çocukların su yaşamını anlayabilmelerine destek olmak için Denizin Altında veya Gölde (TÜBİTAK Yayınları) isimli kitaplardan yararlanarak Türkçe etkinlikleri planlanabilir.

ETKİNLİK 26 AĞAÇ ANSİKLOPEDİMİZ

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Sanat ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, uzunluğunu söyler.)

Kazanım 6. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre eşleştirir. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları birebir eşleştirir.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, uzunluğunu ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Alanı

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı sürdürür. Sohbeta katılır.) Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Malzemeleri keser, yapıştırır.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. (Göstergeleri: Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar. Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.)

MATERYALLER

Ansiklopediler, resim kâğıdı (A4 boyutunda), A4 boyutunda sert karton, ip/kurdele, boya kalemleri, gazete veya dergi sayfaları, yapraklar, yapıştırıcı.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Ağaç, yaprak, ansiklopedi Zıt: aynı-farklı-benzer

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocuklara bir bilmece sorarak etkinliğe başlar. Bilmece ağaç ile ilgilidir (Canlıdır, kocaman kolları vardır, toprağa da havaya da çok yararlıdır; toprağı zenginleştirir, havayı temizler). Ağaçların yararları ve temiz havanın canlılar için önemi üstünde konuşulur. Çocuklarla birlikte ağaçlara ve başka konulara yönelik birkaç ansiklopedi incelenir. Ansiklopedinin ne demek olduğu, içinde ne tür bilgilerin olduğu, nasıl kullanıldığı açıklanır ve çocuklara kendi ağaç ansiklopedilerini yapmak isterlerse nelere ihtiyaç duyabilecekleri sorulur. Çocukların yanıtları kaydedilir ve ağaç resimlerini evdeki eski dergilerde veya gazetelerde de bulabilecekleri söylenir. Çocuklardan evden buldukları resimleri ve bahçelerinden topladıkları ağaç yapraklarını sınıfa getirmeleri istenir. Çocuklardan, sınıfa getirilen ağaç resimlerine bakarak hangi yaprak hangi resimdeki ağacın yaprağına benziyorsa o ağaç resmiyle aynı sayfaya yapıştırmaları beklenir. Yapıştırılan yaprak ve ağaç resimlerinin altlarına çocukların isimleri yazılır. Hazırlanan sayfalar ve karton kapaklar delgeçle delinir. Kapak ve sayfalar birleştirilir, deliklerinden ip/kurdele geçirilip bağlanır. Sınıfın Ağaç Ansiklopedisi ne çocuklarla birlikte kararlaştırılan bir isim

bulunarak karton kapağın üzerine yazılır ve çocuklardan kapağı süslemeleri istenir. Yaptıkları ansiklopedideki ağaçların ismi çocuklarla birlikte araştırılır, bunun için farklı ansiklopediler ve kaynaklar kullanılabilir. İsmi ve bazı özellikleri bulunan ağaçlarla ilgili bilgiler, o ağacın resminin altına yazılır. Ansiklopedi sınıf kitaplığına koyularak zaman zaman çocuklarla birlikte incelenir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen birlikte yapılan ansiklopedinin sayfalarını çevirirken çocuklardan isteyenler sayfada bulunan ağaç resimleri hakkında toplanılan bilgileri grupta paylaşırlar. Ardından birbirlerine aşağıdaki gibi sorular sormalarına rehberlik edilir: Kaç tane yaprak topladınız? En çok yaprak bahçenin hangi tarafında vardı? Evinizde de ağaç resmi bulmakta zorlandınız mı? Hangi yapraklar/ağaçlar birbirlerine daha çok benziyor? Daha önce hiç ansiklopedi görmüş müydünüz? Neyle ilgiliydi? Yaprakları kullanarak başka neler yapılabilir?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Sınıfta önceden konu ile ilgili, resimli, renkli kaynak kitaplar bulundurulmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Etkinlik öncesinde doğa gezisine çıkılarak çocuklarla birlikte ağaçlar gözlemlenebilir veya ansiklopedi yapımı sonrasında gözlem için bir gezi düzenlenebilir. Gözlem sırasında çocuklara büyüteç verilerek çocuklar çeşitli sorularla yönlendirilebilir (Örneğin Bu ağaç gövdesinin yüzeyi nasıl? Kokusu nasıl? Yaprakları ne büyüklükte? Ne renk? Çiçekleri var mı? Meyvesi var mı? vb.). Ağaçlarla ilgili ansiklopedi yapıldıktan sonra çocukların ilgilerine göre hayvan, bitki veya böcek resimleri kullanarak da ansiklopediler yapılabilir.

AİLE KATILIMI

Etkinlik ailelerin de sürece katılımıyla gerçekleştirilebilir. Ebeveyni doğayla ilgili bir konuda çalışan varsa sınıfa davet edilerek ağaçlarla ilgili sohbet edilebilir. Etkinlik öncesinde veya sonrasında ailelerin de katıldığı bir doğa gezisi düzenlenebilir. Aynı etkinliği ebeveynler evde çocuklarıyla uygulayabilir, ağaçlarla ilgili çeşitli resimleri topladıktan sonra birlikte ağaç ansiklopedisi yaparak kütüphanelerine koyabilirler. TÜBİTAK Yayınlarından Doğa - Ağaçlar, İlk Okuma Yağmur Ormanları, İlk Okuma-Ağaçlar ve Ağaçlar Çıkartma Kitabı ebeveynlere tanıtılarak çocukları ile birlikte yararlanabilecekleri kitaplar olarak önerilebilir. 075 Etkinlik 26 Ağaç Ansiklopedimiz

ETKİNLİK 27 ORMANLAR YANMASIN!

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Sanat Etkinliği.

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

MATERYALLER

Orman yangını ile ilgili haber videosu, ilgili görseller, kitaplar.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Orman yangını, itfaiye Zıt: tehlikeli-tehlikesiz

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklarla birlikte orman yangınlarıyla ilgili kısa bir haber videosu izlenir. Video bulunamadığı durumlarda resim ya da kitaplardan da yararlanılabilir. Videoyu izledikten sonra ormanların doğadaki canlı ve cansız varlıklar için önemi ve korumak için yapılması gerekenler hakkında konuşulur. Yangının toprağa ve havaya verdiği zararlar vurgulanır. Ardından yangınların ağaçlara, hayvanlara, havaya, toprağa ve insanlara verdiği zararlar hakkında çocukların bildikleri öğretmen tarafından not alınır. Orman yangınlarını önlemek için neler yapılabileceği ve yangın tehlikesi oluşturabilecek durumlar konusunda çocukları bilgilendirmek için bir itfaiye merkezine gezi düzenlenir. İtfaiye merkezinde neler olduğu ve itfaiyecilerin görevleri öğrenilir. Orman yangınlarını önlemek için neler yapılabileceği konusunda çocukların itfaiyecilerle konuşmalarına rehberlik edilir. Öğretmen daha önce çocukların bu konudaki bilgileri ile ilgili olarak aldığı notları dikkate alarak itfaiyeciyi yönlendirir. Sınıfa döndükten sonra çocuklar öğrendikleri herhangi bir bilgi ile ilgili resim yaparlar. Her çocuk arkadaşlarına resmini anlatır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik aşağıdaki sorular aracılığıyla değerlendirilebilir. Bugün nereye gittik? Neler gözlemledik? Kimlerle tanıştık? Orman yangını olmaması için neler yapabiliriz? Orman yangını olduğunda orada yaşayan karıncalar sence ne düşünür? Neden? Orman yandığı zaman sadece ağaçlar mı zarar görür? Başka neler zarar görür?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Bu etkinliğin uygulandığı gün sınıftaki kitap merkezine ağaçlar ve ormanlarla ilgili kitaplar getirilerek çocuklar bu merkeze yönlendirilebilir. Alan gezisi gerçekleştirilemeyecekse bir itfaiye görevlisi sınıfa davet edilebilir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocukların itfaiye gezisi dönüşünde itfaiye merkezinde bulunabilecek ve bulunmayacak araç gereçleri ayırt edilmesinin beklendiği çalışma sayfaları hazırlanıp sunulabilir. Yangın tehlikesi oluşturacak durumları ayırt etmeye yönelik çalışma sayfaları hazırlanıp sunulabilir.

AİLE KATILIMI

Etkinlik uygulanmadan önce, aileler bilgilendirilebilir. Çocuklarıyla birlikte, ormanlık bir alana gezi düzenlemeleri ve bu sırada orman yangınları hakkında çocuklarıyla sohbet etmeleri önerilebilir.

ETKİNLİK 28 ALEVİ SÖNDÜR YAKMASIN

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Oyun ve Türkçe Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi:

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 5. Bir olay ya da durumla ilgili olumlu/ olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. (Göstergeleri: Olumlu/olumsuz duygularını sözel ifadeler kullanarak açıklar.)

MATERYALLER

Yangın tüpü, itfaiye arabası, hortum ve itfaiyeci resimleri, itfaiyeci şapkası.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Yangın, alev, itfaiyeci, sıcak-soğuk, verimsizlik, su erozyonu, rüzgâr erozyonu Zıt: sıcak-soğuk

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklar sınıfa geldiklerinde duvarlarda yangın tüpü, itfaiye arabası, hortum ve itfaiyeci resimleri gibi yangınla ilgili olabilecek resimlerle karşılaşır. Duvardaki resimler sırayla incelenir. Bu nesnelerin ne ile ilgili olduğu sorulur. Yangın cevabı alınmaya çalışılır. Yangının neden çıkabileceği sorulur. Yangın çıktığında aranması gereken numarayı bilip bilmedikleri sorulur ve 110 olduğu söylenir. İtfaiyede çalışan insanlara itfaiyeci denildiği anlatılır. İtfaiyecilerin yangınları söndürmek için her zaman hazır bekledikleri ve zinde kalabilmek için sürekli spor yaptıkları anlatılır. Yangın söndürmenin çok zor ve tehlikeli bir iş olduğu söylenir. İtfaiyecilerin yangın söndürürken çok dikkatli ve hızlı hareket etmeleri gerektiği belirtilir. Sonra hepsinin birer itfaiyeci olduğu ve yangında çabuk hareket etmeye hazır olabilmek için yangın söndürmeden önce bir oyun oynayacakları söylenir. Bu oyun için Toprağı Tut, Uçmasın! etkinliğinde olduğu gibi bir ebe (alev) ve kurtarıcı yani itfaiyeci seçilir. Diğer çocuklar da ağaç olurlar. Alev ağaçları yakmak için ağaçlara yaklaşır ancak ağaçlar kesinlikle hareket etmez. İtfaiyeci ağaçla alev arasına girmeye çalışır. Eğer alev bir ağaca değerse yandım diyerek olduğu yere çömelir. İtfaiyecinin dokunduğu çocuklar ise kollarını kaldırır ve kurtuldum diye bağırır. Etkinlik sonunda yanan ve yanmayan ağaçlar birbirlerine neler hissettiklerini söylerler. Bütün çocuklar alev ve itfaiyeci olduktan sonra oyun bitirilir. Oyundan sonra yangından zarar

görmüş alanların görselleri incelenir. Buradaki canlılara ne olmuş olabileceği tartışılır. Toprağın yangından çok olumsuz etkilendiği, toprağı besleyen bitkilerin yok olduğu, canlıların yangında kaçtığı ya da zarar gördüğü anlatılır. Yangının havanın niteliğini de bozduğu, canlıların bu nedenle de yok olduğu belirtilir. Bu nedenlerle toprağın verimsizleştiği ve yapısının tekrar düzelmesi için çok uzun süre geçmesi gerektiği vurgulanır. Bunun yanı sıra yine görseller kullanılarak yangına uğramış alanlarda su ya da rüzgâr erozyonunun çok kolay gerçekleşeceğine de dikkat çekilir. Çocuklara bu etkinliğin sonunda Yaşamın Koruyucusu İtfaiyeciler oldukları söylenir. Değerlendirme aşamasına geçilirken itfaiyeci şapkası şekli verilmiş bir şapka ortaya çıkarılır. Bu şapkayı takan çocuk (itfaiyeci) düşüncelerini söylerken diğer itfaiyecilerin dinleyeceği söylenir. Değerlendirme soruları gruba genel olarak yöneltilirken şapkayı takan çocuk düşüncesini aktarır ve şapka tüm çocuklara sırayla geçer.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirme aşamasında şapkayı takan çocuğa aşağıdaki sorular yöneltilir: Bugün nasıl bir oyun oynadık? Fotoğraflarda yangından sonra nasıl bir görünüm vardı? Neler gördünüz? Yangını su olmadan başka nasıl söndürebiliriz? Neden? İtfaiyenin telefon numarası kaçtı? İtfaiyeciler yangını söndürmeye giderken neler hissederler acaba? Neden?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Oyun için yeterli alan sağlanmalıdır. Koruma amacıyla minderler kullanılabilir. Yangından zarar görmüş canlıların görselleri gösterilirken yanmış ağaç ve bitkilerle sınırlı kalınmalıdır. Gezi mekânı önceden görülmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Etkinliğe psikomotor kazanımlar eklenerek hareket etkinliğine çevrilebilir ve çocuklar yangın ortamına girmiş bir itfaiyeci gibi birçok hareket yaparlar. Okulda yangın köşesi incelenebilir. Eğer böyle bir köşe yoksa burada olması gerekenler öğrenilerek yangın köşesi oluşturulabilir. Okula uzman konuk olarak itfaiyeciler çağrılabilir. İtfaiyeci kıyafetleri ve genel olarak yangın sırasında neler yapılabileceği çocuklara anlatılabilir. İlgili materyaller kullanılarak itfaiye arabası yapılabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelerle birlikte itfaiyeye gezi düzenlenir. Uzmanların verdiği bilgiler birlikte dinlenir ve ebeveynler çocukları için not tutarlar.

ETKİNLİK 29 SOLUCAN ÇİFTLİĞİ

ETKİNLİK ÇEŞİDİ :Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/ durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/ durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

MATERYALLER

Geniş bir şeffaf kutu, çürümüş yapraklar, gazete kâğıdı, kavanoz, boyalar ve resim kâğıtları.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Toprak, solucan Yağmurlu bir günde çocuklarla solucanlara dair sohbet edilir. Sohbet sırasında çocuklara çeşitli solucan görselleri gösterilir. Ardından solucanların toprak için önemine dikkat çeken bir belgesel izlenir. Solucanların toprakta açtığı kanallar ve yarattığı karışımın toprak, bitkiler ve bütün canlılar için önemine vurgu yapılır. Daha sonra çocuklara bir solucan çiftliği kurma önerilir. Çocuklarla birlikte bahçeye çıkılır. Çocukların dikkati toprak solucanlarına çekilmeye çalışılır. Toprak üzerinde görünen bir yerde solucan yoksa çocuklarla birlikte çıkmadan önce bahçede bulduğunuz birkaç solucan, çocukların daha rahat fark edebilecekleri bir yere yerleştirilir. Solucanlar bir süre incelendikten sonra küçük bir kaba toplanır. Bahçenin uygun bir bölümünde eni dar, şeffaf bir kutuya toprak ve kum konulur. Üst tabakanın toprak, alt tabakanın ise kum olmasına dikkat edilir. Toprak kuru ise nemlendirilmelidir. Üzerine çok fazla olmamak koşuluyla çürümüş yapraklardan oluşan besin konulur. Daha sonra tüm solucanlar kutunun içine alınır. Solucanlar güneşten saklanmak için tüneller açmaya başlarlar. Kutunun üzeri uygun bir malzeme ile solucanları güneşten korumak üzere kapatılır. Birkaç saat sonra çocuklarla solucanların açtığı kanalları gözlemlenmek amacıyla tekrar bahçeye çıkılır. Şeffaf kutunun içinde solucanların açtıkları kanallar gözlenir. Birkaç gün sonra tekrar kutuya bakıldığında solucanların bütün besinleri/çürümüş yaprakları yedikleri ve kutunun dibindeki kum tabaka ile toprak tabakayı birbirine karıştırdıkları gözlenebilir. Gözlemler tamamlandıktan sonra solucanlar tekrar bahçeye bırakılır. Solucanların bahçeye bırakılması ile etkinlik sonlandırılarak değerlendirme aşamasına geçilir. Not: Etkinlik, http://science.preschoolrock.com/index.php/preschool_entomology/ adresinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çocuklardan etkinlik sürecinde gözlemlediklerini resim yaparak anlatmaları istenebilir. Çocuklar resimlerini tamamladıktan sonra bütün çocuklardan resimlerinde neler yaptıklarını grupta paylaşmaları istenir. Bunun yanı sıra çocuklara aşağıdaki sorular sorularak etkinlik değerlendirilebilir:

Etkinlik boyunca neler yaptık? Hangi malzemeleri kullandık? Neden bu malzemeleri kullandık? Solucanlarla karşılaştığınızda/ dokunduğunuzda neler hissettiniz? Neden? Solucanlar toprak için neden faydalıdır? Daha önce hiç bir solucan gördünüz mü? Nerede ve ne zaman gördünüz? Ona dokundunuz mu?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Solucanları kolay bulabilmek adına sabah erken saatlerde ya da akşam üzeri bahçeye çıkılmasına dikkat edilmelidir. Çocukların solucanlara karşı nazik davranmalarına dikkat edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Solucanların yaşam döngülerini anlatan öykü kartları hazırlanıp Türkçe etkinliği yapılabilir. Kartlarla olay sıralaması oyunu oynanabilir.

AİLE KATILIMI

Çocukların solucan çiftliği veya öğrenme sürecine dair yaptıkları resimler bir sergi ile ailelerle paylaşılabilir. Ardından çocukların bu süreçte aldıkları bilgileri aileleri ile paylaşmalarını sağlanabilir.

ETKİNLİK 30 : YER ALTINDA SAKLANANLAR

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Matematik ve Fen Etkinliği

AMAÇ VE KAZANIMLAR

Bilişsel Gelişim

Kazanım 4. Nesnelere sayar. (Göstergeleri: İleriye doğru birer birer ritmik sayar. Saydığı nesnelere kaç tane olduğunu söyler.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıklarını gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, büyüklüğünü, miktarını söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların büyüklüğünü, miktarını ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

MATERYALLER 1001 Minik Hayvanı Bulun (TÜBİTAK Yay.) ya da toprak altında yaşayan küçük canlıların resimlerini içeren bir kitap/poster, bir adet fon kartonu, renkli kalemler.

ÖĞRENME SÜRECİ

Her çocuktan kendi vücudundan daha küçük bir hayvanı düşünüp ismini söylemesi istenir. Çocukların cevapları panoya yapıştırılmış bir fon kartonu üzerinde oluşturulan iki sütunlu bir tablonun birinci sütununa yazılır. Sütunun başına hatırlatmak için bir çocuk vücudu resmi çizilir. Sonra her çocuktan kendi ellerinden küçük bir hayvanı düşünüp ismini söylemesi istenir. Çocukların cevapları tablonun ikinci sütununa alt alta yazılır. Sütunun başına hatırlatmak için bir el resmi çizilir. Daha sonra çocuklara bu tabloda kaç tane hayvanın ismi olduğunu sayma önerilir. Hep beraber sütunlardaki hayvanlar sayıldıktan sonra insanın dışında ne kadar çok canlının dünyada yaşadığından bahsedilir. Bunların dışında çocukların akıllarına gelmeyen, sayamadıkları ve tanımadıkları pek çok canlının dünyada yaşadığı çocuklara hatırlatılır. Daha sonra her iki sütundaki canlılar büyüklükleri ve yaşadıkları yerler açısından karşılaştırılır. Çocuklara toprağın üzerinde birçok canlı görülebildiği söylenir ve Acaba canlılar toprağın altında da Daha sonra 1001 Minik Hayvanı Bulun kitabındaki Yer altında bölümünde olduğu gibi toprak altında yaşayan böcek, kurtçuk gibi hayvanları gösteren resimleri olan bir kitap çocuklara gösterilir. Bu küçük canlıların çoğunlukla toprağın en üst katmanında yaşadığı vurgulanır. Çocuklara ilgili sayfaları incelemeleri için bir süre verilir ve bu sırada sayfalarda bulunan, toprak altında yaşayan minik hayvanların isimleri söylenir. Daha sonra çocuklardan

sırayla istedikleri bir minik hayvanı seçip sayfada kaç tane olduğunu sayarak söylemeleri istenir. Her bir çocuk bir hayvanı sayıp sayısını söyledikten sonra etkinlik tamamlanır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirilmesi aşamasında aşağıdaki sorular çocuklara yöneltilebilir: Biraz önce etkinlikte neler yaptık? Bu etkinlikte hangi kitabı/kitapları kullandık? Resimde hangi minik hayvanları gördük?

Posterde/kitapta gördüğünüz minik hayvanlar arasında sizi şaşırtan hayvan oldu mu? Neden şaşırdınız? Bu etkinlikte hangi minik hayvanların isimlerini öğrendiniz? Hangi minik hayvanın sayısı diğerlerinden daha fazlaydı? Kitapta gördüğünüz böceklerden daha önce gördünüz mü? Nerede gördünüz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocuk sayısının fazla olması durumunda kitaptaki resimli sayfalar büyütülerek çocukların kolaylıkla incelemesi sağlanmalıdır. Mevsim koşulları küçük toprak canlılarının gözlenmesine uygunsa çocuklarla bahçeye çıkılıp kitabın Yer altında bölümünde gördükleri canlıları bahçede bulmaya çalışmaları istenebilir. Sınıfa döndükten sonra da çocuklardan gözlemlerine dair resimler yapmaları ve arkadaşlarına anlatmaları sağlanabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelere, benzer bir sistemle hazırlanmış olan ve yine TÜBİTAK yayını olan 1001 Hayvanı Bulun ve Denizdeki 1001 Şeyi Bulun kitaplarını alarak çocuklarıyla beraber incelemeleri önerilir. Çocuklarla beraber oluşturulan tablonun yer aldığı fon kartonu da sınıf panosunda sergilenmelidir. Böylece çocuklar, iki görseli inceleyerek kendi kendilerine hatırlama çalışmaları yapabilirler.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Bu etkinliği, çocukların saydıkları hayvanların sayılarına dair bir grafik oluşturup grafiği yorumlamaları ile tamamlanabilir. Grafik, çocuklar tarafından çizilmiş hayvan resimleri ile de oluşturulabilir. Bu etkinliğin ardından minik hayvanların toprak altında nasıl yaşadığını çocukların anlamalarını sağlamak üzere toprağın içinde hava olduğunu keşfedecekleri bir fen etkinliği planlanıp uygulanabilir. Yer Altında Saklananlar Bir labirent sayfası hazırlanıp labirentin başına bir karınca resmi, sonuna da toprak altı görüntüsü çizilip karınca toprak okuluna gitmek istiyor, ona yardım edelim yönergesi verilip bir okuma yazmaya hazırlık etkinliği yaptırılabilir.

ETKİNLİK 31 TOPRAĞIN İÇİNDE NELER VAR?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Fen Etkinliği

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Toprak, hava

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini ve miktarını söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, şeklini ve miktarını ayırt eder, karşılaştırır.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler.)

MATERYALLER

Kavanoz, toprak, su

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklarla beraber bir kavanozun yarısına kadar toprak doldurulur. Toprağın üstüne kavanoz dolana kadar su doldurulur. Çocuklara kavanozun içinde olan değişiklikleri dikkatle izlemeleri söylenir. Tıpkı su dolu bir bardağa pipetle üflendiğinde çıkan hava kabarcıkları gibi kavanoz içinde de hava kabarcıkları çıktığı görülecektir. Kabarcıkların çıkması toprağın içinde hava olduğunun bir göstergesidir. Toprak taneleri arasındaki boşluklarda hava olduğundan dolayı bu kabarcıkların çıktığı çocuklara açıklanır. Çocuklarla birlikte bu deney farklı toprak türleri ile de yapılarak farklı sonuçlar elde edilip edilmediği gözlemlenir ve çocuklardan bu farklılıkların nedenleri hakkındaki görüşlerini açıklamaları istenir. Not: Etkinlik, Meraklı Minik Dergisi 34.sayısından yararlanılarak hazırlanmıştır. Ekim 2009, TÜBİTAK Yayınları Değerlendirme aşamasında çocuklara aşağıdaki sorular sorulabilir: Bugün toprağın içinde neler gördük? Toprağın içinde hava olması sizi şaşırttı mı? Neden? İncelediğimiz tüm toprak türlerinin içinde hava bulduk mu? Toprağın içine bakarsak başka neler görebiliriz? Neden? Ya da etkinlik çocukların küçük gruplar halinde toprağın içindeki hava boşluklarını gösteren resimler/posterler hazırlaması ve bunları birbirlerine anlatmaları yoluyla da değerlendirilebilir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocukların etkinlik esnasında materyalleri kullanırken dikkatli olmalarına özen gösterilmelidir. Etkinlik süresince tüm çocukların aktif olmasına dikkat edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Bu etkinlikten önce aynı etkinlik su dolu bir bardağa pipetle hava üflenerek yapılabilir ve hava kabarcıklarının suyun içinde oluşumu ve havanın gücü hakkında konuşulabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelerden çocuklarıyla evlerinin bahçesindeki toprağı ellerine alarak özellikleri (rengi, yumuşaklığı, kumluluk durumu, taşlılık durumu, bitki köklerine sahip olma durumu) hakkında konuşmaları istenebilir. Çocuklar bu bilgilerle okula geldiklerinde onlarla birlikte tuz seramiği hazırlanıp, bahçelerindeki toprağın renginde boya katıp, kum veya taş katıp bahçelerindeki toprağın dokusuna benzer bir yapı oluşturmaları (artık yün parçaları katarak da bitki köklerini temsil edebilirsiniz) ve ardından arkadaşlarına bu yapıyı anlatmaları sağlanabilir.

ETKİNLİK 32 BİTKİLER NEREDE BÜYÜSÜN?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Matematik ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, dokusunu ve kokusunu söyler.)

Kazanım 11. Nesnelere ölçer. (Göstergeleri: Ölçme sonucunu tahmin eder. Standart olmayan birimlerle ölçer. Ölçme sonucunu söyler. Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.)

MATERYALLER

Çabuk çimlenen ve bölgede yetişen bir bitkinin tohumları, küçük saksı ya da kâğıt bardaklar, hazır satılan saksı toprağı, küçük taşlı sokak toprağı ve inşaat ya da deniz kumu

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Toprak, toprak türleri, humus Renk: Kahverengi ve tonları

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklardan yarım daire şeklinde oturmaları istenir. Çocuklara bitkilerin nasıl büyüdüğü ve büyümek için nelere ihtiyaç duydukları sorulur. Çocukların yanıtları kaydedilir. İhtiyaç duyulursa Yeryüzünde Yaşam (TÜBİTAK Yay.) isimli kitabın Çiçekler Nasıl Büyür? bölümündeki bilgiler ve resimlerden ya da benzer içeriğe sahip farklı kaynaklardan yararlanılabilir. Daha sonra Peki, acaba bitkiler toprak olan her yerde büyür mü? diye sorulur ve çocukların yanıtları alındıktan sonra bunu deneyip görebilecekleri çocuklara söylenir. Çocuklardan 2-3 kişilik gruplara ayrılmaları istenir. Her gruba üçer tane saksı ya da plastik bardak verilir. Daha sonra üç ayrı poşette hazırlanmış küçük taşlı sokak toprağı, inşaat ya da deniz kumu ve saksıda bitki yetiştirmek üzere satılan saksı toprağı çocuklara gösterilir. Çocuklardan bu üç farklı türdeki toprağı inceleyerek benzer ve farklı yönlerini belirtmeleri istenir. Çocuklar karşılaştırmayı yaptıktan sonra üç kabin içine bu toprakların her birinden doldurmaları söylenir. Bütün gruplar toprakları doldurduktan sonra bölgede sıklıkla yetişen ve çabuk çimlenebilen bir bitkinin tohumları ve bitkinin yetişkin halinin resimleri çocuklara gösterilir ve bitki hakkında biraz bilgi verilir. Daha sonra bitkinin tohumları çocuklara dağıtılır. Çocuklar tohumlarını toprağı gömdükten sonra toprağı bir miktar sulamaları istenir. Daha sonra üzerinde gruptaki çocukların isimlerinin yazıldığı saksılar, sınıfta ya da okulda uygun bir yere yerleştirilir. Tohumlar çimlendikten sonra belli aralıklarla büyüyen filizin uzunluğu hazırlanan ve standart olmayan bir ölçme aracıyla (belli uzunluktaki bir ip gibi) çocuklar tarafından ölçülür. Ölçümler, her grup için ayrı bir kartona

kaydedilir. En az 3-4 ölçüm yaptıktan sonra çocuklarla birlikte kartonlardaki kayıtlara bakarak hangi toprakta bitkilerin daha fazla uzadığı ve büyüdüğü ile ilgili konuşulur. Kumlu toprakların ve taşlı sokak topraklarının besin maddesince zengin olmadığı, değişik atık malzemeler içerdiği için kirli olduğu, bunun yanı sıra kumlu toprakların suyu hemen süzüp bitkinin faydalanmasına imkân vermediği çocuklara söylenir. Özel olarak hazırlanmış saksı toprağının (humuslu toprak) ise organik maddece zengin olduğu (içinde çürümüş yaprak, bitki kökleri vs. olması nedeniyle) ve içinde bir miktar kum ve kil de bulunduğu çocuklara saksılar gösterilerek anlatılır. Bu karışımın bitki yetiştirmek için en uygun, yani en verimli toprak olduğu vurgulanarak etkinlik tamamlanır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik süresince çocukların bitkilerinin boyunu ölçerek oluşturdukları tablolar değerlendirme yapmak üzere kullanılabilir. Çocuklar tablolardan yararlanarak etkinlik sürecini özetleyebilirler. Bunun yanı sıra aşağıdaki sorular çocuklara sorularak değerlendirme yapılabilir: Bu etkinlikte neler yaptık? Hangi toprak türlerini gördünüz? Bitkilerin boyunu nasıl ölçtünüz? Suladığınız ve baktığınız bitki büyüdükçe/uzadıkça neler düşündünüz? Neden? Bitkilerin boyunu başka hangi araçlarla ölçebiliriz? Evinizde saksı çiçeği var mı? Varsa isimlerini söyler misiniz?

AİLE KATILIMI

Bitkilerin bakım ve büyüme süreçleri evde aileler ile birlikte devam edebilir. Belli bir süre sonunda aileler ve çocukların birlikte bu ölçümleri ve süreci paylaştıkları bir paylaşım günü düzenlenebilir. Her gruptan bir çocuk kendi bitkileri hakkındaki gözlemlerini gruba sunabilir. Bu sürecin sonunda ailelerin de katılacağı, bir uzmanın toprak, çeşitleri ve yaşamımızdaki önemine dair bilgiler vereceği bir etkinlik planlanabilir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Bitkilerin sulanmaları ve bakımları ilk zamanlarda çocuklarla beraber yapılırken, bu sorumluluklar zamanla çocuklara bırakılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Farklı doğal ortamlara gezi düzenlenerek çocukların ormanda veya diğer yerlerde bulunan toprak çeşitlerini ve o topraklarda yetişen bitki türlerini yerinde görüp incelemeleri sağlanabilir. İnsanların yaşamak için su ve besin gereksinimlerinin olduğu gerçeğinden yola çıkılarak bitkilerin yaşaması için toprakların su ve besin öğeleri açısından zengin olmasının çok önemli olduğu bilgisi, farklı bir etkinlikte tekrar ele alınabilir.

ETKİNLİK 33 GİZEMLİ YOLCULUK

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini ve kokusunu söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.)

MATERYALLER

Bitmiş kâğıt havlu ruloları, bant, süslemek için çeşitli malzemeler

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Dürbün, bitki, ağaç, böcek, mantar, solucan Boyut: büyük-küçük Geometrik şekil: yuvarlak Duyu: sert-yumuşak, kaygan-pütürlü, tüylü-tüysüz, sivri-küt, parlak-mat Zıt: canlı-cansız, hareketli-hareketsiz

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara az sonra gizemli bir yolculuğa çıkacakları, bu yolculukta doğaya daha dikkatli bir gözle bakacakları ve bunun için de bir dürbüne ihtiyaç duydukları söylenir. Çocuklara dürbünün yapımı anlatılır. Çocuklar bitmiş iki kâğıt havlu rulosunu yan yana gelecek şekilde bantladıktan sonra üzerini istedikleri gibi süslerler. Yaprakları dürbünle dikkatlice incelemeleri istenir. Seçilen canlı-cansız varlıklar dikkatle incelenirken çocuklara dürbünü gözlerinden uzaklaştırıp yakınlaştırmaları söylenir. Gördüğün en büyük şey ne? En küçük şey ne? Kırmızı bir şey gördün mü? Yuvarlak bir şey gördün mü? Seni şaşırtan bir şey gördün mü? Hareket eden bir şey gördün mü? Parlak bir şey gördün mü? Altı bacaklı bir şey gördün mü? Zıp zıp zıplayan bir şey gördün mü? Uçan bir şey gördün mü? Toprağın üzerinde bir şey gördün mü? Ağaca tırmanan bir şey gördün mü? gibi sorularla çocuklar yönlendirilir. Gözlem esnasında çocuklardan etraftaki sesleri dinlemeleri istenir. Rüzgârı duyan var mı? Yaprak hışırtısını duyuyor musunuz? Hiç böcek sesi duyan oldu mu? Kuş sesi duyuyor musunuz? gibi sorularla çocuklar yönlendirilir. Çocuklar yolculuk boyunca doğanın renklerini görerek seslerini duyarlar. Sesleri dinleme esnasında sırt üstü yatılarak gözler kapatılabilir. Gözlem bittikten sonra değerlendirme aşamasına geçilerek değerlendirmelerde doğadaki çeşitliliğe vurgu yapılır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik sonrasında çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

Bugün nasıl bir yolculuğa çıktık?

Gördüğün en büyük şey ne? En küçük şey ne? Kırmızı bir şey gördün mü? Yuvarlak bir şey gördün mü? Seni şaşırtan bir şey gördün mü? Hareket eden bir şey gördün mü? Parlak bir şey gördün mü?

AİLE KATILIMI

Bu etkinlik ailelerin de katılımıyla gerçekleştirilebilir. Doğa gezisi ve gözlemi sırasında ebeveynlerden doğayla ilgili bir konuda çalışan ya da doğaya ilgisi olan varsa çocuklarla bu konuda paylaşımda bulunabilir. Yolculuk sırasında neler gördük? Böyle bir yolculuğa çıkmak hoşunuza gitti mi, neden? Daha önce doğayı dürbünle incelemiş miydiniz? Dürbün başka nerelerde kullanılır?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Etkinlik öncesinde gözlem yapılacak ortam ziyaret edilmelidir. Mümkün olduğunca farklı renkler ve farklı canlılar görebileceğiniz, doğanın seslerini duyabileceğiniz bir ortam seçilmelidir. Etkinlik süresince çocuklar, çevrelerinde gördükleri canlılara zarar vermemeleri konusunda uyarılmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Bu etkinlik başka bir zaman dürbünün ucuna şeffaf renkli jelâtinler yapıştırılarak tekrarlanabilir. Bu sefer çocuklara nesnelere dürbünsüz ne renk, dürbünlü ne renk gördükleri sorulabilir ve nedenleri tartışılabilir. 089 Etkinlik 33 Gizemli Yolculuk Etkinlik öncesinde veya sonrasında çocuklara doğayla ilgili bir öykü okunabilir. Doğadaki varlıklarla ilgili bir şarkı öğretilebilir.

ETKİNLİK 34 DOĞADA GİZLENENLER

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Sanat, Türkçe ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.) Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

Kazanım 12. Değişik ortamlardaki kurallara uyar. (Göstergeleri: İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevredeki güzelliklere değer verir.) Kazanım 15. Kendine güvenir. (Göstergeleri: Grup önünde kendini ifade eder.)

Motor Gelişim:

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.)

MATERYALLER

Canlı gözlem kutusu, artık kâğıtlardan yapılmış not defteri, fon kartonu

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Gözlem, canlı gözlem kutusu, sınıf posterleri. Zıt: canlı-cansız, aynı-farklı-benzer

ÖĞRENME SÜRECİ

Öğretmen çocuklara yazdığı bir şiiri onlarla paylaşmak istediğini söyler ve şiiri okur. Minik minik canlılar Doğada saklanırlar Dikkatlice bakarsan İşte oradadırlar Aman dikkatli yürü Dört aç gözünü Seç birini sen de Gözlem kutunda incele (Ezgi Fındık Tanrıbuyurdu, Ankara) Daha sonra çocuklara geziye gideceklerini söyler ve şiirde anlatılanlara göre gezide neler yapacaklarını tahmin etmelerini ister.

Çocukların tahminleri dinlendikten sonra her çocuğa bir tane gözlem kutusu ve artık kâğıtlardan hazırlanmış birer küçük not defteri verilir. Çocuklara bu gezide doğada gizlenen canlıları daha yakından tanıyacakları söylenir. Gözlem kutusunu nasıl kullanacakları, canlıları inceledikten sonra mutlaka tekrar doğaya bırakmaları gerektiği hatırlatılır. Ayrıca çocuklardan inceledikleri canlıları not defterlerine çizmeleri beklenir. Daha sonra çocuklarla birlikte bahçeye çıkılır/doğal bir alana gidilir. Çocuklar incelemek istedikleri canlıyı belirlemek üzere alanda serbest bir şekilde dolaşırlar. Çocuklara incelemek istedikleri canlıları belirleme, canlı gözlem kutusuna koyma ve canlının resmini çizme konusunda ihtiyaç duyduklarında rehberlik edilir. Çocuklara gözlemlerini ve çizimlerini tamamlamaları için yeterli süre verilir. Daha sonra çizdikleri resimleri büyük bir kartona yapıştırırlar. Bütün çocukların resimleri yapıştırılıp poster tamamlandığında her çocuk poster üzerindeki resmini anlatır. Ardından değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aşağıdaki sorular sorularak etkinlik değerlendirilebilir: Sınıf posterimizde birbirinin aynı olan/olmayan canlılar hangisi/hangileriydi? Neden canlı gözlem kutusu kullanarak bu etkinliği yaptık? Gözlem kutusuna aldığın canlıyı incelediğinizde şaşırdığınız, sizi heyecanlandıran bir şey oldu mu? Ne oldu? Acaba kutunun içindeki canlı neler düşünmüş/ hissetmiş olabilir? Bulduğumuz canlılardan daha önce görmüş müydünüz? Nerede?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocuklar canlıları incelerken, gözlem kutusuna koyarken ya da çıkarırken tedirgin olurlarsa, canlının kendisine zarar vermeyeceği konusunda telkin edilmelidir. Çocuklar, canlılara dokunmak konusunda ikna olmazlarsa ısrar edilmemeli, farklı etkinliklerde kaygılarının azaltılması için çaba gösterilmelidir. Çocuklar canlılara zarar vermemeleri konusunda uyarılmalıdır. Çocukların alanda güvende olduklarından emin olunmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Sınıf posterinde bulunan bitki ve hayvan resimlerinden grafik oluşturulabilir. Resimler sayılarak hangi canlı grubunun daha fazla/az gözlemlendiği üzerinde konuşulabilir.

AİLE KATILIMI

Aileler, doğal alanlarda çocuklarıyla vakit geçirirken benzer gözlemler yapmaları ve gözlemlerine dair notlar almaları/resimler çizmeleri için yönlendirilebilir. 091 Etkinlik 34 Doğada Gizlenenler

ETKİNLİK 35 DOĞA DOSTU TORBA

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Türkçe ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, dokusunu, kokusunu, yapıldığı malzemeyi ve kullanım amaçlarını söyler.) Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Sohbeta katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Malzemelere araç kullanarak şekli verir.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.) Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

MATERYALLER

Naylon poşetin toprakta yarattığı kirliliğe dair görseller, bez torba, beyaz ya da açık renkte bir kumaş, etamin iğnesi, ip, file torba, kese kâğıdı

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Kumaş, bez, naylon, poşet, file torba, kese kâğıdı, toprak kirliliği

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara evlerinde markete ya da pazara gidildiğinde aldıkları ürünleri taşımak için ne kullanıldığı sorulur ve yanıtları not edilir. Ürünlerin çoğunlukla naylon poşetlerle taşındığı vurgulanarak daha sonra çocuklara bu poşetlerin evlerimizde nasıl kullanıldığı sorulur. Bu poşetlerin bir kaç kez kullandıktan sonra çöpe atıldığı sonucuna ulaşılır. Naylon poşetlerin toprakta uzun süre kaldığı ve toprağı kirleterek orada yaşayan canlılara zarar verdiği söylenir. İhtiyaç duyulursa çocuklara poşetlerin toprakta yarattığı kirliliğe dair görseller

gösterilebilir ya da çocuklarla birlikte toprağa meyve kabukları, naylon poşet ve gazete gömülerek iki ya da üç gün sonraki durumları gözlemlenir, karşılaştırılır. Daha sonra çocuklara toprak için bu kadar zararlı bir madde olan naylon poşetler yerine daha uzun süre kullanabileceğimiz torbaların neler olduğu sorulur. Her çocuk görüşünü açıkladıktan sonra öğretmen, daha önceden sınıfta hazır bulundurduğu kese kâğıtları, file ve bez torbalar ile naylon poşetleri incelemeleri için çocuklara verir. Çocuklar bunları kullanım süresi, dayanıklılık gibi özellikleri açısından karşılaştırır ve naylon poşet yerine kullanmayı istedikleri torba çeşidini belirlerler. Aile bireylerinden o gün etkinliğe katılanların yardımıyla çocukların tercihlerine göre kese kâğıdı, bez ve file torbalar sınıfta birlikte yapılır. Aileler ve çocuklardan yaptıkları torbanın üzerine birlikte belirleyecekleri bir sembolü çizmeleri ve boyamaları istenir. Daha sonra her çocuk ailesi ile birlikte bu sembolü nasıl belirlediklerini ve anlamının ne olduğunu diğer ailelere anlatır.

AİLE KATILIMI VE DEĞERLENDİRME

Bu etkinlik, ailelerle birlikte yürütülecek bir etkinlik olduğu için ailelere önceden öğrenme sürecinin aşamaları hakkında bilgi verilmelidir. Bez/file torba yaparken hangi malzemelerden yararlandık? Torbayı dikerken nelere dikkat ettiniz? Bez/file torbaları başka nerelerde kullanabilirsiniz? Naylon poşetler toprak için neden zararlıdır? Ailenizle birlikte etkinlik yapmak hoşunuza gitti mi? Çocuğunuzla birlikte etkinlik yaparken neler hissettiniz? Hazırladığınız bez ya da file torbaları, kese kâğıdını daha önce kullanmış mıydınız? Bundan sonra kullanmak ister misiniz? Neden?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Ailelerle önceden etkinlik süresince çocuklarının aktif olmasına fırsat vermeleri konusunda konuşulmalıdır. Çocukların iğneden zarar görmemesine özen gösterilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER Doğa Dostu Torba Çocuklardan evlerinde nerelerde ve ne tür naylon poşetler kullanıldığını gözlemlenmeleri ve okula gelince bu bilgileri arkadaşları ile paylaşmaları istenebilir.

ETKİNLİK 36 TEMİZ DENİZ

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen ve Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, kullanım amaçlarını söyler.)

Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunu dener. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohnete katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Malzemeleri değişik şekillerde katlar.)

MATERYALLER

Renkli kâğıtlar, genişçe bir kap (leğen gibi), sıvı yağ, herhangi bir renkte gıda boyası, gemi ve sandal fotoğrafları

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Su kirliliği Zıt: Kirli-temiz

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara bazı fotoğraflar gösterileceği söylenir ve yer minderlerine yarım daire şeklinde oturmaları istenir. Gemi, tekne, sandal fotoğrafları çocuklara kitaplardan, varsa bilgisayar ve projeksiyon ile ya da imkanlar kısıtlı ise renkli çıktılar alarak gösterilir. Daha sonra çocuklara fotoğraflarla ilgili sorular sorulur. Gemi, sandal ve tekne gibi farklı büyüklük ve özellikteki deniz araçlarının kullanım amaçları ve özellikleri hakkında sohbet edilir. Sandalın insanları ve hafif yükleri bir yerden bir yere taşımak için, daha büyük gemilerin ise ağır yükleri taşımak için kullanıldığı çocuklara anlatılır. Daha sonra bu gemilerle taşınan yüklerin neler olabileceği sorulur. Çocukların tahminlerini aldıktan sonra petrol gibi sıvı yüklerden de bahsedilir. Çocuklara, Gemiler, yükleri bir yerden bir yere taşıırken limandan yüklerini alırlar ve götürmeleri gereken yerdeki limana bırakırlar. Ama bazen gemilerin sahibi olan insanlar dikkatsiz davranırlar ve gemilerindeki sıvılar denizlere dökülür. Ayrıca bu sıvılar bazen zehirli, zararlı sıvılar olabilir. İşte bu durumda denizlerde bazı değişiklikler olur. Şimdi birer tane gemi yapacağız ve gemilerimize yükler yükleyip nasıl gittiklerini ve eğer gemiler arızalanırsa denizde neler olduğunu göreceğiz denir. Çocuklara istedikleri renklerde kare şeklinde kâğıtlar dağıtılır. Çocuklara yönergeler verilerek ve rehberlik edilerek katlama tekniği ile kâğıttan gemiler yapmaları sağlanır. Gemiler tamamlandıktan sonra su ile doldurulan geniş kapta çocukların gemilerini istedikleri gibi yüzdürmelerine fırsat verilir. Daha sonra Şimdi gemilerinize yük yükleyeceğiz. Siz de onları sırayla bir limandan diğer limana götüreceksiniz denir ve çocuklar ikişer ya da üçer kişilik gruplar halinde su dolu kabın yanına çağırılır. Çocukların gemilerine petrol olduğu varsayılarak 10-15 damla gıda boyası ile renklendirilmiş sıvı yağ doldurmalarına yardımcı olunur. Çocuklar gemilerini 1 dakika kadar bu şekilde suda gezdirdikten sonra çocuklara gemilerin bir fırtına olduğunda da zarar görebildiği ve taşıdıkları yüklerin denize dökülebildiği söylenir. Şimdi bizim gemilerimizin de başına böyle bir kaza gelmiş olsun diyerek deney öyküleştirilir ve gemilerin altına yağın suya sızabileceği kadar bir delik açılır. Çocuklardan gemilerini bir süre daha suda gezdirmeleri istenir. Bir süre sonra yağ suya yayılmaya başladığı zaman çocukların dikkatini bu duruma çekecek birkaç soru sorulur, çocuklardan suya ne olduğunu anlatmaları ve bu durumun denizi nasıl etkileyeceğini tahmin etmeleri istenir. Çocukların cevaplarını dinledikten sonra böyle bir kirliliğin sudaki canlılara da zarar vereceği çocuklara hatırlatılır. Daha sonra bu kirliliğin sudan nasıl temizlenebileceğine dair fikirleri alınmak için çocuklara soru sorulur. Çocuklar önerilerini ifade ettikten sonra küçük gruplar halinde sunulan çözüm önerileri uygulanır. Uygulamalardan sonra sonuçlar hep birlikte değerlendirilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirilmesi için aşağıdaki sorular çocuklara sorulabilir: Bu fen etkinliğinde neler yaptık? Gemilerimizi nasıl yaptık? Gemideki sıvı denize karıştığında siz neler hissettiniz? Bir geminin taşıdığı petrol denize karıştığında orada yüzen bir balık olsaydınız neler hissederdiniz? Neden? Gemilerin taşıdığı zararlı maddelerin denize karışması deniz ve içinde yaşayan canlılar için zararlı mıdır? Neden? Daha önce yük taşıyan bir gemi görmüş müydünüz? Nasıl bir gemiydi? Nerede görmüştünüz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Gemileri çok ıslanan çocukların deneye devam edilebilmesi için yedek gemiler bulundurulmalıdır. Deneyde su ve yağ kullanıldığı için ortam zemininin uygun olmasına dikkat edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Su kirliliği ve canlılar için yol açtığı olumsuz sonuçlarla ilgili öyküler ve belgesellerden yararlanılarak çocukların bu konudaki bilgileri pekiştirilebilir. Suyun kirlenmesine yol açan diğer faktörlerle (evsel atıkların suya atılması gibi) ilgili farklı etkinlikler düzenlenebilir.

AİLE KATILIMI

Yakınlarda su kaynağı, göl, nehir ya da deniz varsa ailelere buralara gidip su canlıları, su kirliliği ve suda yaşam a dair gözlem yapmaları önerilebilir. Eğer imkânları varsa fotoğraf da çekebilecekleri hatırlatılabilir. Daha sonra düzenlenecek bir aile katılımı etkinliğinde ailelerin bu gezilerindeki deneyimlerini paylaşmaları istenebilir.

ETKİNLİK 37 ÖRÜM ÖRÜM ÖRÜMCEK

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen, Matematik ve Sanat Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu ve miktarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.) Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

MATERYALLER

Canlı gözlem kutusu, canlı örümcek, farklı renkte örümcek görselleri, büyüteç, artık materyaller, yapıştırıcı, yün ipi

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Zıt: Tüylü-tüysüz

ÖĞRENME SÜRECİ

İçi görünen, ağzı kapalı, delikli ve şeffaf bir kap (canlı gözlem kutusu) ile sınıfa girilir. İçi gösterilmeden, kabın içinde ne olabileceği sorularak çocukların dikkatleri çekilmeye çalışılır. Bu kabın içindeki canlının sınıfımıza misafir olarak geldiği ve kendi türünü tanıtmak istediği söylenir. Tahminler dinlendikten sonra çocukların kabın içindeki canlı örümceği sırayla görmeleri sağlanır. Canlı gözlem kutusu sınıfta herkesin görebileceği bir yere konularak çocukların örümceklerle ilgili ne bildikleri öğrenilmeye çalışılır. Çocukların verdiği bilgilere ek olarak örümceklerin genel özellikleri hakkında bilgi verilir. Örümceklerin bitkiler ve ağaçlar gibi çeşitli yerlere ağ kurdukları, bazılarının da toprakta bulunan küçük deliklerde yaşadıkları söylenir. Toprağın örümcekler için barınma ve beslenme açısından çok önemli olduğu belirtilir. Bunun yanı sıra örümceğin doğal yaşamdaki yeri ve önemi de açıklanır. Genel bir bilgilendirmeden sonra örümceklerin ayaklarına dikkat çekilir ve sekiz ayaklı oldukları söylenir. Sekiz ayaklı bir örümcek oluşturabilmek için kaç kişinin yan yana gelmesi gerektiğini sorulur. Çocuklarla ayağa kalkılır ve birlikte deneme-yanılma ile doğru cevap bulunmaya çalışılır. Çocuklar örümceği oluşturduklarında örümcek gibi hareket etmeleri beklenir. Çocuklar dörderli/ikişerli gruplar halinde birer örümcek oluşturarak kol kola girer ve birbirlerinden ayrılmadan sınıf içinde dolaşırlar. Hareketli ve yavaş müzikler çalınarak örümcekler yönlendirilir. Bir süre sonra çocuklar yere yarım ay şeklinde otururlar ve acaba örümcekler ne renk olur? diye sorulur. Çocukların düşünceleri dinlendikten sonra örümcek görselleri çocuklarla paylaşılır. Bu sırada örümceklerin vücutlarındaki tüylere dikkat çekilir. Bu tüyler sayesinde cam gibi kaygan yüzeylerde kaymadan ilerleyebildikleri ve yakınlarına gelen canlıları görmeden de algılayabildikleri anlatılır.

Daha sonra çocukların vücutlarındaki tüylere dikkat çekilir. Ellerine büyüteç verilerek kendi kollarındaki tüyleri incelemeleri istenir. Vücudumuzda tüysüz yerler olup olmadığı sorulur. İnceleme sonrasında büyüteçler bir sorumlu tarafından yerine kaldırılır. Artık örümcekler hakkında pek çok bilgi sahibi oldukları ve bu bilgileri diğer arkadaşlarıyla da paylaşabilecekleri söylenir. Bilgileri arkadaşlarıyla nasıl paylaşabilecekleri sorulur. Çocukların önerileri sınıfta örümcek köşesi oluşturulmasına doğru yönlendirilir. Bunun için çocukların masalara geçmeleri ve artık materyaller verilerek kendi örümceklerini yapmaları sağlanır ve değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bütün çocuklar kendi örümceklerini yaptıktan sonra, bu örümceklerin özellikleri çocuklar tarafından sınıfa tanıtılır. Bütün örümcekler tanıtıldıktan sonra çocuklar renkli yün ipleri alır, küçük gruplara ayrılır ve artık materyallerle örümcek ağlarını oluştururlar. Örümceklerini de bu ağların üzerine yerleştirirler. Başka bir gün de diğer sınıflar davet edilerek örümcekler tanıtılır. Çocuklar örümceklerini tanıtırken aşağıdaki sorular sorulabilir: Örümceğinin adı ne? Örümceğin nerelerde yaşar? Örümceğin ne ile beslenir? Örümceğinin özellikleri neler? Daha önce bir örümcek gördüğünüzde ne yaptınız? Şimdi bir örümcek görseniz ne yaparsınız? Evinizde örümcek görüldüğü oluyor mu? Okulumuzda örümcek görüldüğü oluyor mu?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Örümcekten korkan çocuklar için rahatlatıcı olması amacıyla etkinlikten önce örümcekle ilgili şarkı ya da tekerlemeler söylenebilir. Etkinliğe hazırlık olması amacıyla örümcek resimleri sınıfın duvarlarına asılabilir. Örümceklerin bazılarının tehlikeli olduğu ve büyüklere sormadan ellerine almamaları gerektiği söylenmelidir. TÜBİTAK Erken Çocukluk Kitaplığı İlk Okuma Serisi'nden Örümcekler adlı kitap kaynak olarak kullanılabilir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Tüylü ve tüysüz böcekler hakkında çocukların bilgilenmesi için çeşitli kaynaklar incelenebilir ve grafik çalışması yapılabilir. Örümceklerin ağlarını nasıl ördüklerine ilişkin video gösterilirse çocukların bu süreci daha iyi anlamaları sağlanabilir. Kalın ve uzun bir iple büyük grup veya küçük gruplar halinde örümcek ağları oluşturulabilir.

AİLE KATILIMI

Ailelerden evlerinde/doğada gördükleri örümcekleri resmetmeleri konusunda çocuklarına rehberlik etmeleri istenebilir.

ETKİNLİK 38 TOZ AVCILARI

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Fen ve Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği

KAZANIM VE GÖSTERGELERİ

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.) Bahçeye çıkılır ve bütün çocukların eline birer çay kaşığı kadar un dökülür. Öğretmen kendi eline de bir miktar un alır. Çocuklarla unun tozsu yapısı hakkında konuşulur.

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, dokusunu söyler.)

Kazanım 8. Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, dokusunu ayırt eder, karşılaştırır.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Sohbeta katılır. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.)

Özbakım Becerileri

Kazanım 7. Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur. (Göstergeleri: Tehlikeli olan durumlardan uzak durur.)

MATERYALLER Mukavva, vazelin ya da koli bandı, makas, ip, un, delgeç, fotoğraf makinesi.

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Hava kirliliği, parçacık Zıt: Kirli-temiz

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara birer tane balon verilir ve şişirmeleri, daha sonra da balonun içindeki havayı yanlarındaki arkadaşlarının eline gelecek şekilde boşaltmaları istenir. Çocuklara balonun içine dolan ve boşalanın ne olduğu sorulur. Havanın varlığı ve özellikleri ile ilgili sohbet edilir. Sorularla çocuklar yönlendirilmeye çalışılır. Çocuklara sınıfları içinde, etraflarında var olan havayı görüp görmedikleri sorulur. Çocukların cevabı alındıktan sonra Peki, haklısınız hava görünmez. Şimdi size bir şey göstermek istiyorum, fakat sizin de bana yardımcı olmanız gerekiyor denir. Daha sonra çocuklara Şimdi hep beraber bir sihir yapacağız. Ben 1-2-3 deyince herkes elindeki unu yere doğru üflesin denir ve saydıktan sonra hep beraber üflenir. 5-10 saniye beklenir ve çocuklara unun nereye gittiğini görüp görmedikleri sorulur. Unun kaybolup kaybolmadığı üzerine de konuşulduktan sonra çocuklara Şimdi bir oyun oynayalım. Dışarıda ve her yerde un gibi zor görülen bir sürü toz var. Rüzgâr esince kayboluyorlar. Havanın içinde bir yerlerde saklanıyor olmalı. Bakalım neredeler? Onları bir süre takip edip bulmaya ne dersiniz? Toz Avcılığı oyunu oynayalım hep birlikte denir ve toz parçacıklarını nasıl yakalayabileceklerine dair çocuklardan önerilerde bulunmaları istenir. Çocukların fikirleri alınırken ihtiyaç duyulursa çocuklar ipuçlarıyla yapışkan maddelere doğru yönlendirilir. Daha sonra çocuklar 2-3 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba, çocukların probleme dair çözüm önerileri ile de şekillenecek biçimde mukavva, ip, vazelin ya da koli bandı verilir. Tozları yakalayacak olan materyaller; çocukların diledikleri şekilde kestikleri mukavvaların üzerine koli bandı yapıştırılması ya da bir miktar vazelin sürülmesi ve son olarak da delgeçle mukavvanın delinerek bir yere bağlanabilmesini sağlayacak ipin de takılması ile tamamlanır. Her grubun kendi toz avcısını tamamladıktan sonra okulun, sınıfın ve okul bahçesinin belirlenen yerlerine Toz Avcısı asmalarına yardımcı olunur. Her gruptan bir temsilcinin Toz Avcısı'nın ilk halinin fotoğrafını çekmesi sağlanır. Sınıfa dönülür ve ilk çekilen fotoğraflar sınıfın panosuna asılır. 3-4 gün sonra asılan Toz Avcıları kontrol edilir. Bu aşamada da her gruptan bir üyenin fotoğraf çekmesi istenir. Sınıfa döndükten sonra fotoğraflar kullanılarak asılan yerlere göre Toz Avcıları'ndaki farklılıklar konuşulur. Hava nasıl kirlenir? Hava kirliliğinin insanlara ve diğer canlılara zararları nelerdir? Gökyüzünün rengi nedir? Her zaman mavi mi oluyor? Hiç gri olduğunu gördünüz mü? Neden gri olduğunu biliyor musunuz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocukların Toz Avcıları'nın üzerindeki parçacıkları ve tozları görebilmeleri için gruptaki çocuk sayıları uygun olmalıdır ve çocukların rahatlıkla görebilmeleri için büyüteçler kullanılmalıdır. Çocukların Toz Avcıları'nı asacakları yerlerin çocuklar için güvenli olduğundan emin olunmalıdır.

AİLE KATILIMI

Birer toz avcısının da çocukların kendi evlerine, evlerinin olduğu sokağa veya balkonlarına asılması konusu ailelerle paylaşılabilir. Ailelerden okulla paylaşılacak üzere fotoğraf çekmeleri istenebilir. Ailelerden sabahları okula gelirken çocuklarına, büyük kentlerde var olan hava kirliliğinin açıkça görüldüğü gökyüzü hakkında sohbet etmeleri ve gökyüzündeki gri tabakanın toz parçacıklarının bir araya gelmesi ile oluştuğunu anlatmaları istenebilir. Havadaki tozlar, hava kirliliği, nelerin hava kirliliğine sebep olduğu ve

alınabilecek önlemlere dair çocukların düşünceleri alınır. Gerekli durumlarda öğretmenler rehberlik eder. Not: Etkinlik, <http://www.hhmi.org/coolscience/forkids/airjunk/nosep2.html> adresinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirilmesinde süreç boyunca çekilen fotoğraflardan oluşan bir pano kullanılabilir. Çocuklarla bu panonun önünde süreç hakkında konuşulurken aşağıdaki sorulardan yararlanılabilir: Bu etkinlik boyunca neler yaptık? Tozları yakalamak için hangi malzemeleri kullandık? Toz avcılarını nerelere astık? Birlikte gruplar halinde çalışırken neler yaşadınız? Tek başına mı yoksa grup olarak mı çalışmak daha kolay?

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocuklarla bu konunun devamı niteliğinde hava kirliliğinin bir nedeni olan ulaşım araçları konusunda eğitim etkinlikleri planlanabilir. Örneğin, alternatif ulaşım araçları, bireysel ulaşım araçları yerine toplu taşıma araçlarının kullanımı gibi konularda sanat ve Türkçe etkinlikleri yapılabilir. Çocuklarla birlikte havayı daha az kirlüten bir ulaşım aracı tasarlanabilir. Toz avcısı yöntemi kullanılarak yapılacak başka bir çalışmada toz avcılarının asıldığı yerlerden hangilerinin daha fazla/daha az toz toplayabileceğine yönelik tahminler alınıp sonuçlarla karşılaştırılabilir.

ETKİNLİK 39 KAPLUMBAĞA NE YESİN?

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Matematik Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.)

Kazanım 7. Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. (Göstergeleri: Nesne/varlıkları kullanım amaçlarına göre gruplar.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

Kazanım 13. Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

MATERYALLER Cam, plastik ve kâğıt atıklar, meyve- sebze kabukları, poşet parçaları

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Geri dönüşüm, çevre kirliliği, geri dönüşebilen atıklar

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklara doğada yaşayan hayvanların nasıl beslendiği sorulur ve örnekler vermeleri istenir. Okula gelirken yolda görülen ve poşet yemeye çalışan bir kaplumbağadan bahsedilir. Kaplumbağanın poşeti topraktan çıkardığı ve bitki sanıp yemeye çalıştığı anlatılır. Çevremizde bu poşet gibi bir sürü atık olduğu ve bu atıkların doğada yaşayan bütün canlılara zarar verdiği hakkında konuşulur. Çocuklara kaplumbağa görülen yere gidileceği söylenir ve hep beraber okulun yakınındaki, önceden belirlenen ve çeşitli atıkların (meyve-sebze kabukları; cam şişe; çeşitli plastikler; çeşitli artık kâğıt kutular; poşet parçaları) bırakıldığı yere gidilir. Burada öncelikle çocuklara buldukları ortamda kendilerini rahatsız eden şeyler sorulur ve çocuklar atıkları fark edene kadar soru-yanıt yöntemi ile yanıtları alınır. Bu atıkların doğaya (başta toprak ve su olmak üzere) ve insanlara ne gibi zararlar verebileceği hakkında konuşulur ve çocuklardan çözüm önerileri üretmeleri istenir. Çocuklar atıkları toplamayı önerdiklerinde ise gruplara ayrılırlar ve bütün atıkları toplayarak bir araya getirirler. Daha sonra bir araya topladıkları bu atıkları kendi içinde gruplarlar. Plastikler, cam şişeler, kâğıtlar, organik maddeler olarak gruplandırılan bu atıkların özellikleri hakkında sohbet edilir. Bunların bir kısmının (plastikler, camlar ve kâğıt) geri dönüşebileceğinden bahsedilir. Bunun için geri dönüşüm kutuları olduğu, bu kutularda biriken cam, plastik ve kâğıtların fabrikalarda işleminden geçerek tekrar kullanılabilirliği anlatılır ve çocuklar ayrılan plastik, cam ve kâğıtları geri dönüşüm kutusuna götürürler. Naylon poşet parçaları ve meyve- sebze kabuklarından hangisinin doğaya ve doğada yaşayan canlılara daha fazla zarar verebileceği sorulur. Bu süreci somutlaştırmak için bir parça naylon poşet ve bir miktar meyve kabuğu toprağa gömülür. Bir kaç gün sonra aynı yere tekrar gidilir; çocukların dikkati poşetin aynen durduğuna, meyve kabuğunun ise çürüyüp toprakta çözünmeye başladığına çekilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinlik sonunda çocuklarla bir araya toplanılır. Öğretmen çocuklara toprak kirliliğinin canlılara etkilerini gösteren görseller gösterebilir. Görseller incelenirken aşağıdaki sorular çocuklara yöneltilerek etkinlik değerlendirilebilir. Okulumuzun yakınlarında gezerken sizi rahatsız eden şeyler neydi? Çevremizde ne tür atıklar bulduk? Okulumuzun çevresindeki kirliliği/atıkları gördüğünüzde neler hissettiniz? Toprak kirliliği içinde ve üstünde yaşayan canlıları nasıl etkiler? Toprak kirliliği insanları nasıl etkiler? Toprak kirliliğini önlemek için neler yapılabilir?

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Çocuklarla birlikte gezi alanına gitmeden önce sokakta yaşayan hayvanlar ve onların nasıl beslendiği gözlemlenebilir. Gezi alanına giderken sokakta görülen çöplere, çöp kutularına ve varsa geri dönüşüm kutularına çocukların dikkati çekilebilir. Etkinlikten önce çocuklara atıkların geri dönüşüm sürecini anlatan bir öykü okunabilir, konu drama yöntemiyle ele alınabilir. Çocukların geri dönüşüm sürecini daha iyi anlayabilmeleri için Çöp ve Geri Dönüşüm ve Atık mı Hiç Dert Değil (TÜBİTAK Yayınları) gibi kitaplardan yararlanılabilir.

AİLE KATILIMI

Çocuklarla birlikte ailelere verilmek üzere evde bulunabilen ve geri dönüşebilen materyaller hakkında bilgi verici bir bülten hazırlanabilir. Bültende bilgi metinlerinin yanı sıra çocukların çizdiği ya da hazır dergilerden kesip yapıştırdığı geri dönüşebilen materyal resimleri yer alabilir. Bültenin evlere gönderilmesinin ardından aileler bu materyalleri biriktirmeleri ve geri dönüşüm kutusuna atmaları için yönlendirilebilir. Evde atıklarınızı ayırıp geri dönüşüm kutusuna atıyor musunuz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocukların geri dönüşüm kavramını anlamakta zorluk yaşayabilecekleri göz önünde bulundurularak onlara sadece bilmeleri gerektiği kadarı basitçe anlatılmalıdır, sorularına yanıt verilmelidir ve çok fazla detaya girilmemelidir. Çocukların geri dönüşümü anlayabilmeleri için video ve resimlerden yararlanılmalıdır. Geri dönüşüm kutularının olmadığı bir yerleşim yerinde yaşanılıyorsa, öğrenme sürecinde değişiklik yapılmalıdır. Böyle bir durumda okul yönetimi ile beraber yerel yönetim yetkilileri ziyaret edilmeli ve geri dönüşüm sisteminin başlatılması konusu gündeme getirilmez. Bu süreçte sınıfta cam, plastik, kâğıt için geri dönüşüm kutuları oluşturulabilir. Pil kullanımına da dikkat çekilerek geri dönüşüm konusunda pillerin atıklarla birlikte atılmaması gerektiğine vurgu yapılabilir ve atık pillerin toplanması konusunda <http://www.tap.org.tr/> internet sitesinden bilgi alınabilir. Bu sitedeki yönlendirmelerle, sınıftaki her çocuk için çeşitli boyutlarda ücretsiz pil toplama kutusu talep edilebilir. Kutular geldiğinde çocukların kutuları evlerine götürmeleri ve ebeveynlerini yaptıkları hakkında bilgilendirmeleri sağlanabilir.

ETKİNLİK 40 YAĞMUR SESİ OLUŞTURALIM

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Müzik Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/ olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/ izledikleri hakkında yorum yapar.)

Motor Gelişim

Kazanım 4. Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere kaptan kaba boşaltır. Nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar.)

Kazanım 5. Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. (Göstergeleri: Bedenini, nesnelere ve vurmaları çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar. Basit dans adımlarını yapar. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 7. Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. (Göstergeleri: Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.)

Kazanım 15. Kendine güvenir. (Göstergeleri: Grup önünde kendini ifade eder.)

MATERYALLER Yağmur sesi için bilgisayar ve internet bağlantısı ya da CD çalar, havlu kâğıdı ruloları, kürdan, pirinç, süslemek için malzemeler, yapıştırıcı, makas, çocuk sayısı kadar küçük şişe sular

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Yağmur, marakas, yeraltı suyu Zıt: Hızlı-yavaş

ÖĞRENME SÜRECİ

Öncelikle çocukların dikkatini yağmura çekmek için <http://naturesoundfor.me> ya da <http://www.listeningearth.com/le/product.php?id=11> adreslerinden veya internet arama motorundan ulaşılan bir siteden yağmur sesleri dinletilir. Bilgisayar imkânı yoksa hazırlanan bir CD den de faydalanılabilir. Çocuklardan, yağmur sesini dinlerken gözlerini kapatmaları ve yağmurlu bir ormanda yürüdüklerini hayal etmeleri istenir. Daha sonra çocuklara aşağıdaki sorular sorularak yağmur hakkında konuşulur: - Sizce yağmur nasıl oluşur? - Yağmur yağdığında neler olur? - Yağmur nereye gider? - Yağmur yağmasa ne olur? Çocuklarla yağmur ve yağmurun oluşumu ile ilgili konuşulduktan sonra birlikte yağmur sesi çıkaran bir marakas yapılacağı söylenir ve marakasın yapımına geçilir. Daha önce her bir çocuktan istenen kâğıt havlu rulolarının tüm yüzeyinden içeri doğru çocuklarla beraber kürdanlar batırılır. Bu sırada kürdanlar konusunda çocukların dikkat etmeleri gerektiği hatırlatılır. Her çocuk iki ruloyu uç uca getirerek yapıştırır. Marakas ne kadar uzun olursa ses o kadar iyi çıkacaktır. Daha sonra çocuklara birer avuç pirinç, karton, makas ve ruloları süslemek için malzemeler verilir. Çocuklar rulonun ağzını kapamak için yuvarlak kartonlar keserler ve bir tarafına yapıştırırlar, içine pirinç doldururlar. Rulonun diğer ağzını da kapakla kapadıktan sonra marakasların üzerini istedikleri gibi kaplayarak süslerler. Her çocuk bir küçük şişe su alır ve birlikte doğaya çıkılır. Bahçe, ağaçlık ya da ormanlık bir alanda çocuklara, Şimdi hepimiz birer yağmur damlası olacağız. denir ve marakaslar kullanılarak yağmur sesi çıkarırken dans edilir. Hep birlikte önce yavaş, daha sonra hızlı ve çok hızlı adımlarla dans ederken yağmur sesi çıkarılır. Bu sırada çocuklardan yağmur damlaları gibi hareket etmeleri, marakasın ritmine göre dans etmeleri ve ağızlarıyla rüzgâr sesi çıkarmaları beklenir. Son olarak her çocuk şişesindeki suyu toprağa yavaşça döker ve neler olduğu gözlemlenir. Toprağa ne olduğu, suyun nereye gittiği hakkında konuşulur. Yağmur sularının bu şekilde toprağın altında birikerek yer altı sularını oluşturduğuna ve insanlar dikkatli kullanmadığında tükenbildiğine dikkat çekilir. Yer altı sularının içtiğimiz suları ve dereleri, ırmakları oluşturduğu söylenir. Çocukların su kaynaklarının tükenmemesi için yapabileceklerini söylemeleri, bu konuda arkadaşlarıyla tartışmaları için uygun ortam yaratılır. Etkinlik tamamlandığında değerlendirme aşamasına geçilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerlendirme için çocuklara aşağıdaki sorular yöneltilebilir: Bugün neler yaptık? Yağmur sesini dinlerken kendinizi nasıl hissettiniz? Doğada dans etmek hoşunuza gitti mi? Suların tükenmemesi için söylenen önerilerden hangisini yapmak size göre daha kolay? Yağmur yağdığında dışarı nasıl görünür?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocuklar marakasları yaparken kürdanların ellerine batmaması için uyarılmalıdırlar. Çocukların gelişim özelliklerine göre kürdan yerine başka bir materyal seçilmelidir. Etkinliğin uygulanacağı açık alan önceden gidilip görülmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Etkinlik öncesinde ya da sonrasında çocuklara TÜBİTAK yayınlarının Yağmurlu Bir Gün isimli öykü kitabı okunabilir (Yazarlar: Anna Milbourne, Sarah Gill). Etkinlik başka bir zamanda, çocukların bedenlerini kullanarak yağmur sesi çıkarmalarına yönelik uygulanabilir. <http://naturesoundfor.me> adresi kullanılarak çocuklarla birlikte farklı orman sesleri oluşturulabilir, kaydedilerek farklı zamanlarda dinlenebilir. Etkinliği pekiştirmek için yağmurlu bir günde çocukların yağmuru gözlemlenmeleri ve dinlemeleri için fırsat yaratılabilir, gerekli tedbirler alındıktan sonra (şemsiye, yağmurluk vb.) dışarı çıkılarak programda yer alan diğer bir etkinlik olan solucan çiftliği etkinliği için solucan toplanabilir. AİLE KATILIMI Ailelerden çocuklarıyla yağmurlu günlerde daha fazla dışarı çıkmaları ve birlikte doğayı gözlemeleri istenebilir. Aileler çocuklarına yağmur/dolu/kar konulu kitaplar alıp birlikte okuyabilirler.

ETKİNLİK 41 AĞACINA SARIL

ETKİNLİK ÇEŞİDİ Bütünleştirilmiş Alan Gezisi, Fen ve Oyun Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.) Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.)

Kazanım 5. Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, dokusunu, kokusunu söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.) Motor Gelişim

Kazanım 1. Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri: Yönergeler doğrultusunda yürür.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim:

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

Kazanım 15. Kendine güvenir. (Göstergeleri: Grup önünde kendini ifade eder. Gerektiğinde liderliği üstlenir.)

MATERYALLER

Çocukların gözlerini bağlamak için kumaşlar, eşarplar

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR

Mekânda konum: sağ-sol Duyu: Kaygan-pütürlü, kokulu-kokusuz Boyut: Kalın-ince, uzun-kısa

ÖĞRENME SÜRECİ

Çocuklarla birlikte okulun bahçesine ya da birçok ağacın olduğu bir alana gidilir. Çocuklar/yetişkinler ikişerli gruplara ayrılırlar. Eşlerden birinin gözleri bağlanır. Gözleri açık olan çocuk eşini alanda dolaştırıp bir ağacın önüne götürür. Gözleri bağlı olan çocuk, ağacı dokunarak ve koklayarak belirli özelliklerini öğrenmeye çalışır. Çocuklara/yetişkinlere ağacı tanımaları için yeterince zaman verilmelidir. Gözleri bağlı olan çocuk/yetişkin ağacın belirli özelliklerini eşine söyledikten sonra eş onu alanda başka bir yere götürür ve gözlerini açar. Gözleri açılan çocuk/yetişkin aklında kalan özellikleriyle incelediği ağacını bulmaya çalışır. Bu süreçte eş ona yön komutları ile yardımcı olabilir. Çocuk/yetişkin ağacını bulduktan ve varsa gözleri kapalıyken fark etmediği özellikleri söyledikten sonra diğer çocuğun/yetişkinin gözleri bağlanır ve oyun bu eş için tekrar oynanır. Bütün katılımcılar oyunu oynadıktan sonra etkinliğin değerlendirme aşamasına geçilir. Not: Etkinliğe katılan aile bireyleri de oyun içinde ikili gruplarda yer alırlar. Mümkün olduğunca çocukların farklı ailelerle eşleşmesine dikkat edilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliğin değerlendirilmesi için aşağıdaki sorular aile bireylerine ve çocuklara sorulabilir: Sizce oynadığımız bu oyunun adı ne olabilir? Ağaçların gövdeleri nasıldı? Sizce bir ağacı tanımamızı sağlayan özellikleri nelerdir? Gözlerinizi açtıktan sonra kapalıyken ağacın hissetmediğiniz bir özelliğini bulabildiniz mi? Ne buldunuz?

Gözleriniz kapalıyken arkadaşınızın size eşlik etmesi size kendinizi nasıl hissettirdi? Böyle bir oyunla ağaç dışında başka neyi incelemek isterdiniz?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Çocuklar gözleri bağlı olarak hareket ettikleri için oyun için güvenli bir alan seçilmelidir. Ayrıca sarıldıkları ağaçlar güvenlik açısından öğretmen/ yetişkinler tarafından kontrol edilmelidir.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Her çocuk sarıldığı ağacın resmini çizebilir. Alandaki ağaçlar sayılabilir. Özellikleri karşılaştırılabilir. Buna göre eşleştirme ve gruplandırmalar yapılabilir (Uzun ağaç çifti, kısa ağaçlar grubu, iğne yapraklı ağaçlar grubu, kokulu ağaçlar ve kokusuz ağaçlar grubu gibi).

AİLE KATILIMI

Ailelere, çocuklarıyla birlikte yaşadıkları yere yakın bir yerde bir ağaç arkadaşı edinmeleri önerilebilir. Çocuklarıyla birlikte zaman zaman bu ağacı ziyaret etmeleri, fotoğrafını çekmeleri ve gerekiyorsa bakımını üstlenmeleri söylenebilir.

ETKİNLİK 42 HOŞ GELDİN MEŞE, BU NE NEŞE?

ETKİNLİK TÜRÜ Bütünleştirilmiş Türkçe ve Fen Etkinliği

KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/ olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Dil Gelişimi

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Özbakım Becerileri

Kazanım 1. Bedeniyle ilgili temizlik kurallarını uygular. (Göstergeleri: Elini, yüzünü yıkar.) Kazanım 7. Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur. (Göstergeleri: Tehlikeli olan durumları söyler. Tehlikeli olan durumlardan uzak durur.)

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Kazanım 10. Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)

MATERYALLER Palamutlar ya da görselleri, Mutlu Meşe Kuklası, Meşe Ağacı Arkadaşım Olur Musun? kitabı, bu kitapta yer alan nesnelere ya da canlıların resimleri, tırmık, kürek, çapa

SÖZCÜK VE KAVRAMLAR Meşe, palamut, sert, pürüzlü, tohum, ekim, batan ve yüzen palamutlar

ÖĞRENME SÜRECİ

Meşe ağacı biçiminde bir çubuk kukla (el kuklası da olabilir) ile sınıfa girilir. Kukla Merhaba arkadaşlar benim adım Mutlu Meşe Ağacı. Sizce ben neden mutluyum? diyerek çocukların tahminleri dinlenir. Mutlu Meşe Ağacı çocuklara tahminleri için teşekkür eder ve bir sürü palamudu olduğu için mutlu olduğunu söyler. Çocuklara palamut görüp görmedikleri sorulur ve sınıfa getirilen palamutlar (gerçek palamut bulunamıyorsa görselleri) incelemek üzere çocuklara verilir. Çocuklar bir süre palamutları inceledikten sonra Mutlu Meşe Ağacı tekrar söz alır ve palamutların ne işe yaradığını bilip bilmediklerini sorar. Çocukların yanıtlarına ek olarak yeni meşe ağaçlarının olması için palamutlara ihtiyaç olduğu söylenir. Mutlu Meşe Ağacı onlara Meşe Ağacı Arkadaşım Olur Musun? adlı kitabı getirdiğini söyler. Öykü resimleri gösterilerek okunur. Daha önce hazırlanan ve kitapta geçen bazı nesne/ canlı resimleri çocuklara dağıtılır. Çocuklar kitabı dikkatlice dinler ve bu resimlerdeki nesne/canlı öykü içinde geçtiğinde resmi havaya kaldırır. Kitapta yer alan tırmık, kürek ve çapayı tanıtmak üzere çocuklarla bahçeye çıkılır. Bunların isimleri ve ne işe yaradığı hakkında çocuklar düşüncelerini söylerler. Öğretmen, kitaptan yararlanarak palamut ekimi işlemlerini sırayla gerçekleştirirken çocuklar önceden su dolu kavanozda bekletilmiş palamutlardan batanları seçerek toprağa yerleştirirler. Üzerini toprakla örtterek su verirler. Etkinlik bahçede değerlendirildikten sonra eller yıkanır ve sınıfa girilir.

ETKİNLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bahçede yapılan değerlendirme aşamasında aşağıdaki sorular çocuklara yöneltilebilir: Bugün neler yaptık? Kazarken toprağın içinde/üstünde hangi canlıları gördük? Toprağın kokusu var mıydı? Varsa nasıldı? Öyküdeki çocuklar rüzgârlı tepede neler gördüler? Meşe palamudunu ekerken neler hissettin? Palamudu toprağın altında neler bekliyor olabilir? Tırmık, kürek ve çapa başka nerelerde kullanılabilir? Daha önce ağaç/fidan dikmiş miydin? Nerede dikmiştin? Ağacını/fidanını ziyaret ediyor musun?

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Meşe palamutlarının temin edilmesi ve ekimi hakkında TEMA il/ilçe temsilcilerinden yardım alınmalıdır. Kitapta yer alan nesne ve canlılara ait resimlerden mutlaka çocuk sayısı kadar hazırlanmalıdır. gövdelerinin özellikleri de incelenebilir. Palamutların şapkaları ile farklı atık materyaller birleştirilerek tasarımlar yapılabilir. Meşe palamudu yiyen sincap, tavşan ve kuş gibi hayvanları ele alan etkinlikler düzenlenebilir.

AİLE KATILIMI

Palamut ekimi ailelerle birlikte yapılabilir. Bunun için bir piknik düzenlenerek okul dışındaki bir mekâna gidilebilir. Ekim yapılacak yer önceden gözden geçirilmeli ve zararlı maddelerden arındırılmalıdır. Çocukların aktif olduğu aşamalarda her çocuğun görev alması, soru sorması ve sorulara yanıt vermesine fırsat tanınmalıdır.

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

Meşe Ağacı Arkadaşım Olur Musun? isimli kitapta kafiyeli cümleler yer aldığı için Türkçe/Okuma Yazmaya Hazırlık etkinlikleri düzenlenebilir. Kitapta yer alan, meşe ağacının çevresindeki canlılarla ilgili etkinlik sayfası öğretmen tarafından büyük bir kartona hazırlanarak çocuklarla doğaya çıkılır. Varsa meşe ağacı yoksa herhangi bir ağacın çevresinde sayfadaki canlı/nesnelere hangilerinin olduğu gözlemlenerek etkinlik sayfası üzerinde işaretlenebilir. Sayıları yazılabilir. Ekim yapılırken karşılaşılan çeşitli canlılar daha sonra incelenmek üzere gözlem kutularına konulabilir. Okulun çevresinde kestane, keçiboynuzu, çam gibi ağaçlar varsa bunlar incelenebilir.

EK2 - CATES-PV "OKULÖNCESİ ÇOCUKLARIN ÇEVREYE KARŞI TUTUMLARI ÖLÇEĞİ

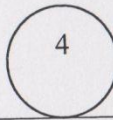
Çevre Ölçeği Doğrultusunda Çocukların Davranışlarının Gelişimi (Okul öncesi versiyonu-Erkek formu)

Yönerge:

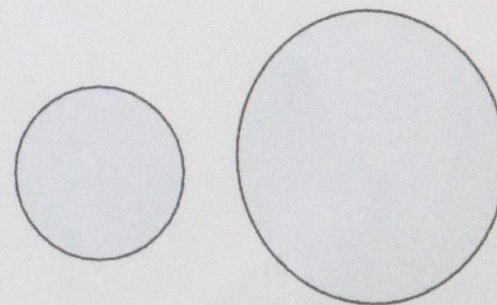
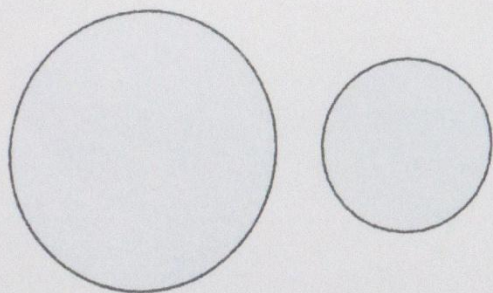
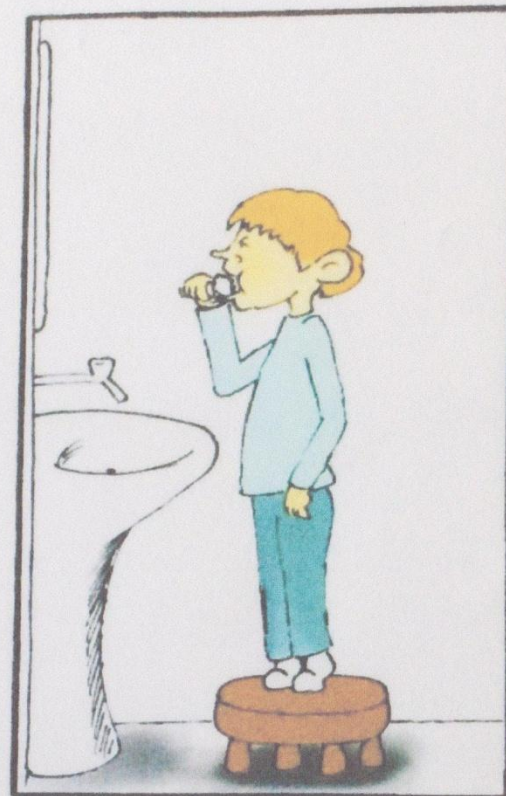
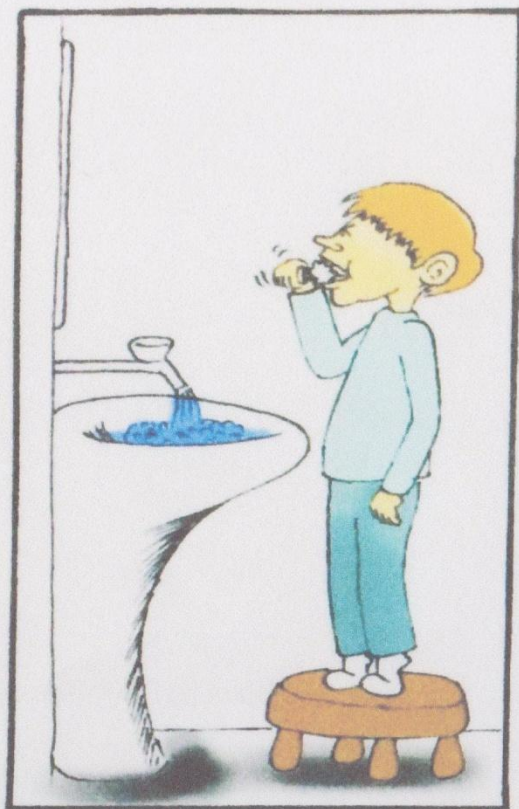
Ölçeği uygulayan kişi her bir maddeye ilişkin resimleri çocuğa göstermelidir. Çocuklar, soru ifadesinde belirtilen iki grup çocuktan sevdiğini seçmelidirler. Çocuklar karar vermeden önce her bir maddede yer alan küçük ve büyük daireler tanıtılmalıdır. Çocuk seçtiği maddeyi çok seviyorsa büyük daireyi, az seviyorsa küçük daireyi seçmelidir. Her madde 1'den 4'e kadar puanlanmaktadır. 4 puan en üst düzeyde öncül çevresel cevabı ifade etmektedir. Her maddenin puanlaması maddenin altındaki kutularda yer almaktadır. Büyük daireler "daha çok", küçük daireler de "daha az" cevabını ifade etmektedir.

Soru 1

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>1. Bazı erkekler dişlerini fırçalarken çeşmeyi açık bırakmaktan hoşlanırlar.</p> <p style="text-align: center;"> </p>	<p>fakat</p>	<p>Diğer erkekler ise dişlerini fırçalarken çeşmeyi hep kapatırlar.</p> <p style="text-align: center;"> </p>
--	--------------	--

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

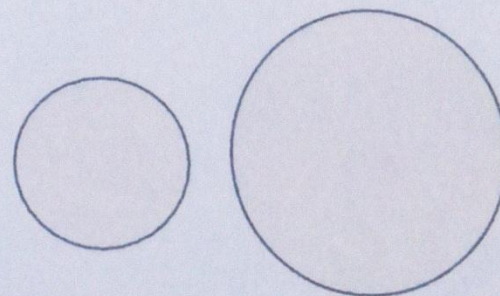
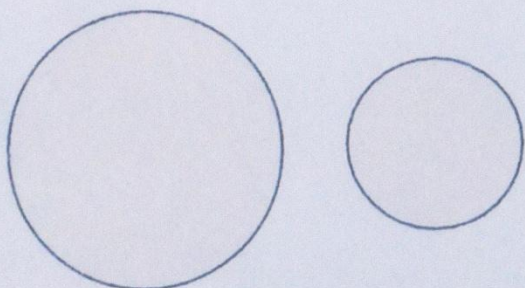

Soru 2

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>2. Bazı erkekler resim yaparken ya da yazı yazarken kağıdın iki tarafını da kullanırlar.</p> <p style="text-align: center;"> 4 3 </p>	fakat	<p>Diğer erkekler resim yaparken ya da yazı yazarken kağıdın sadece bir tarafını kullanırlar.</p> <p style="text-align: center;"> 2 1 </p>
---	-------	--

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

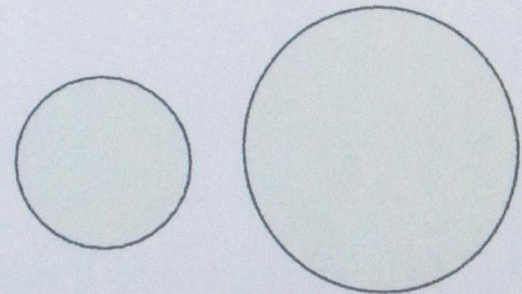
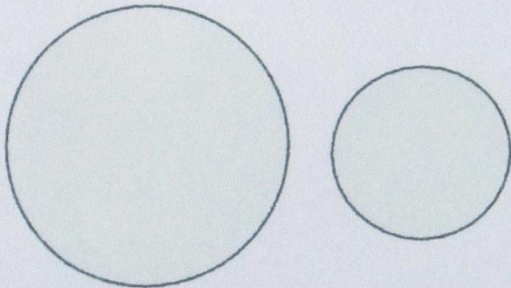
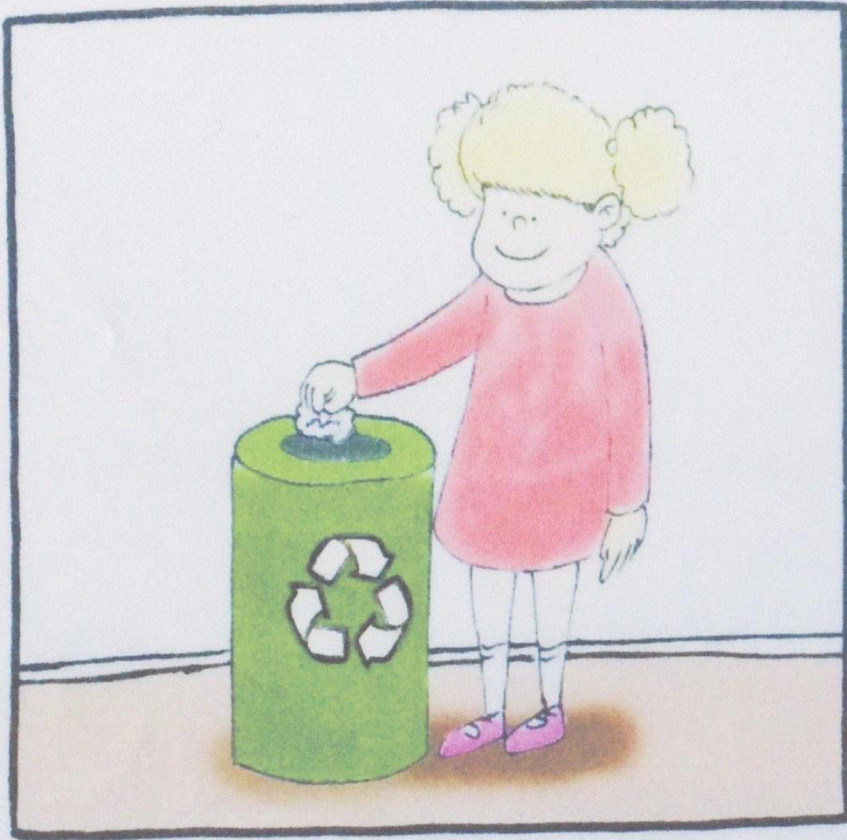

Soru 3

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

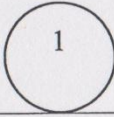
<p>3. Bazı erkekler eşyaları tekrar kullanmamız gerektiğini düşünürler.</p> <p style="text-align: center;">(4) (3)</p>	<p>fakat</p>	<p>Diğer erkekler eşyalarla işimiz bitince onları atmamız gerektiğini düşünürler.</p> <p style="text-align: center;">(2) (1)</p>
---	--------------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

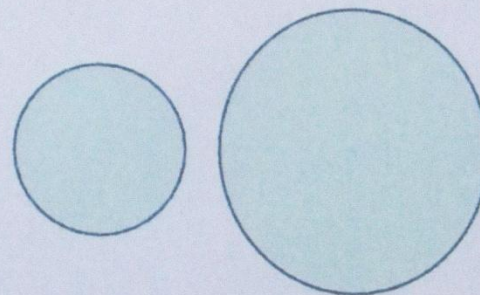
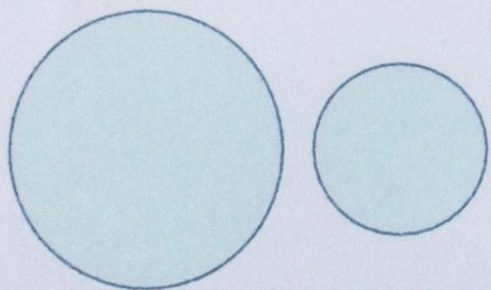

Soru 4

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>4. Bazı erkekler bitki ve böceklere dışarıda bakmayı severler ama onları asla eve getirmezler.</p> <p style="text-align: center;"> </p>	fakat	<p>Diğer erkekler dışarıda buldukları bitki ve böcekleri eve getirmeyi severler.</p> <p style="text-align: center;"> </p>
--	-------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

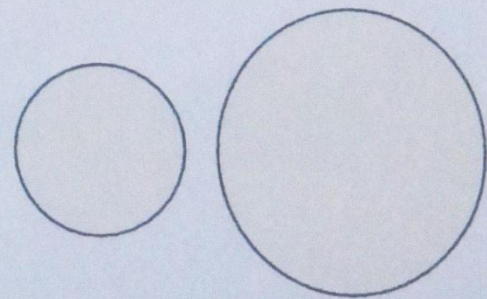
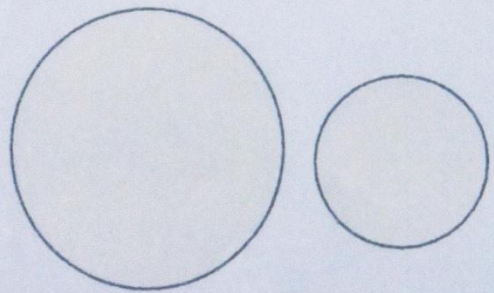

Soru 5

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>5. Bazı erkekler kuşları beslemekten hoşlanırlar.</p> <p style="text-align: center;"> </p>	fakat	<p>Diğer erkekler kuşları beslemekten hoşlanmazlar.</p> <p style="text-align: center;"> </p>
---	-------	--

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

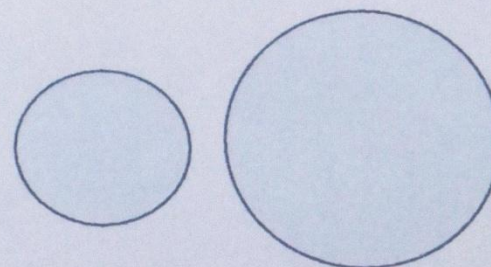
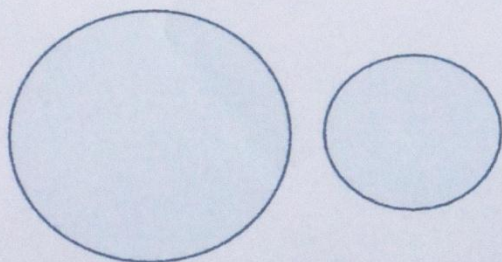

Soru 6

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>6. Bazı erkekler hayvanların ve insanların önemli olduğunu düşünürler.</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 4 ☐ 3 </p>	<p>fakat</p>	<p>Diğer erkekler hayvanların ve insanların önemli olmadığını düşünürler.</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 2 ☐ 1 </p>
---	--------------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

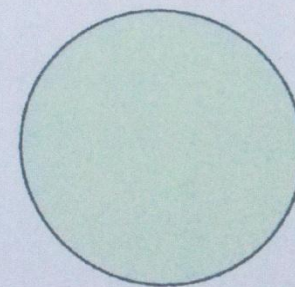
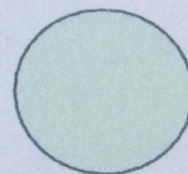
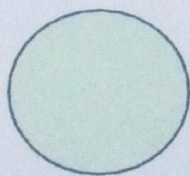
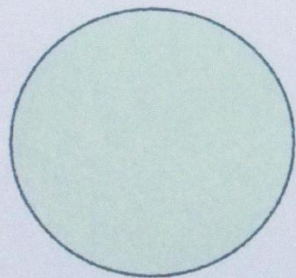

Soru 7

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>7. Bazı erkekler pikniğe gitmekten ve dışarıda oynamaktan hoşlanmazlar.</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 1 ☐ 2 </p>	fakat	<p>Diğer erkekler pikniğe gitmekten ve dışarıda oynamaktan hoşlanırlar.</p> <p style="text-align: center;"> ☐ 3 ☐ 4 </p>
--	-------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

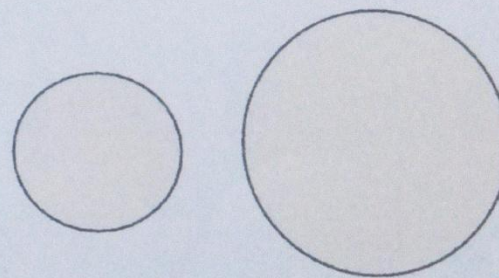
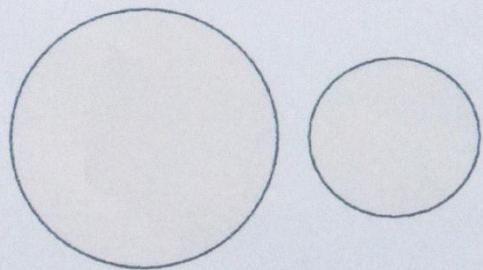

Soru 8

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>8. Bazı erkekler oynamak istemedikleri oyuncaklarını öteki <i>erkekler</i> verirler ya da tekrar kullanırlar.</p> <p style="text-align: center;">(4) (3)</p>	fakat	<p>Diğer erkekler oynamak istemedikleri oyuncakları çöpe atarlar.</p> <p style="text-align: center;">(2) (1)</p>
--	-------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse, dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

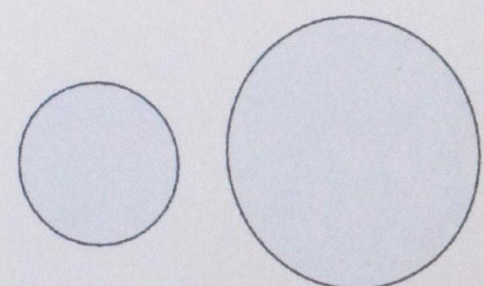
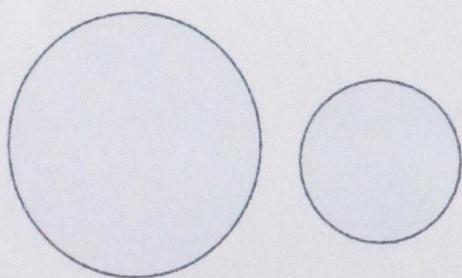

Soru 9

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

9. Bazı erkekler kötü kokan çöpü toplayıp atmaktan hoşlanmazlar.	fakat	Diğer erkekler çöpü toplayıp atmaktan hoşlanırlar.
1	2	3
4		

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

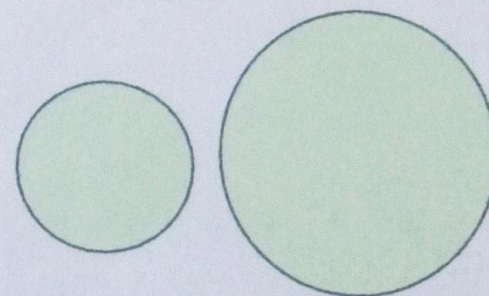
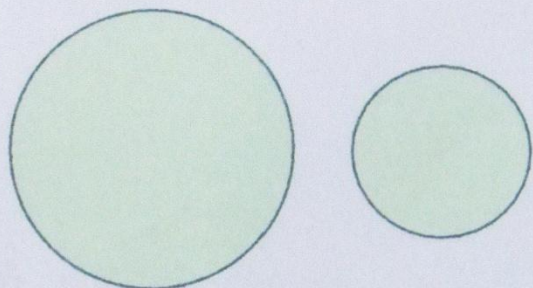
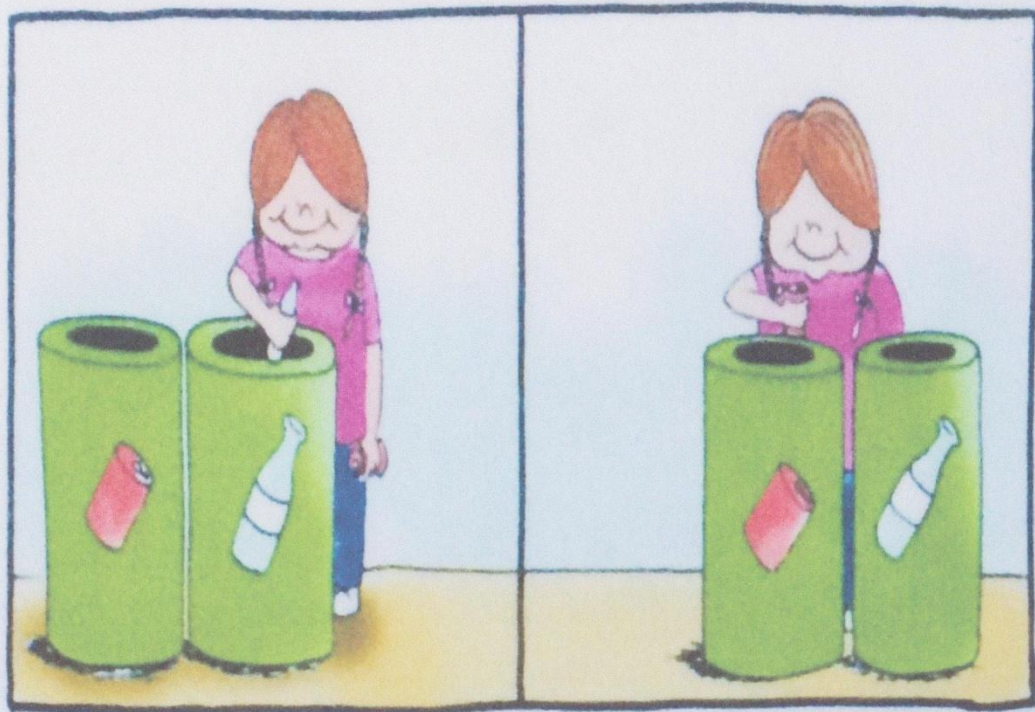

Soru 10

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>10. Bazı erkekler şişelerini ve konserve kutularını birbirinden ayırırlar ve onları geridönüştürürler.</p> <p style="text-align: center;">4 3</p>	fakat	<p>Diğer erkekler şişeleri ve teneke kutuları ayırmazlar.</p> <p style="text-align: center;">2 1</p>
---	-------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

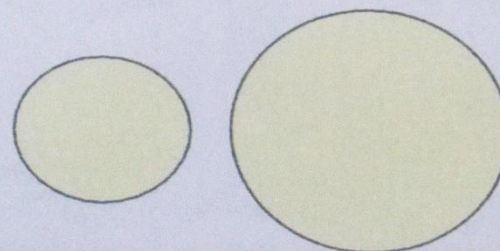
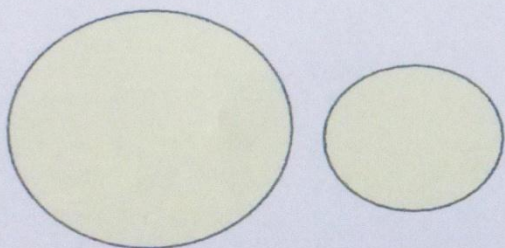
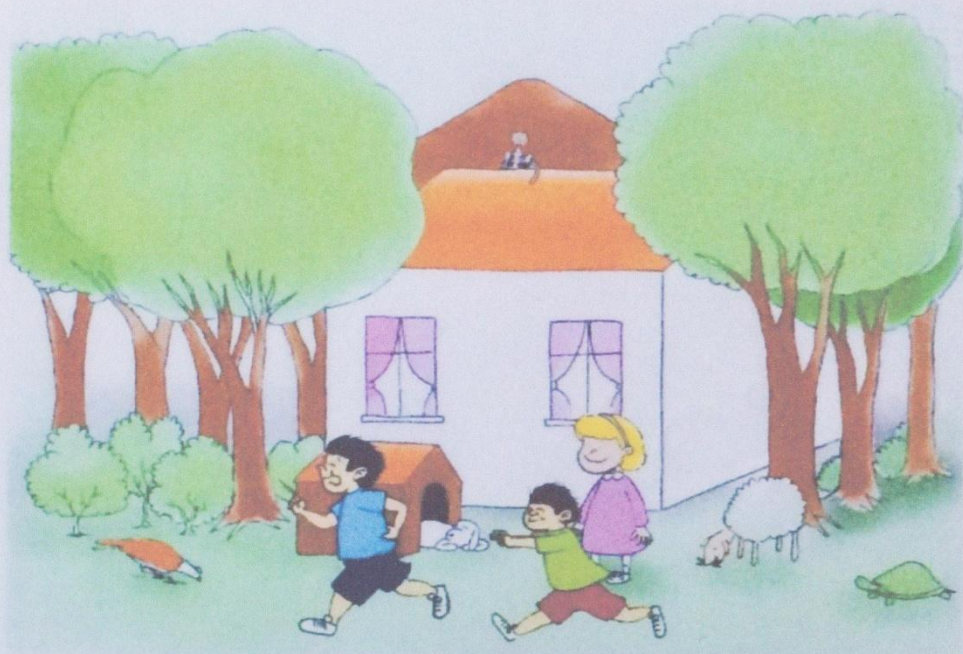
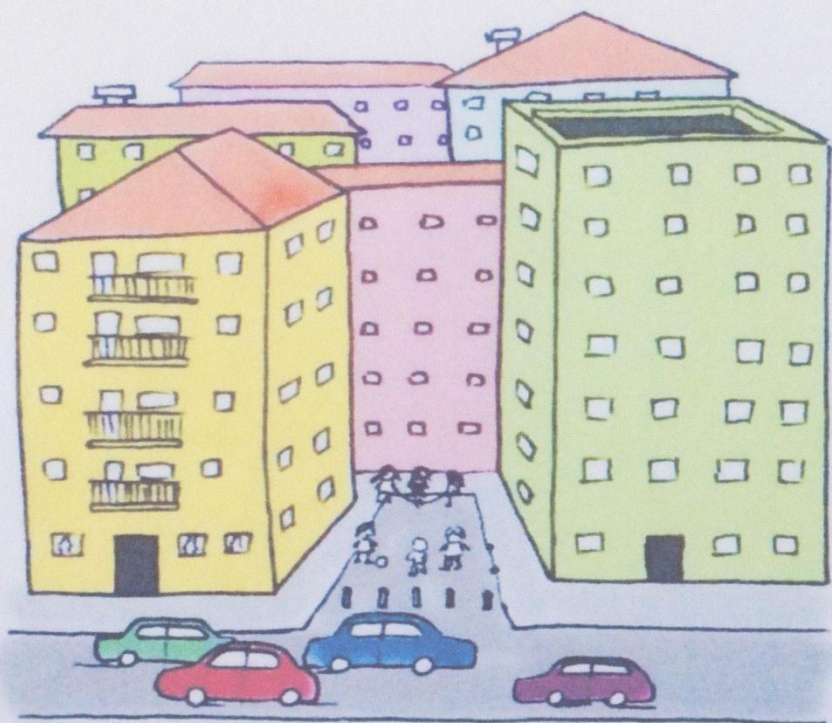

Soru 11

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>11. Bazı erkekler çok sayıda insanın olduğu yerlerde yaşamak isterler.</p> <p style="text-align: center;">1 2</p>	fakat	<p>Diğer erkekler çok sayıda bitkinin ve hayvanın yaşadığı yerde yaşamak isterler.</p> <p style="text-align: center;">3 4</p>
---	-------	--

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

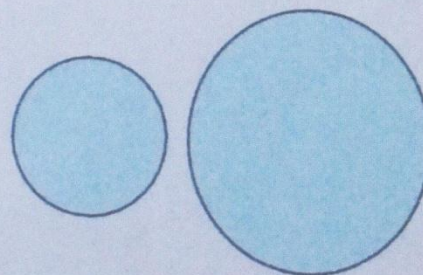
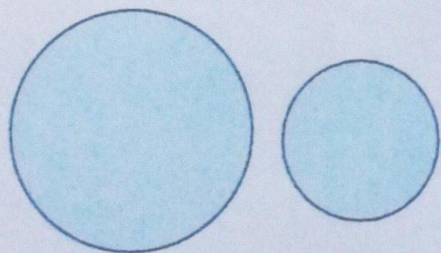

Soru 12

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

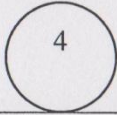

<p>12. Bazı erkekler dışarıda gördükleri hayvanlara dokunmazlar ya da onları yakalamazlar.</p> <p style="text-align: center;"> 4 3 </p>	fakat	<p>Diğer erkekler vahşi hayvanlara dokunurlar ya da onlardan kaçmazlar.</p> <p style="text-align: center;"> 2 1 </p>
--	-------	--

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

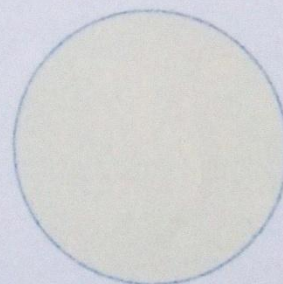
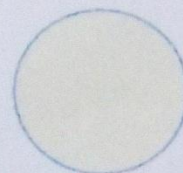
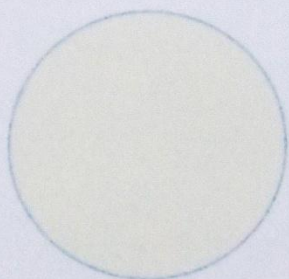
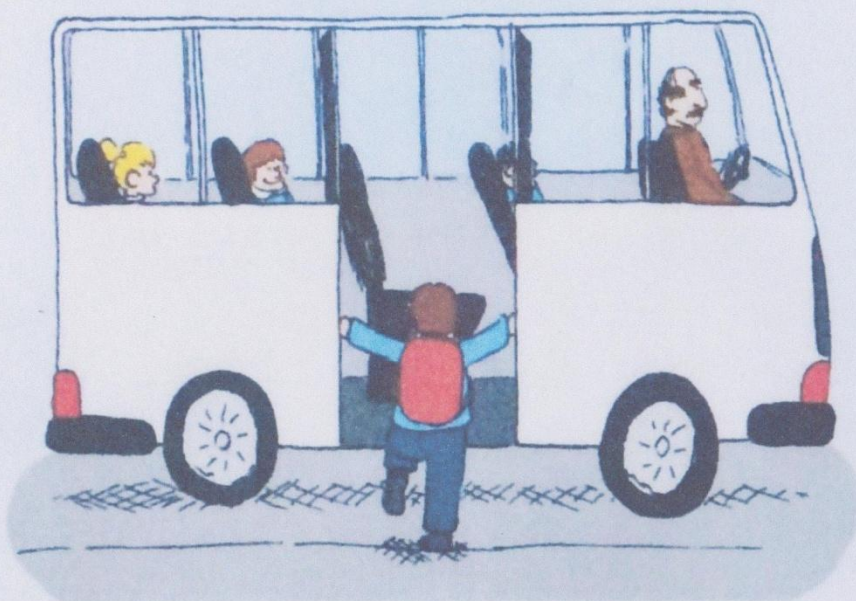

Soru 13

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

<p>13. Bazı erkekler biraz kalabalık olsa bile başka kızlarla araba yolculuğu yapmaktan hoşlanırlar.</p> <p style="text-align: center;"> </p>	fakat	<p>Diğer erkekler arabada kalabalık olarak yolculuk etmekten hoşlanmazlar.</p> <p style="text-align: center;"> </p>
---	-------	---

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatırılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

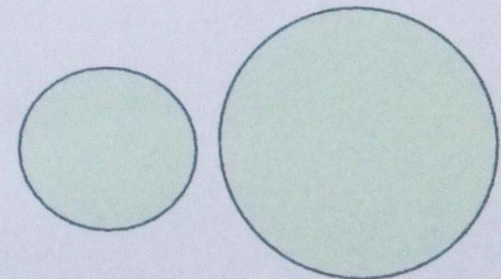
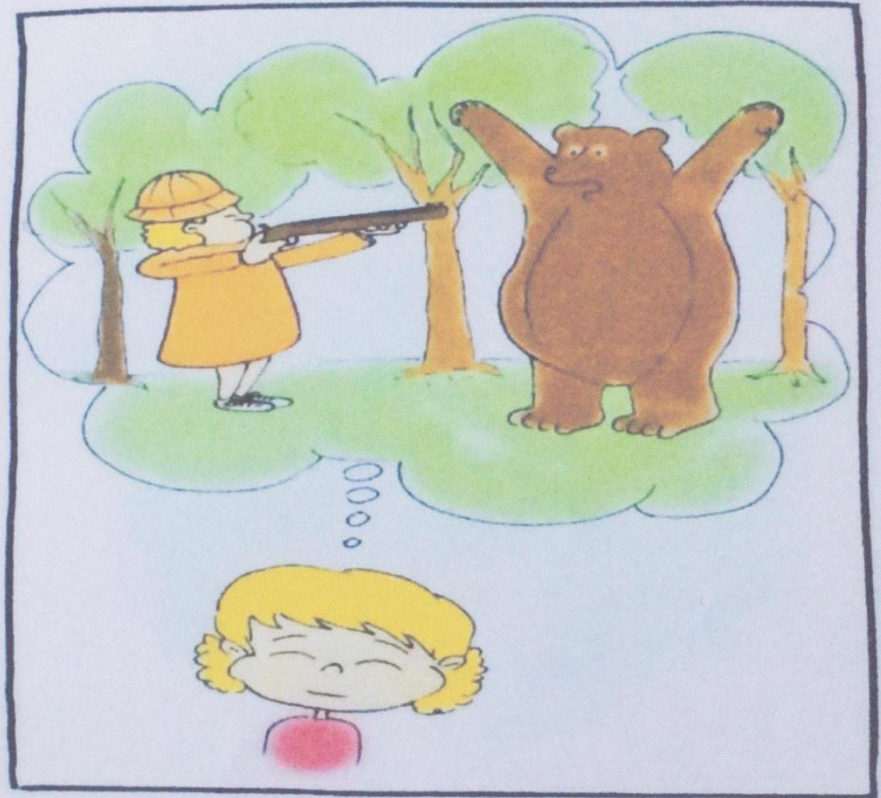
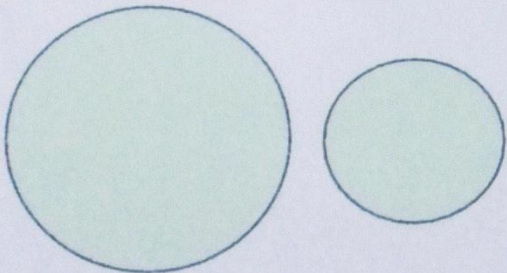

Soru 14

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

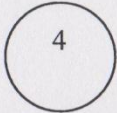

<p>14. Bazı erkekler vahşi hayvanların korunması gerektiğini düşünürler.</p> <p style="text-align: center;"> 4 3 </p>	fakat	<p>Diğer erkekler tüm vahşi hayvanları avlayabilmemiz ve öldürebilmemiz gerektiğini düşünürler.</p> <p style="text-align: center;"> 2 1 </p>
--	-------	--

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlendikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

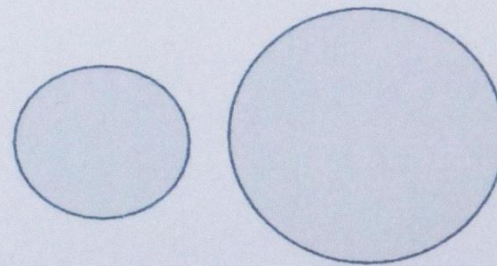
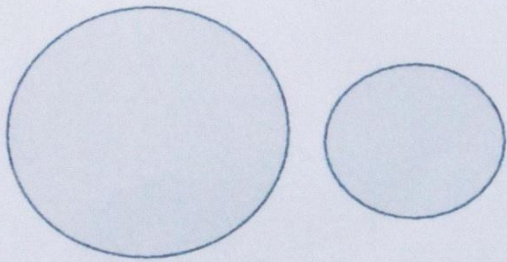
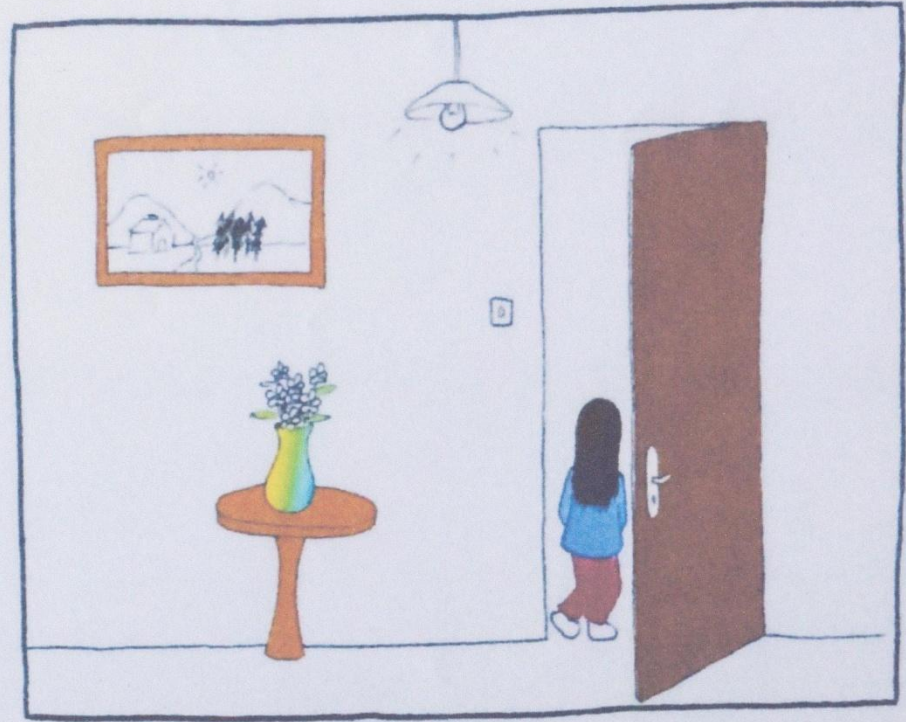
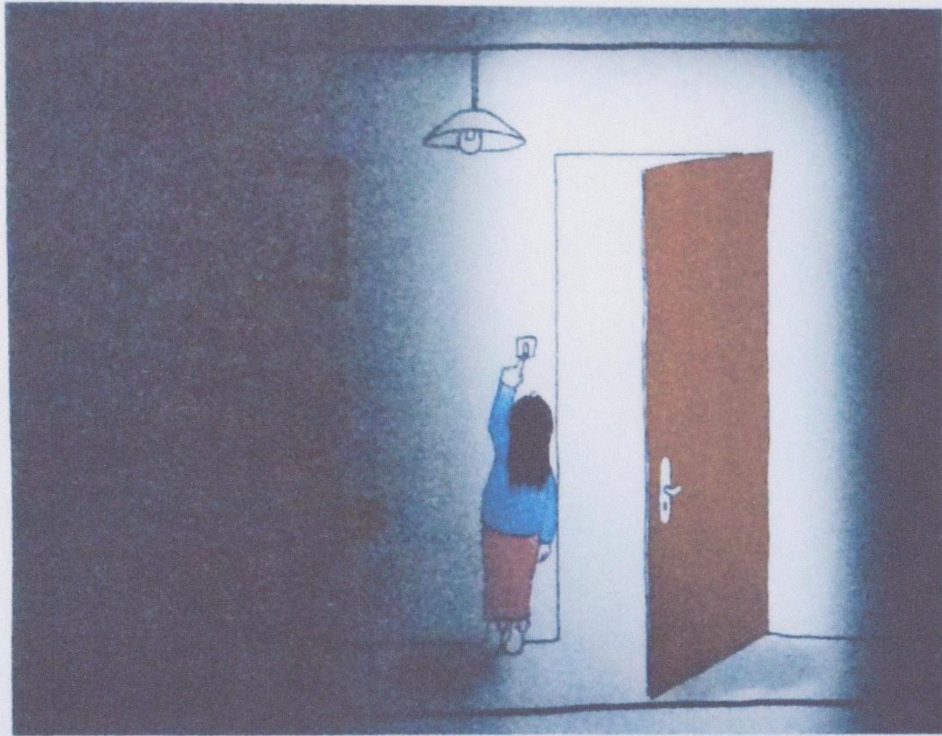

Soru 15

Uygulayıcı resimleri sırayla (önce ilk cümle, sonra diğer cümle) kutudaki cümlelerle parmağıyla da cümleye eşlik ederek gösterir.

15. Bazı erkekler odadan ayrılırken ışıkları kapatırlar.	fakat	Diğer erkekler odadan ayrılırken ışıkları açık bırakırlar.
 		

Cümleler gösterildikten sonra iki resim gösterilerek: **Sen bu çocuklardan hangisini seviyorsun ?** Çocuğun cevabı dinlenildikten sonra: **Bu çocukları ne kadar seviyorsun ?** Büyük daire gösterilerek: **Çok mu seviyorsun ?** Küçük daire gösterilerek: **Az mı seviyorsun ?** (Çocuğun parmağıyla, söylediği cevabı ifade eden daireyi göstermesi beklenir. Eğer göstermezse dairenin cevapla örtüşmediği belirtilir, cevabı tekrarlatılır. Çocuğun söylediği cevap ile gösterdiği daire doğru ise puanı kaydedilir. Puanlar yukarıdaki dairelerin içinde yer alan rakamlardır. Çocuk hangi daireyi doğru olarak göstermişse o dairedeki puan kaydedilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Özgül ÇAKIR
Doğum Tarihi -Yeri : 13.06.1986 - Ankara
Adres : Rukiye Urhan Anaokulu
E – posta : ozgulozkan_@hotmail.com

Lisans Eğitimi : (2004-2008) Pamukkale Üniversitesi
 Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği

Çalışma Hayatı

(2016) : Müdür Yardımcısı / Rukiye Urhan Anaokulu DENİZLİ
(2010-2016) : Okulöncesi Öğretmeni / Rukiye Urhan Anaokulu
 DENİZLİ
(2008-2010): Hasan Fatma Önal İlköğretim Okulu Selçuk/İZMİR